



**AVRUPA DİLLER ÖĞRETİMİ ORTAK ÇERÇEVE METNİ'NE GÖRE
TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN
DİNLEME DÜZEYLERİ**

ALİ YOL

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Haziran, 2015

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren yirmi dört (24) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : ALİ

Soyadı : YOL

Bölümü : TÜRKÇE EĞİTİMİ

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne Göre Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Dinleme Düzeyleri

İngilizce Adı : Listening Levels Of Foreign Turkish Language Learners With Regard To European Languages Training Common Framework Text

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Ali YOL

İmza :

Jüri onay sayfası

Ali YOL tarafından hazırlanan “Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni’ne Göre Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Dinleme Düzeyleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Yusuf DOĞAN

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Kemalettin DENİZ

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Seyfullah YILDIRIM

Türk Dili Edebiyatı Anabilim Dalı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi: 25/06/2015

Bu tezin Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Servet KARABAĞ

.....

Aileme

TEŞEKKÜR

Çalışmam boyunca bana yol gösteren, ufuk açan ve benden hiçbir desteğini esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Doç. Dr. Yusuf DOĞAN'a, araştırma sürecinde bana zaman ayıran ve değerli görüşlerinden yararlandığım hocalarım Prof. Dr. Necati DEMİR'e, Yrd. Doç. Dr. Kemalettin DENİZ'e ve diğer bütün hocalarıma, uygulama esnasında her türlü kolaylığı sağlayan Gazi Üniversitesi TÖMER müdür yardımcıları Doç. Dr. Mustafa KURT'a, Doç. Dr. Nezir TEMÜR'e ve diğer öğretim görevlilerine, Soğuksu FM çalışanlarına ve değerli arkadaşlarıma, ayrıca bana her zaman destek olan anneme, babama, kardeşlerime en içten duygularıyla teşekkürlerimi sunuyorum.

AVRUPA DİLLER ÖĞRETİMİ ORTAK ÇERÇEVE METNİ'NE GÖRE TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN

DİNLEME DÜZEYLERİ

(Yüksek Lisans)

Ali YOL

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran, 2015

ÖZ

Bu araştırmada Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne göre Türkçe öğrenen yabancıların dinleme düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi'nde (TÖMER) A1, A2 ve B1 düzeylerindeki sınıflarda yapılmıştır. Öğrencilerin dinleme düzeylerinin tespiti için alan uzmanlarının görüşü alınarak toplam otuz üç etkinlik hazırlanmıştır. Bu etkinlikler boşluk doldurma, kısa cevaplı, sıralama ve çoktan seçmeli sorularla, çeşitli yönergelerden oluşmaktadır. Uygulama, Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni, düzeyler ve öğrencinin günlük hayatta karşılaşabileceği durumlar göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Alan uzmanlarının incelemesi sonrasında etkinlikler son hâlini almıştır. Yerel bir radyoda bazı etkinlikler seslendirilmiştir. Ön uygulama yapılarak uygulamada doğacak sorunlara karşı önlem alınmıştır. Uygulamada önce öğrencilere dinleme öncesi, sırası ve sonrasında neler yapmaları gerektiği konusunda bilgiler verilmiştir. Uygulama sonrasında puanlama yapılırken tekrar uzman görüşüne başvurulmuştur. Etkinliklerin bazılarında öğrencilere bilgisayar aracılığı ile ses kayıtları dinletilmiş ve videolar izletilmiştir. Bazılarında ise metin, araştırmacı veya öğretim elemanı tarafından okunmuştur. Uygulamaların ardından bulgular doğrultusunda değerlendirme yapılarak sonuçlar ortaya konulmuştur. Beş uzman birbirlerinden bağımsız şekilde soruları gruplamışlar ve birbirlerinden bağımsız şekilde puanlamışlardır. Söz konusu beş uzmanın verdikleri puanların ortalamaları alınarak her

sorunun kolay-orta veya zor olduğu netleştirilmiştir. Puanlar ğrencilerin genel olarak dinlediğini anladığını göstermekle birlikte öğrenciler cevaplarını yazarken sık sık hata yapmaktadırlar. Avrupa Diller ğretimi Ortak ereve Metni'ne göre A1, A2 ve B1 düzeylerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin dinleme düzeylerinin lldđđü bu çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir: Öğrencilerin genel başarı oranı A1 düzeyinde %93,42; A2 düzeyinde %87,20; B1 düzeyinde %78,57 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar seviye ilerledikçe öğrencilerin, dinlediğini anlama başarılarının dřtđđ de göstermektedir.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler: Dinleme, dinleme eğitimi, Avrupa Diller ğretimi Ortak ereve Metni, yabancılara Türkçe ğretimi, dinleme etkinlikleri.

Sayfa Adedi :

Danışman : Doç. Dr. Yusuf DOğAN

**LISTENING LEVELS OF FOREIGN TURKISH LANGUAGE
LEARNERS WITH REGARD TO EUROPEAN LANGUAGES
TRAINING COMMON FRAMEWORK TEXT**

(Master Thesis)

Ali YOL

GAZİ UNIVERSITY

THE INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

June, 2015

ABSTRACT

This research aims to state listening levels of foreign Turkish language learners with regard to European Languages Training Common Framework Text. This research is made in the A1, A2 and B1 level classes of Turkish and Foreign Language Researches and Application Centre (TÖMER) in Gazi University. To state listening levels of students in related levels, totally thirty three activities has been prepared with reference to expert opinion. These activities are consisted of filling in the blanks, giving short answers, putting in order, multiple choice and some other kind of instructions. The related application is prepared by considering European Languages Training Common Framework Text, levels and possible situations that the students can face in their daily routine. The activities are completed after the examination of experts. Some activities are vocalized at local radio. A pre application is made and in this way measures are taken against possible problems of application. During the application the participant students are informed about their responsibilities of before-during and after listening. Also, after the application expert opinion are taken into consideration. In some activities the students listen voice records at the computer and they watch videos. In some other activities the related texts are read by researcher or the instructor. After that an evaluation is made according to the results. Five experts form groups independently and they grade in the same way. It is clarified if the answers are

easy, average or difficult according to averages of these five experts. After the application an evaluation is made towards the findings and we come through. The points show that the students understand the listening texts in general but when they are writing their answers, they make mistakes oftenly. According to European Languages Training Common Framework Text, this research which evaluate the students in A1, A2 and B1 listening levels receives these results: general success rate of the students in A1 level is 93,42%; in A2 level is 87,20% and in B1 level is 78,57%. These results shows that students' success of understanding what they listen is declining progressively.

Science Code :

Key Words : Listening, listening training, European Languages Training Common Framework Text, Turkish language education of foreigners, listening activities.

Pages Number :

Supervisor : Associate Prof. Yusuf DOĞAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
İTHAF SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR SAYFASI.....	v
ÖZ.....	vi
YABANCI DİLDE ÖZ (ABSTRACT).....	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xviii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xix
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xx
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni.....	6
Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'nin Amaçları.....	9
Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne Göre A1-A2-B1	
Düzeylerindeki Dinleme/İzleme Becerisi Amaçları.....	10
Basamaklı Kur Sistemi.....	18
Dinleme Becerisi.....	20

Dil Öğretiminde Dinlemenin Yeri ve Önemi.....	20
Dinleme Becerisi Açısından Dil Öğretim Yöntemleri.....	23
Dinleme Becerisini Geliştirmede Kullanılan Etkinlikler.....	27
Dinleme/İzleme Becerisinde Kullanılan Araç-Gereçlerin Önemi.....	30
Dinleme Eğitiminde Süreçler.....	33
Araştırmanın Amacı.....	36
Araştırmanın Önemi.....	37
Varsayımlar	38
Sınırlılıklar.....	38
Tanımlar.....	40
BÖLÜM 2.....	41
YÖNTEM.....	41
Araştırmanın Modeli.....	41
Çalışma Grubu.....	41
Veri Toplama Teknikleri.....	42
Veri Toplama Araçları.....	43
A1 Düzeyindeki Etkinlikler.....	46
Tanışma.....	46
Sınıfta İlk Gün.....	47
Sayılar.....	47
Tanıyalım.....	48
Fatih'in Bir Günü.....	49
Bir Meslek.....	50
Kim Ne Yapıyor?.....	51
Benim Ailem.....	52

Ailem.....	53
Okulda İlk Gün.....	53
Ali Baba'nın Çiftliği.....	54
Kendimi Tanıtıyorum.....	55
Yer-Yön Tarifi.....	56
Bir Hayvan.....	57
Nesne ve Varlıklar.....	58
A2 Düzeyindeki Etkinlikler	59
Hasan Alışverişte.....	59
Hakan Bey Alışverişte.....	60
Bir Günüm.....	61
Hava Nasıl?.....	62
Yol Tarifi.....	62
Yanlış Kelimeyi Bul.....	63
Bakiye Sorgulama.....	64
Terminal.....	65
B1 Düzeyindeki Etkinlikler.....	65
Tatil.....	66
Hastaneden Randevu Almak.....	67
Bir Ozanın Hayatı.....	67
Çay İçelim.....	68
Hava Durumu.....	69
Radio Haberi.....	70
TV Haberi.....	71
Bir Ülke.....	72

Otel Rezervasyonu.....	73
Genç Bakış.....	74
Verilerin Toplanması.....	75
Verilerin Analizi.....	75
BÖLÜM 3.....	77
BULGULAR VE YORUMLAR.....	77
Düzeyle Göre Başarı Oranları Nasıldır?	77
Düze ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre Başarı Oranları Nasıldır?.....	78
Düze ve Ülkeler Değişkenlerine Göre Başarı Oranları Nasıldır?.....	80
Etkinliklere Göre Öğrenci Başarı Oranı Nasıldır?	82
Amaçlara Göre Başarı Oranı Nasıldır?	84
Öğrencilerin Etkinliklerde Yaptıkları Hatalar	87
BÖLÜM 4.....	89
SONUÇ VE TARTIŞMA.....	89
Sonuç	89
Öneriler.....	92
KAYNAKLAR.....	95
EKLER.....	101
EK-1 “Tanışma” Metni.....	102
EK-2 “Tanışma” Metni İle İlgili Boşluk Doldurma.....	103
EK-3 “Sınıfta İlk Gün” Metni.....	104
EK-4 “Sınıfta İlk Gün” Metni İle İlgili Eşleştirme.....	105
EK-5 “Sayılar” Metni.....	106
EK-6 “Sayılar” Metninin Testi.....	107

EK-7 “Tanıyalım” Metni.....	108
EK-8 “Tanıyalım” Metninin Soruları.....	109
EK-9 “Fatih’in Bir Günü” Metni.....	110
EK-10 “Fatih’in Bir Günü” Metninin Soruları.....	111
EK-11 “Bir Meslek” Metni.....	112
EK-12 “Bir Meslek” Metninin Soruları.....	113
EK-13 “Kim Ne Yapıyor?” Metni.....	114
EK-14 “Kim Ne Yapıyor?” Metni İle İlgili Eşleştirme.....	115
EK-15 “Benim Ailem” Metni.....	116
EK-16 “Benim Ailem” Metni İle İlgili Çoktan Seçmeli Sorular.....	117
EK-17 “Ailem” Metni.....	118
EK-18 “Ailem” Metninin Soruları.....	119
EK-19 “Okulda İlk Gün” Metni	120
EK-20 “Okulda İlk Gün” Metni İle İlgili Sıralama.....	121
EK-21 “Okulda İlk Gün” Metninin Doğru Sıralaması.....	122
EK-22 “Ali Baba’nın Çiftliği” Şarkısı.....	123
EK-23 “Ali Baba’nın Çiftliği” Şarkısı İle İlgili Boşluk Doldurma.....	124
EK-24a “Kendimi Tanıtıyorum” Etkinliğindeki Direktifler.....	125
EK-24b “Kendimi Tanıtıyorum” Etkinliği Şekli.....	126
EK-25 “Kendimi Tanıtıyorum” Etkinliği Sonunda Oluşacak Şekil.....	127
EK-26 “Yer-Yön Tarifi” Krokisi.....	128
EK-27 “Yer-Yön Tarifi” İle İlgili Yönergeler.....	129
EK-28 “Bir Hayvan” Metni.....	130
EK-29 “Bir Hayvan” Metninin Çoktan Seçmeli Soruları.....	131
EK-30 “Nesne ve Varlıklar” Metni.....	132
EK-31 “Nesne ve Varlıklar” Metninin Soruları.....	133

EK-32 “Hasan Alışverişte” Metni.....	135
EK-33 “Hasan Alışverişte” Metni İle İlgili Sorular.....	136
EK-34 “Hakan Bey Alışverişte” Metni.....	137
EK-35 “Hakan Bey Alışverişte” Metninin Soruları.....	138
EK-36 “Bir Günüm” Metni.....	139
EK-37 “Bir Günüm” Metni İle İlgili Boşluk Doldurma Soruları.....	140
EK-38 “Hava Nasıl?” Metni.....	141
EK-39 “Hava Nasıl?” Metninin Soruları.....	142
EK-40 “Yol Tarifi” Krokisi.....	144
EK -41 “Yol Tarifi” Krokisi İçin Yönerge.....	145
EK- 42 “Yanlış Kelimeyi Bul” Metni.....	146
EK-43 “Yanlış Kelimeyi Bul” Etkinliği.....	147
EK-44 “Bakiye Sorgulama” Metni.....	148
EK-45 “Bakiye Sorgulama” Metninin Soruları.....	149
EK-46 “Terminal” Metni.....	150
EK-47 “Terminal” Metninin Soruları.....	151
EK-48 “Tatil” Metni.....	152
EK-48 “Tatil” Metninin Soruları.....	153
EK-50 “Hastaneden Randevu Almak” Metni.....	154
EK-51 “Hastaneden Randevu Almak” Metninin Soruları.....	155
EK-52 “Bir Ozanın Hayatı” Metni.....	156
EK-53 “Bir Ozanın Hayatı” Metni İle İlgili Bulmaca.....	157
EK-54 “Çay İçelim!” Metni Deşifresi.....	159
EK-55 “Çay İçelim!” Metninin Soruları.....	160
EK-56 “Hava Durumu” Metni.....	161
EK -57 “Hava Durumu” Metninin Soruları.....	162

EK-58 “Radyo Haberi” Metninin Deşifresi.....	163
EK-59 “Radyo Haberi” Metninin Soruları.....	164
EK-60 “TV Haberi” Metni Deşifresi	165
EK-61 “TV Haberi” Metninin Soruları.....	166
EK-62 “Bir Ülke” Metni.....	167
EK-63 “Bir Ülke” Metnin Soruları.....	168
EK-64 “Otel Rezervasyonu” Metni.....	169
EK-65 “Otel Rezervasyonu” Metninin Soruları.....	170
EK-66 “Genç Bakış” Videosunun Soruları.....	171

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. ADÖÖÇM’ye Göre A1 Düzeyinde Amaçlar.....	11
Tablo 2. ADÖÖÇM’ye Göre A2 Düzeyinde Amaçlar.....	13
Tablo 3. ADÖÖÇM’ye Göre B1 Düzeyinde Amaçlar.....	16
Tablo 4. A1-A2-B1 Düzeylerinde Öz Değerlendirme Çizelgesi.....	18
Tablo 5. A1-A2-B1 Düzeylerinde Hazırlanan Etkinlikler.....	44
Tablo 6. Amaçlara Göre Etkinlik Dağılımı.....	45
Tablo 7. A1 Düzeyinde Etkinliklere Göre Öğrencilerin Başarı Oranları.....	82
Tablo 8. A2 Düzeyinde Etkinliklere Göre Öğrencilerin Başarı Oranları.....	83
Tablo 9. B1 Düzeyinde Etkinliklere Göre Öğrencilerin Başarı Oranları.....	84
Tablo 10. Genel Başarı, Cinsiyet ve Ülke Değişkenleri Doğrultusunda Başarı Oranları	89

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Üç Genel Düzeyli Ağaç Gösterimi.....	19
Şekil 2. Düzeylere Göre Genel Başarı Oranları Grafiği.....	77
Şekil 3. A1 Düzeyi Cinsiyet Başarı Oranı Grafiği.....	78
Şekil 4. A2 Düzeyi Cinsiyet Başarı Oranı Grafiği.....	79
Şekil 5. B1 Düzeyi Cinsiyet Başarı Oranı Grafiği.....	79
Şekil 6. A1 Düzeyi Ülkelerin Başarı Oranı Grafiği.....	80
Şekil 7. A2 Düzeyi Ülkelerin Başarı Oranı Grafiği.....	81
Şekil 8. B1 Düzeyi Ülkelerin Başarı Oranı Grafiği.....	81
Şekil 9. ADÖÖÇM'ye Göre Amaçlardaki Başarı Düzeyi Grafiği.....	85

KISALTMALAR LİSTESİ

ADÖÖÇM	Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni
A.Ü.	Ankara Üniversitesi
akt.	aktaran
bk.	bakınız
çev.	çeviren
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
s.	Sayfa
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu, ilgili araştırmalar, araştırmanın amacı ve önemine yer verilmiş; problem cümlesi, varsayımlar ve sınırlılıklar belirtilmiştir.

Problem Durumu

Dil, insanları diğer canlılardan ayıran en temel özelliklerden biridir. İnsan var olduğundan beri de dili iletişim aracı olarak kullanır. Teknolojinin özellikle iletişim araçlarının gelişmesiyle dünya küçük bir kasaba hâlini almıştır. Gelişen ve değişen bu dünyada da her zaman olduğu gibi sağlıklı iletişimin kurulması için dile ihtiyaç vardır. Dil, iletişimin ve eğitimin en önemli aracıdır. Birkaç dakikada dünyanın bir ucundaki kişi ile iletişim kurulabilmektedir.

Yeni dünya düzeninde insan, kendini her an yenilemek ve aşmak zorundadır. Bunun için de sadece bir dil bilmek yeterli değildir; başka diller de öğrenmek gerekli hâle gelmektedir.

Başta ticaret olmak üzere, eğitim, kültür, seyahat vb. sebeplerle yeni dil-diller öğrenmek önem arz etmektedir. Gidilen ülkenin kültürü öğrenilmek istenirse önce o ülkenin dilini öğrenmek gerekir. Gelişen teknoloji ile birlikte dünya küçülmüştür. Teknoloji araçları sayesinde uzaktaki biriyle kısa sürede iletişim kurmak ve kısa sürede dünya üzerinde mekân değiştirmek kolaylaşmıştır. Dünya kendini yenilemekte ve durağanlıktan kurtulmaktadır. Gelişen ve değişen bu dünyada da her zaman olduğu gibi sağlıklı iletişimin kurulması için dile ihtiyaç vardır.

Geçmişten beri insanlarla etkileşime girmek veya zorunlu olarak iletişime geçmek için dil öğrenmek gerekli olmuştur. Günümüzde dil öğrenmek daha gerekli olsa da geçmişte de bu

alanlarda çalışmalar yapılmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi 11. yüzyıla kadar dayanmaktadır.

Benhür (2002, s. 14)'ün de belirttiği gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ile ilgili ilk eser Divanü Lugat'it-Türk'tür. Bu eser XI. yüzyılda Kaşgarlı Mahmut tarafından Araplara Türkçeyi öğretmek için yazılmış, eserde Türkçe atasözleri ve deyimlerden örnekler verilmiştir.

Dil öğretimi konusunda başarılı olan Kaşgarlı Mahmut'un dil öğretiminde izlediği temel yol şöyledir (Akyüz: 1984, s. 45-46):

- “1. Medreselerde yapıldığı gibi önce ve hemen her zaman sadece kural verme değil, önce çok sayıda örneklerden hareket edip kurala ulaşma yolunu izlemiş ve günümüz yabancı dil öğretiminde benimsenen bir yöntem uygulamıştır.
2. Dil öğrenmede örneklerin, metinlerin önemini çok iyi fark etmiş, verdiği çok sayıda örnekleri günlük hayattan, atasözlerinden, manzum sanat eserlerinden derlemiştir.
3. Türkçeyi öğretirken, Türk kültürünü de tanıtmaya, öğretme amacını gütmüş, bu konuya özel bir önem vermiştir.
4. Dil öğretiminde tekrarın önemini çok iyi kavradığından, önceden geçen bir kuralı gerektiğinde tekrar hatırlatmaktan çekinmemiştir.
5. İzlediği bu başarılı yöntemleri buluncaya kadar çok çaba harcayan yazar, iki yıl içinde eserini üç kez yazıp beğenmemiş, nihayet kesin olarak dördüncü kez yazmıştır. Böylece o eser yazma yöntemi konusunda da kendisinden sonra geleceklere geçerli bir ders vermektedir.”

Yabancılarla Türkçe öğretmek için yazılan ikinci eser ise Ali Şir Nevai'nin Muhakemet-ül Lugateyn adlı yapıtıdır. Bu eserle Türkçenin Farsçadan üstün olduğu ispatlanmaya çalışılmıştır. Hengirmen (1993, s. 16)'in belirttiği gibi “Ali Şir Nevai bu yapıtta aynı zamanda Türkçenin kavram zenginliği de ortaya koymuştur.”

1850 yılına kadar yabancılarla Türkçe öğretimi alanında hazırlanan bir esere rastlanamamıştır. 1850 yılında J.P. Sinan Alphabet, Turc Suivi D'une Methode adlı kitabı yazmıştır. Ayrıca Hengirmen, Türkçeyi yabancılarla öğretmek üzere kaleme alınan eserlerin çoğunun yabancı yazarlar tarafından ele alındığını ifade etmektedir (Hengirmen, 1993, s. 16-17).

1850'ye kadar Türkçe öğretimi ile ilgili bir kaynak olmasa da Osmanlı Devleti içinde bulunan Enderun'larda Türkçe öğretimi yapılmaktaydı. Benhür (2002, s. 16) bu konuyu şöyle açıklamıştır:

“Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda önemli sayılabilecek girişimlerden biri de Osmanlı ordusu içinde devşirmelere, acemi oğlanlarına ve Enderun'a alınan gençlere Türkçe öğretilmesidir. Avrupalıların Türkçe öğrenmeleri, Osmanlı devletiyle ticarî ve siyasî ilişki kurmalarıyla birlikte başlamış, birçok üniversitelerde Türkoloji bölümleri açılmıştır. Fener

Patrikhanesi öteden beri çevirmen yetiştirmek amacıyla özel olarak belli sayıda Rum gencine Türkçe öğretmiş, Tanzimattan sonra azınlık çocuklarına Türk okullarına giriş izni verilmiştir. 1895 yılından sonra da Yabancı okul programlarına Türkçe dersi konulmuştur.”

20. yüzyılda önem kazanmaya başlayan Türkçenin, özellikle 1960’lı yıllardan sonra yabancı dil olarak öğretimine ağırlık verilmiştir. Bunun en önemli sebebi Avrupa’ya yapılan Türk göçleridir.

Yabancılar Türkçe öğretimi konusunda çalışma yapan kişiler ve eserlerden bazıları şu şekildedir:

- Selahattin Olcay “Yabancılar İçin Türkçe Dersleri Gramer, 1963
- Kenan Akyüz “Yabancılar İçin Türkçe Dersleri: konuşma okuma” 1965
- Hamza Zülfikar “Yabancılar İçin Türkçe Dilbilgisi” 1976
- S. Sami Uysal “Yabancılar Türkçe Dersleri” 1979
- Kaya Can “Yabancılar İçin Türkçe-İngilizce Açıklamalı Türkçe Dersleri” 1981
- Mehmet Hengirmen-Nurettin Koç “Türkçe Öğreniyoruz I, II, III” 1982.

1984 yılında Ankara Üniversitesine bağlı olarak da TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi) kurulmuştur. A. Ü. TÖMER Türk kültürünün tanıtımını; film, video, radyo, televizyon, bilgisayar gibi iletişim araçlarıyla, Türkçenin öğretimini tüm dünyada yaygınlaştırmayı, Türkçenin öğretimiyle ilgili her türlü materyali hazırlamayı amaçlayan ilk kuruluştur (Özkan, 1992).

2000’li yılların başından itibaren yabancılar Türkçe öğretimi alanında daha fazla çalışmanın olduğu görülmektedir. Genellikle üniversite bünyelerinde yapılan bu çalışmalar daha bilimsel niteliktedir. Hem ders kitapları hem akademik çalışmalar hem de yabancı öğrencilere verilen derslerle yabancılar Türkçe öğretimi konusunda ilerleme kaydedildiği görülmektedir. Türkiye’de ilk TÖMER, 1984’te açılmış olmakla birlikte bugün devlet üniversiteleri bünyesinde 47, vakıf üniversiteleri bünyesinde ise 9 olmak üzere toplam 56 TÖMER (Dil merkezi olarak da geçmektedir-DİLMER) bulunmaktadır. (Bakır, 2014)

Günümüzde bu alana yönelik birçok kitap vardır. TÖMER’lerde okutulan kitaplar da ADÖÖÇM’ye göre hazırlanmaya başlanmaktadır. Ankara Üniversitesi TÖMER, kitabını yenilemiş ve ADÖÖÇM’yi göz önüne almış “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe I, II, III” adında çıkarmıştır. Gazi Üniversitesi TÖMER de kitaplarını Çerçeve Metin’i rehber alarak

“Yabancılar İçin Türkçe A1, A2 Temel Düzey; B1, B2 Orta Düzey; C1, C2 İleri Düzey” adında kitaplar çıkarmıştır.

Son zamanlarda Türkçenin yabancılar öğretilmesiyle ilgili çalışmalar artsa da bu alanda yeterli bir programın olmayışına dikkat çekilmektedir (Kalfa, 2008). Bugün ülkemizde Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten özel ve devlete ait Türkçe öğretim merkezlerinin takip ettikleri ortak, standart bir programı bulunmamakta, bu merkezler kendi oluşturdukları düzen içerisinde faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Türkçe öğretimi yapan kurumların müfredatlarını kendilerinin hazırladığı, materyallerin de bu müfredata uygun oluşturulduğu, içerik olarak da farklılıklar olduğu, böylece evrensel bir tutumun gösterilmediği ifade edilmektedir (Erol, 2008, s. iii). Bu nedenle yabancılar Türkçe öğretimi alanında ortak bir program ihtiyacının ortaya çıktığını ifade eden Demirel (2004), gereksinim çözümlemesine dikkat çekmekte ama bunun için orta noktada buluşmanın güçlüğünü de belirtmektedir. Ayrıca çözümün de yabancı dil öğretiminde evrensel ölçütlere göre hazırlanmış programlar olduğunu söylemekte ve bu evrensel ölçütün de günümüzde Avrupa Dil Gelişim Dosyası kriterleri olduğunu kabul etmektedir. Bu yüzden dil öğretiminde evrensel bir tutumun sergilenmesi için Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metin (ADÖÖÇM), dikkate alınarak ortak bir program geliştirilmelidir.

Dil eğitimi ülkemizde olduğu kadar diğer ülkeler için de çok önemli ve kapsamlı olarak ele alınması gereken bir konudur. Avrupa, dil öğretiminin ilkelerini belirlemeyle ilgili çalışmalarına 1971 yılında başlamış ve Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni 2001 yılında yayımlanmıştır. 2001 yılında eğitim programlarını açıklayan Avrupa ülkeleri, bunun yanı sıra 2001 yılını “Avrupa Diller Yılı” ilan etmiştir. Böylece Avrupa Konseyi, Avrupa’daki dil eğitimini bir çerçeve altına almaya çalışmıştır. Avrupa Konseyi tarafından ilan edilen ve bu konseye üye olan ülkelerce kabul edilen ADÖÖÇM, dil öğretiminde genel çerçeve oluşturmakta ve üye ülkeler, Çerçeve Metin’i kendi dillerine uyarlayarak bu doğrultuda dillerini öğretmeyi amaçlamaktadır. Avrupa Konseyi’nin Avrupa’da ortak bir kültür ve dil eğitimi oluşturma çabasının sonucu olan bu metin 2001 yılında yayımlanmıştır.

Çerçeve Metin dil öğrenmeyi ana hatlarıyla ikiye ayırmıştır. A1-A2-B1 bölümü alt seviyeyi, B2-C1-C2 bölümü ise üst seviyeyi oluşturmaktadır. A1 düzeyi “Giriş ya da Keşif”, A2 düzeyi “Ara Düzey ya da İletişimden Kopmama”, B1 düzeyi ise “Eşik Düzeyi”

(MEB, 2009, s. 20) olarak adlandırılmış, B1 düzeyine kadar olan bölüm başlangıç düzeyi, B1 düzeyinden sonraki bölüm ise ileri düzey olarak kabul edilmiştir. Betimleyicilere bakıldığında bu iki düzey arasında büyük fark olduğu göze çarpmaktadır.

A1 düzeyi en temel düzey olarak betimlenmektedir. Bu düzeyde, dil öğrenen kişi daha çok kendisi ve çevresiyle ilgili basit sorulara cevap verebilmekte ve öğreneceği dili bir çocuk gibi keşfetmektedir. A2 düzeyi iletişime geçme, emekleme dönemidir. Toplumsal ilişkilerin başlangıcı sayılan gündelik nezaket gibi kalıp ifadelerin kullanıldığı, kısa kısa iletişime geçilen düzeydir. B1 düzey ise emekleme ile koşma arasında ayakta kalma ve yürüme dönemidir. Bu düzeyde artık öğrenilen dile hâkimiyet başlamış ve pratikle dilin pekiştirilmesine geçilmiştir. B1 düzeyinde öğrenilen dil kullanılarak karşılıklı iletişime rahatlıkla girilebilir. Bilinen konularda hazırlık yapılmadan sorulan sorulara cevaplar verebilmek bu düzeyin özellikleri arasındadır.

Türkiye de Avrupa Konseyi üyesi olarak bu Çerçeve Metni 2001 yılında kabul etmiştir. 2001'den sonra Türkiye, Çerçeve Metin'i uygulamaya yönelik adımlar atmış ve atmaya da devam etmektedir. Bunun öncülüğünü MEB, bazı özel dil okulları ve Ankara Üniversitesi TÖMER yapmaktadır. Diğer üniversitelerin dil merkezleri de bu Çerçeve Metin'den hareketle programlar hazırlamaktadır. Ama bu programlar taslak olma özelliklerini sürdürmekte, ders kitabı ve materyal olarak uygulamaya yansımamaktadır. Gazi Üniversitesi TÖMER'in Çerçeve Metin'deki düzeyleri göz önünde bulundurarak 2013'te hazırladığı kitaplar geniş kapsamlı çalışma örneği gösterilmiş ders kitapları olarak belirtilebilir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ortak bir programın olmaması, hem kurumlar arasında dil öğretiminin farklılaşmasına hem de aynı kurum içinde öğretmenler arasında dil öğretiminin farklı yapılmasına neden olmaktadır. Bu nedenle de programın uygulanmasında bir standart sağlanamamıştır. Standardın yani ortak programın olmaması eğitim ve öğretimin farklılaşmasına ve belirlenen hedefe ulaşılmasına neden olmaktadır.

Türkiye'de 2001'e kadar yabancılara Türkçe öğretimi konusu farklı şekillerde ele alınmıştır. Daha çok bireysel veya kurum bazında çalışmalar yapılmıştır. Mehmet Hengirmen-Nurettin Koç'un "Türkçe Öğreniyoruz I, II, III" adlı kitapları bu çalışmalara örnek gösterilebilir. 2001 sonrası ise Çerçeve Metin doğrultusunda kurumlar kendi

programlarını oluşturmaya başlamıştır. Ankara Üniversitesi TÖMER'in (Hitit Yabancılar İçin Türkçe I, II) adlı kitapları buna örnek gösterilebilir. Bu nedenledir ki standart bir program oluşturulamamıştır. Program olmayınca standart eğitim materyallerinin (kitaplar vb.) hazırlanması da mümkün olmamıştır.

Avrupa Konseyi'nin 2001'de yayımladığı ADÖÖÇM bir çerçeve program niteliği taşıtmaktadır ve işe evrensellik katmaktadır. ADÖÖÇM'yi rehber olarak ortak bir programın oluşması ve bu programda her beceriye ayrı ayrı yer verilmesi gerekli olmaktadır. Çünkü dil öğretimi dört beceri üzerinden verilmektedir. Bunlardan dinleme becerisi diğer becerilere nazaran daha ön plandadır.

Hızla gelişen dünyaya ayak uydurmak, olanlara uzak kalmamak için dinleme becerisi önemli hâle gelmektedir. Televizyon izlerken, İnternet kullanırken, telefonla konuşurken, radyo dinlerken veya sokakta dolaşırken, alışveriş yaparken vb. durumlarda dinleme becerisine çok fazla gereksinim duyulmaktadır. Bütün bu örnekler dinleme becerisinin sık ve yaygın olarak kullanılan bir dil becerisi olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada da Türkçeyi öğrenenlerin dinleme düzeyleri ele alınmaktadır.

Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni (ADÖÖÇM)

Dünyada yabancı dil öğretimi son yıllarda hızlıca artmaktadır. Bu artışla birlikte yabancı dilin nasıl ve hangi ölçüde öğretileceği konusunda ortak bir yol bulunmamaktaydı. Her ülke hatta her kurum kendi programını oluşturmaktaydı. 2001 yılında Avrupa Konseyi, Avrupa'daki dil eğitimini bir çerçeve altına alan çalışma yayımlamıştır. Üye ülkeler tarafından kabul edilen bu çerçevenin adı Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni (ADÖÖÇM)'dir. Avrupa Konseyi'ne üye olan ülkemiz de bu çalışmayı kabul etmiş ve böylece ülkemizde de yabancı dil öğretimi bir Çerçeve Metin'e dayandırılmıştır.

Böylece dil öğretiminde ortak bazı noktalar belirlenmiştir. Çerçeve Metin'e göre her ülke kendi dilini öğretirken bu çalışmayı rehber edinmekte olup dünyada da dil öğretiminde standartlaşma sağlanmak amaçlanmıştır. MEB'in çevirisini yaptığı Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde şu bilgiler yer almaktadır:

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Yabancı dil öğrenenlerin, bu dili iletişim kurmada

kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde etkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yeteneklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde açıklamaktadır... Başvuru metni aynı zamanda yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeylerini de tanımlamaktadır (MEB, 2009a, s. 1).

Deniz ve Uysal (2010)'ın belirttiği gibi “Avrupa Konseyi'nin oluşturduğu dil politikasının amacı, belirledikleri eğitim politikasına paralel olarak dil ve kültür çeşitliliğini artırmaktır.”

Avrupa Konseyi'nin bu çeşit bir çerçeve oluşturmaktaki amacı, tek bir dil ya da kimsenin kimseyi anlamadığı bir dil oluşturmak değil, bir araya geldiğinde insanların anlaşma ve anlama seviyesini artırmaktır (Deniz-Uysal, 2010).

Kısaca böyle bir metinle yabancı insanların bir araya gelmelerine ve anlaşabilmelerine daha fazla olanak sağlamak amaçlanmıştır. Çok kültürlü yapıda birbirini anlama ve birbiriyle anlaşma zor olduğundan bu anlaşmayı sağlayabilmek hedeflenmiştir. Ayrıca dil öğretiminde eşgüdüm sağlamak ve bunu artırmak istenmiştir. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde, eşgüdümle ilgili şu bilgiler yer almaktadır:

Başvuru metni, hedef, içerik ve yöntemlerin kesin tanımları için ortak bir temel ortaya koyarak dersler, ders kapsamı ve özelliklerin şeffaflığını sağlayacak, bu sayede modern diller alanında uluslararası düzeyde eşgüdümü artıracaktır. Dil yeterliliğini tanımlamada kullanılacak bu nesnel ölçütler, farklı öğrenim bağlamlarında kazanılan özelliklerin karşılıklı olarak tanınmasını kolaylaştıracak ve bu sayede Avrupa'daki hareketliliğe de yardımcı olacaktır (MEB, 2009a, s.1).

Çerçeve Metin'de seviyeler belirlenmiştir. Bu seviyeler temel, orta ve ileri düzey olmak üzere üç ana grupta olup her grupta iki basamak vardır. A1, A2, B1, B2, C1, C2 olmak üzere altı basamak mevcuttur.

Bahsedilen altı basamağın her seviyesi ile ilgili ölçütler mevcuttur. Bu ölçütlerin belirlenmesinin amacı, insanlara ve dillere dilsel yahut kültürel sınırlar çizmek değil, ortak bir dil öğretimi anlayışı yaratmak; örneğin bir yabancı dili A2 düzeyinde bilen birisinin tüm dünyada standartlaşmış becerilere sahip olmasını sağlamaktır (Deniz-Uysal, 2010). Kırk dil bilim uzmanı tarafından hazırlanan bu çalışma ortak bir dil öğretimi anlayışını oluşturmayı amaçlamakta, öğretmenlere ve kurumlara rehber olma özelliği taşımaktadır.

ADÖÖÇM'de iletişimsel yaklaşım benimsenmektedir, ayrıca Çerçeve Metin eylem odaklı ve öğrenci merkezlidir. Tüm becerilerin aynı oranda ilerlemesi amaçlanmaktadır. Böylece birey iletişim kurabilir düzeye getirilmek istenmektedir. Dil bilgisi, düzeylere uygun şekilde ve gerektiğinde verilmektedir. Çerçeve Metin dil pasaportu, dil dosyası, dil

öğretiminde teknoloji kullanımı, ortak dil ölçütleri, öğrenci değerlendirme gibi birçok alanda öneriler sunmaktadır.

Dil politikalarının oluşturulmasında üç önemli ilkedен yararlanılmıştır (MEB, 2009a, s. 2).

Bunlar:

- Avrupa'daki dil ve kültür çeşitliliği, korunması ve geliştirilmesi gereken ortak bir kaynaktır ve bu çeşitliliği iletişim yolunda bir engel olmaktan çıkarıp karşılıklı bir zenginleşme ve anlayış hâline getirmek için eğitim alanında büyük çabaya ihtiyaç vardır.
- Avrupa hareketliliğini arttırmak, ortak anlayış ve işbirliğini güçlendirmek, önyargı ve ayrımcılığın üstesinden gelebilmek için, farklı anadile sahip Avrupalılar arasında iletişim ve etkileşimin kolaylaştırılması gerekmektedir ve bu, ancak modern Avrupa Dillerini daha iyi bilmekle mümkün olacaktır.
- Üye ülkeler, modern dil öğretim ve öğreniminde ulusal ilkeleri kabul ettiği ya da geliştirdiği takdirde, mevcut ilkelerindeki işbirliği ve eşgüdümde uygun düzenlemeleri yaparak, Avrupa düzeyinde daha büyük bir yakınlaşma elde edilebileceklerdir.

Bu hedefler doğrultusunda dil öğretiminde öğretme ve değerlendirmenin geliştirilip araç-gereç üretimi yapılarak güçlü bir Avrupa sistemi kurmak ve dilin öğrenmeden araştırmaya kadar her boyutu ile ilgili teknolojiden yararlanılarak bilgi alışverişini gerçekleştirmek için gerekli adımların atılması kararlaştırılmıştır (Kır, 2011, s. 13).

ADÖÖÇM'nin yukarıda özelliklerin bahsedilen dışında Konsey tarafından hazırlanan metnin ayrıca üç temel hedefinin olduğu belirtilmektedir. Bunlar (MEB, 2009a, s. 3-4):

1. Diğer üye devletlerin (ya da bu ülkelerdeki toplulukların) dilini öğrenebilmek ve iletişim ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereken dil becerilerinin etkili biçimde edinilmesini sağlamak ve bu bağlamda;
 - 1.1. Başka bir ülkede bulunanların günlük işlerinde kullanacakları iletişimi ve ülkeye gelen yabancıların iletişimini kolaylaştıracak dil bilgisini sağlamak;
 - 1.2. Başka dil konuşan genç ve yetişkinlerin görüş ve düşünce, duygu paylaşımını ve iletişimini sağlamak;
 - 1.3. Diğer ülkelerdeki bireylerin düşünce yapılarının ve kültürel miraslarının; yaşam biçimlerinin daha geniş ve ayrıntılı biçimde anlaşılmasını sağlamak.
2. Dil öğrenme sistemlerinin Avrupa Konseyi Modern Diller Programı kapsamında aşamalı olarak, aşağıdaki şekilde geliştirilmesi;
 - 2.1. Dil öğretme ve öğrenme ilkelerini öğrencilerin ihtiyaç, güdülenmişlik düzeyi, özellik ve kökenlerine göre temellendirmek;
 - 2.2. Doğru ve gerçekçi hedefleri mümkün olduğunca kesin yargılarla tanımlamak;
 - 2.3. Uygun yöntem ve araç-gereçleri geliştirmek;
 - 2.4. Öğrenme programlarının değerlendirilmesi için uygun araç ve gereçleri geliştirmek.
3. Bütün eğitim düzeylerinde, özel ihtiyaçlarına uygun iletişim yetisini farklı öğrenci türleri ve sınıflarına kazandırmak için gereken öğretim yöntemlerini ve araç-gereçleri ortaya koyacak araştırma ve geliştirme programları oluşturmak.

ADÖÖÇM'nin bazı özelliklerine değinilen bu bölümde kısaca Çerçeve Metin'in, ortak bir dil öğretiminin ana hatlarının olması gerektiğini ve bu hatların neler olduğunu açıklayan rehber bir kaynak niteliği taşıdığı görülmektedir.

Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'nin Amaçları

Yukarıda da değinildiği gibi ADÖÖÇM, ortak bir dil öğretim çerçevesi oluşturmayı ve çok dilli ortamda anlaşmayı ve anlamayı hedeflemektedir.

ADÖÖÇM'nin genel amacı, Avrupa Konseyi'ne üye ülkeler arasında birliğin daha güçlenmesini sağlamak ve kültürel alanda ortak çalışmalar yaparak bu amacı gerçekleştirebilmektir (MEB, 2009a, s. 2). Çerçeve Metin ile Avrupa'daki farklı eğitim sistemlerinden kaynaklanan, uzmanların da karşılaştığı iletişim engellerinin üstesinden gelmek hedeflenmektedir (MEB, 2009a, s. 1). Bu hedeflerle üye ülkeler arasındaki dil eğitimini orta bir noktada birleştirmeyi gerçekleştirmek istenmektedir. Yani dil öğretiminde standartlaştırmayı ve farklı eğitim sisteminden kaynaklanan kargaşayı önlemek hedeflenmiştir.

Bu genel amaçtan hareketle ADÖÖÇM'nin diğer amaçları şu şekilde belirtilebilir:

1. Dilin her sahasında her çeşit kullanıcıyı şu soruları sorgulama açısından cesaretlendirmek:
 - Biz, birbirimizle konuştuğumuzda veya birbirimize yazdığımızda gerçekten ne yapmış oluruz?
 - Bunları yapmak bize ne kazandırır?
 - Yeni bir dil öğrenmeye çalıştığımızda bunlardan ne kadarını yapmamız gerekir?
 - Dilde etkili bir yeterliliğe ulaşmak için amaçlarımızı nasıl oluşturur ve ilerleme sürecimizi kayıt altına alırız?
 - Bir dili öğrenmek nasıl meydana gelir?
 - Kendimize ve dil öğrenmek isteyen diğer insanlara dili daha iyi öğrenebilmeleri için nasıl yardımcı olabiliriz?
2. Kullanıcılar için birbirlerine ve etkileşimde oldukları diğer insanlara nasıl yardımcı olacakları ve ne gibi girişimlerde bulunacakları konusunda bilgilendirmek (CEF'ten aktaran Uysal, 2009, s. 37).

Kısacası dil öğretiminde birlikteliği sağlamaya çalışan Çerçeve Metin ayrıca dil öğrenmenin neden gerekli olduğunu ve bunun bize ne kazandıracağını sorgulamakta olup bir dili nasıl daha etkili öğrenmeli, sorusunu ana hatları ile ortaya koymaktadır. İnsanlara dil öğrenmede ve etkileşimde bulunmalarını kolaylaştırmak amaçlanmaktadır. Çerçeve niteliğinde olan bu amaçlar farklı dillerin öğretiminde standartlaşmayı sağlarken dillerin yapısına göre öğretimde esneklik gösterecektir.

Dil öğretiminde dört beceri önemli olup bu beceriler üzerinden dil öğretimi yapılmaktadır. Çerçeve Metin'de her beceriye yönelik amaçlara yer verilmektedir. Dinleme becerisine

yönelik de genel amaçlar bulunmaktadır. ADÖÖÇM’de dinleme becerisi ihmal edilmemiştir.

Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metnine Göre A1-A2-B1 Düzeylerindeki Dinleme/İzleme Becerisi Amaçları

ADÖÖÇM’de her dil becerisi için basamaklara göre amaçlar bulunmaktadır. Söz konusu yapı dinleme becerisi için de geçerlidir. Genel olarak dinleme/izleme amaçları beş başlık altında toplanmaktadır. Bunlar:

- Genel işitsel anlama,
- Ana dili konuşan kişiler arasındaki etkileşimi anlama,
- Canlı bir izleyici kitlesinin üyesi olarak dinleme,
- Duyuru ve yönerge dinleme,
- İşitsel medya ve kayıtları dinlemedir.

Yukarıdaki amaçlar doğrultusunda kişi; kamu duyurusunu (bilgi, yönerge, vs.), medyayı (TV, radyo, vs.), doğrudan katılmadığı konuşmaları ve canlı bir izleyici kitlesinin üyesi olarak dinlemeyi gerçekleştirebilir (MEB, 2009a, s. 64).

Aşağıda, çalışmada yer verilen A1, A2 ve B1 düzeylerine yönelik ADÖÖÇM’de yer alan amaçlar tablo hâlinde yer almaktadır. Dinleme becerisinde verilen durumların karşısında, düzeye uygun yapılması gereken betimlemeler verilmektedir. Bazı düzeylerde, bazı durumların karşısında betimleyici yoktur. Örneğin A1 seviyesinde bulunan bir öğrenciden, “Canlı bir izleyici kitlesinin üyesi olarak dinleme” durumunu gerçekleştirmesi beklenmemektedir. Çünkü bu, A1 seviyesindeki öğrenci için ağır bir hedeftir. Bu ancak sonraki seviyelere uygun olacağı için bu seviyede betimleyici yoktur. Çünkü dil hem yatay hem dikey ilerleyen bir yapıdır. Öğrenci her düzeyde yeni bir hedefe yönelmektedir. Bu hedeflere yönelik durumlar oluşturularak öğrencilere etkinlikler verilmeli ve bu etkinlikleri anlamaya yönelik sorular oluşturulmalıdır. Böylece öğrencinin bu beceriyi kazanıp kazanmadığı farklı ölçeklerle ölçülmelidir. Bu çalışmada da bu yol izlenmiş; yapılmıştır.

Tablo 1. ADÖÖÇM’ye Göre A1 Düzeyinde Amaçlar

Genel İşitsel Anlama	<i>Anlamı özümseyebilmesi için uzun süreli duraksamaları olan çok dikkatli ve yavaşça söylenen konuşmayı takip edebilir.</i>
Ana Dili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlamak	<i>Betimleyici yok.</i>
Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Üyesi Olarak Dinlemek	<i>Betimleyici yok.</i>
Duyuru ve Yönerge Dinleme	<i>Kendisine dikkatlice ve yavaşça yöneltilen talimatları anlayabilir ve kısa basit yönergeleri takip edebilir.</i>
İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme	<i>Betimleyici yok.</i>
Televizyon ve Film İzleme	<i>Betimleyici yok.</i>

(MEB, 2009a, s. 64-71)

Tabloda ADÖÖÇM’ye göre A1 düzeyinde amaçlar verilmekte ve iki amaca yönelik betimleyici yer almaktadır. Bu düzeydeki öğrencinin sözcük dağarcığı ve hedef dil yetisi sınırlı olduğu için amaçlar da sınırlıdır.

Bu düzeyde öğrenci basit, somut gereksinimleri karşılayan, günlük ifadeleri anlayabilmektedir. Öğrenci, kendini veya bir başkasını tanıtabilmekte; kendisi için sorulan basit sorulara (oturduğu yer, ülkesi, yaşı vb.) cevap verebilmektedir. Öğrencinin karşısında konuşan kişi, basit ifadelerle yavaş yavaş ve tane tane konuşursa öğrenci karşısındakiyle iletişim kurabilir (MEB, 2009a, s. 28).

Bu çalışmada yukarıdaki amaçlar göz önüne alınarak betimleyicisi olan amaçlara yönelik toplam on beş etkinlik hazırlanmıştır. Somut gereksinimlere yönelik olan ve kısa ifadelerden oluşan bu etkinlikler tanışma, kendisini veya ailesini tanıtma, sayılar, bir günün nasıl geçtiği, meslekler, çevredeki nesneler, bir basit şarkı ve basit bir yer-yön tarifi ile ilgilidir. Bu etkinlikler öğrencilerin anlayabileceği şekilde yavaş yavaş ve tane tane seslendirilmiştir. Etkinlikler A1 seviyesinde değinilmesi gereken konular olup gerek Gazi gerekse Ankara Üniversitelerinin TÖMER’lerinde Çerçeve Metin’e göre oluşturulan yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarında da mevcuttur.

A1 seviyesinde genel dil düzeyi, sözcük düzeyi, sözcük kontrolü ve dil bilgisel doğruluk düzeyi bilgilerine aşağıda yer verilmektedir.

A1 seviyesinde bulunan birinin genel dil düzeyi ADÖÖÇM’de “Kişisel ayrıntılar ve somut gereksinimlerle ilgili çok basit bir temel ifade dizisine sahiptir.” (MEB, 2009a: 105), şeklinde açıklanmıştır. Kişi sadece kendini anlatacak bir dil yetisine sahiptir. Sözcük hazinesi geniş olmadığı için sözcük kontrolü söz konusu değildir, çünkü kişi yeterli dil bilgisel yetiye sahip değildir.

A1 seviyesinde bulunan birinin sözcük düzeyi ADÖÖÇM’de “Belirli somut durumlar için tek sözcük ve söz öbeklerinden oluşan temel sözcük bilgisine sahiptir.” (MEB, 2009a, s. 106) şeklinde açıklanmıştır. Bu seviyedeki kişiler kısa ifadelerle ve yavaş konuşmayla diyaloga girebilirler.

A1 seviyesinde bulunan birinin ADÖÖÇM’ye göre sözcük kontrolünde “Betimleyici söz konusu değildir.” (MEB, 2009a, s. 106) şeklinde açıklama yapılmış olup öğrencinin yeterli sözcük dağarcığına sahip olmadığı söylenmektedir. Dili henüz öğrenmeye başladığı için kişi sözcüklerin kontrolüne sahip değildir. Yani nesnelerin isimlerini karıştırabilmektedir.

A1 seviyesinde bulunan birinin ADÖÖÇM’ye göre dil bilgisel doğruluk düzeyinde “Betimleyici söz konusu değildir.” (MEB, 2009a, s. 108) ibaresiyle kişinin henüz yeterli dil bilgisine sahip olmadığı ifade edilmektedir. Bu düzeyde kişiler öğrendiği dile yabancıdır ve dil bilgisi yapısı ana dilinden farklı olduğu için kelimeleri yerli yerinde kullanamaz ve kişinin kullanımlarında dil bilgisel doğruluk aranmaz.

A1 kuru başlangıç, giriş ya da keşif düzey olarak nitelendirilmektedir. Bu yüzden öğrenci bu düzeyde öğrendiği dili tanır. Dinleme/izleme becerisi için “kulak dolgunluğu” denilen ifade çok önemlidir. Öğrenilen dilin yani Türkçenin telaffuz ve dil yapısını dinleyerek ve izleyerek öğrenmek önem arz etmektedir. A1 kurunda dinleme/izleme becerisiyle ilgili genel olarak şunlardan bahsedilmektedir: Kişi günlük hayatta kullanılan ifadeleri, kendisini, ailesini ve yakın çevresini ilgilendiren somut anlatımları, kısa ve basit yönergeleri, açık ve yavaş bir şekilde konuşulduğunda anlayabilmelidir. A1 kurunun dinleme/izleme amaçları şu alt hedeflerde toplanabilir:

- Dinlediğini/izlediğini anlama ve çözümleme,
- Kendisi, ailesi ve yakın çevresi hakkında konuşulanları anlama,

- Günlük hayata ilişkin dinlenen/izlenen kısa ve basit ifadeleri anlama,
- Soru ve talimatları, kısa basit yol tariflerini anlama,
- Sayı, fiyat ve saatleri anlama.

Çerçeve Metin’de genel amaçlara değinmekle birlikte detaya inildiğinde kişinin en basit ifadelerle kendisini ifade edip karşısındakini en basit ifadelerle anlayabilmesi üzerinde durulmaktadır. Bu düzeyde toplam on beş etkinlik uygulanmıştır.

Yukarıda değinilen A1 seviyesindeki amaçların bir kademe ileri düzeyi de aşağıdaki tabloda A2 düzeyinde ele alınmaktadır.

Tablo 2. ADÖÖÇM’ye Göre A2 Düzeyinde Amaçlar

Genel İşitsel Anlama	<i>Konuşmanın yavaşça ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştiği takdirde somut türdeki ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar anlayabilir.</i> <i>Konuşmanın yavaşça ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştiği takdirde, derhal öncelik gerektiren alanlara (örn. çok temel kişisel ve ailevi bilgiler, alış-veriş, yerel coğrafya, iş vs.) bağlı olan ibareleri ve ifadeleri anlayabilir.</i>
Ana Dili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlamak	<i>Konuşmanın yavaşça ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştiği takdirde, etrafında konuşulan konuyu genelde tanıyabilir.</i>
Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Üyesi Olarak Dinlemek	<i>Betimleyici yok.</i>
Duyuru ve Yönerge Dinleme	<i>Kısa, anlaşılır, basit iletilerdeki ve duyurulardaki ana fikri yakalayabilir.</i> <i>X noktasından Y noktasına yaya ya da toplu taşıma ile nasıl gidilebileceği konusu gibi basit yönergeleri anlayabilir.</i>
İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme	<i>Yavaşça ve anlaşılır biçimde anlatılan tahmin edilebilen günlük hususlar hakkındaki kısa, kaydedilmiş pasajları anlayabilir ve gerekli bilgileri çıkartabilir.</i>
Televizyon ve Film İzleme	<i>Görüntülerin yorumları desteklediği televizyondaki haber konularını, kazalar vs. ana konu olarak izleyebilir. Gerçek televizyon haberlerindeki konu değişikliğini takip edebilir ve temel içerik hakkında bir fikir edinebilir.</i>

(MEB, 2009a, s. 64-71)

ADÖÖÇM’ye göre A2 düzeyinde amaçlar tablo hâlinde yukarıda verilmekte ve tabloya göre bu seviyedeki öğrencilere sadece bir amaca (canlı bir izleyici kitlesinin üyesi olarak dinleme) yönelik hedef verilmemekte, diğer amaçlar verilmektedir.

Her seviyede ilerleme kaydeden öğrencilerin bu seviyede, bir öncekinden daha fazla dil yetisine, sözcük dağarcığına vb. sahip olduğunu ADÖÖÇM’de geçen aşağıdaki bilgilerden anlaşılmaktadır.

Bu seviyedeki öğrenciler karışık olmayan tek cümle yapıları, kişisel bilgiler içeren ve günlük hayatta kullanılan ifadeleri ve deyimleri anlayabilmektedir. Bilinen ve ilgi duyulan konular hakkında karşısındaki kişi ile iletişim kurabilmekte, günlük hayattaki sıkıntıları dile getirip bu sıkıntıları anlayabilmektedir (MEB, 2009a, s. 28). Genel dil düzeyi, A1 seviyesine göre artmış olup temel düzeyde dil bilgisi yetisine sahiptir.

A2 seviyesinde bulunan birinin genel dil düzeyi ADÖÖÇM’de “İçeriği sezilebilen günlük olaylarla başa çıkmasını sağlayacak temel düzeyde dil bilgisine sahiptir. Yine de genellikle iletiyi oluştururken durup sözcük aramak zorunda kalacaktır.” “Kişisel ayrıntılar, günlük rutin, istek ve gereksinimler, bilgi sorma gibi somut gereksinimleri gidermek için kısa, günlük ifadeler üretebilir. Temel tümce yapılarını kullanabilir, kendileriyle, yaptıklarıyla ve sahip olduklarıyla ilgili ezberlenmiş yapılar, sözcükler ve formüllerle iletişim kurabilir. Kestirilebilir yaşamsal durumları içeren ezberlenmiş kısa söz dağarcığına sahiptir; alışılmadık durumlarda sıkça iletişim bozuklukları ve yanlış anlamalar olur” (MEB, 2009a, s. 104), şeklinde açıklanmıştır.

A2 seviyesinde bulunan birinin ADÖÖÇM’ye göre dil bilgisel doğruluk düzeyi: “Bazı basit yapıları doğru kullanır, ancak hala sistematik olarak temel hatalar yapar. Örneğin, zamanları karıştırır, yine de çoğunlukla söylemek istediği şey açıktır.” (MEB, 2009a: 108) şeklinde açıklanmaktadır. A1 düzeyinde öğrendiği kalıp ifadelerin dışında anlamlı doğru cümleler kullanma yeteneğine henüz kavuşamamıştır.

A2 kuru, A1 kurunun bir ileri basamağı olduğu ve bu seviyede dil yeterliliği çok kazanılmadığı için bu kurda “Canlı bir izleyici kitlesi olarak dinleme” amacıyla betimleyici yoktur. Öğrenci tam olarak akıcı anlatımları anlayamadığı için yine yavaş ve anlaşılır konuşmaları takip etmektedir. Bu konuşmalar kelime hazinesi çok gelişmediği için sık kullanılan kalıp ifadeler, günlük kullanımlar olmaktadır. A2 kurunun dinleme/izleme amaçları şu alt hedeflerde toplanabilir:

- Günlük, basit karşılıklı konuşmaları çaba sarf etmeden anlama,
- Çevresindeki yavaş, anlaşılır bir şekilde sürdürülen tartışmaları anlama,

- Acil ve anlık gereksinimleriyle ilgili kalıp ifadeleri anlama,
- Nasıl gideceği ile ilgili basit yol tariflerini anlama,
- Yavaş ve anlaşılır biçimdeki günlük konularla ilgili kısa kayıtlardaki önemli bilgileri anlama,
- Görsel materyallerle sunulan olay, trafik kazaları gibi TV haber yorumlarının ana konusunu anlama,
- Alışveriş ve postane gibi kamu kurumlarındaki basit işlemleri yapabilme,
- Kısa, basit, ileti ve duyuruların ana konusunu anlama,
- Dinlediklerinde/izlediklerinde, ipuçlarından hareketle kısa, basit bir olayı ve hikâyeyi anlama (MEB, 2009a, s. 209).

Yukarıda da ele alındığı gibi A2 seviyesi A1 seviyesinin bir üstü olup başlangıç yani öğrenilen dili tanıma aşaması devam etmektedir. Bu sebeple öğrencilerin ne sözcük hazinesi geniştir ne de dil bilgisel yeterliliği vardır. Ama öğrenciler genel olarak A1 seviyesinden biraz daha iyi durumdadır. Daha fazla anlayabilir ve anlaşabilir hâldedirler. Çalışmadaki etkinlikler yukarıdaki hedefler göz önünde bulundurarak hazırlanmıştır. Bu etkinlikler alışveriş, yol tarifi, bir günün anlatıldığı, hava durumu vb. durumlardan hareketle basit, anlaşılır ve kısa ifadelerden oluşmaktadır. A2 düzeyinde sekiz etkinlik uygulanmıştır.

Araştırmamızdaki üçüncü seviye ise B1 olarak belirlenmiştir. Orta seviyedeki ilk düzey olan B1 seviyesinin amaçları aşağıda tablo hâlinde verilmiştir.

Tablo 3. ADÖÖÇM'ye Göre B1 Düzeyinde Amaçlar

Genel Anlama	İşitsel	<i>Genelde aşına olunan bir aksan ile konuşma yapıldığı takdirde, hem genel iletileri hem de belirli ayrıntıları tanıyarak, ortak günlük veya iş ile ilgili konular hakkındaki doğrudan gerçeğe dayanan bilgileri anlayabilir.</i> <i>Sıkça iş yerinde, okulda, eğlence yerlerinde vs. karşılaşılan aşına hususlardaki anlaşılır standart konuşmanın, kısa anlatılar da dâhil, ana noktalarını anlayabilir.</i>
Ana Dili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlamak		<i>Konuşma, yavaşça ve anlaşılır standart bir diyalekt ile gerçekleştiği takdirde, etrafında uzayan konuşmalardaki ana noktaları genelde takip edebilir.</i>
Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Üyesi Olarak Dinlemek		<i>Söz konusu hususun bilinir olması ve sunumun doğrudan ve anlaşılır bir biçimde yapılandırılmasıyla kendi alanındaki bir konferansı veya konuşmayı takip edebilir.</i> <i>Konuşma, anlaşılır ve standart konuşma ile gerçekleştiği takdirde, bildik konular üzerine yapılan açık sözlü kısa konuşmaları ana hatları ile takip edebilir.</i>
Duyuru ve Yönerge Dinleme		<i>Her gün kullanılan aletlerin kullanma talimatlarını ve basit teknik bilgileri anlayabilir.</i> <i>Ayrıntılı yönergeleri takip edebilir.</i>
İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme		<i>Standart konuşmayla yapılmış olan kişisel ilgi alanındaki konuların kayıt edilmiş ve yayınlanmış işitsel malzemenin çoğunun bilgi içeriğini anlayabilir.</i> <i>Oldukça yavaş ve anlaşılır biçimde gerçekleştirilen radyo haber yayınlarının ve bildik konular hakkında daha basit türde kayıt edilmiş malzemenin ana noktalarını anlayabilir.</i>
Televizyon ve Film İzleme		<i>Sunumu nispeten yavaş ve anlaşılır olduğunda kişisel ilgi alanındaki konular hakkında hazırlanmış olan röportajlar, kısa konuşmalar ve haber bültenleri gibi televizyon programlarının büyük bir kısmını anlayabilir.</i> <i>Anlaşılır, açık bir dil ile ifade edilen görsel unsurların ve hareketlerin taşıdığı filmlerin çoğunu anlayabilir.</i> <i>Oldukça yavaş ve anlaşılır bir biçimde sunulduğunda televizyon programlarındaki ana noktaları yakalayabilir.</i>

(MEB, 2009a, s. 64-71)

B1 düzeyinde bulunan bir öğrenci yeterli ve istenilen dil yeterliliğine sahip olmasa bile önceki seviyelere nazaran daha ileri düzeyde olup günlük ihtiyaçlarını yerine getirebilmektedir. Bu seviyede bütün amaçlara yönelik kazanımlar yer almakta ve bu düzeyde beklentileri gerçekleştirmektedir. Bu seviyede öğrenci, dili tanımıştır ve o dile yavaş yavaş hâkim olma durumundadır. Bu seviyede bütün durumların hedefleri vardır. Çünkü öğrenci artık birçok konuda anlama ve anlaşılabilmek yeterliliğine erişmiştir. Aşağıda, ADÖÖÇM’de geçen B1 seviyesi ile ilgili açıklamaya yer verilmektedir:

Açık ve standart bir dil kullanıldığında ve iş, okul, eğlence, vd. bildik şeyler söz konusu ana konuları anlayabilir. Erek dilin konuşulduğu bir bölgeye yapılan yolculuk sırasında karşılaşılan durumların çoğunda sorunların altından kalkabilir. Bildik ve ilgi alanına giren konular üzerine yalın ve tutarlı bir söylem üretebilir. Bir olayı, bir deneyimi ya da bir düşü anlatabilir, bir beklentiyi betimleyebilir ve bir projeye veya bir düşünceye ilişkin gerekçeler ya da açıklamaları kısaca dile getirebilir (MEB, 2009a, s. 28).

B1 seviyesinde bulunan öğrencinin genel dil düzeyi, sözcük düzeyi, dil bilgisel doğruluk düzeyi ile ilgili ADÖÖÇM’de şu bilgilere yer verilmektedir:

B1 seviyesindeki öğrenci, karşısına çıkan ani durumlarla ilgili durumun veya olayın ana noktasını anlaşılacak kadar anlatabilmektedir. Öğrenci müzik, film vb. soyut konular hakkında düşüncelerini dile getirecek dil yeterliliğine sahiptir. Aile, hobi, iş, seyahat gibi konuları anlatacak kadar söz varlığına sahip olmakla birlikte sözcükleri düzenleme noktasında zorluk yaşayabilmektedir (MEB, 2009a, s.104). Kısaca öğrenci günlük yaşantısında dolambaçlı ifadelerle de olsa kendini ifade edebilecek derecede dil bilgisi yeterliliğine ve sözcük varlığına sahiptir.

B1 seviyesi “Eşik Düzey” olduğu için öğrenci artık öğrendiği dili günlük hayatta daha rahat kullanmaya başlamaktadır. Yine anlaşılır, açık ifadelere gereksinim duymaktadır. Çünkü tam olarak o dili kavramamış ama geçiş aşaması olan eşiktir. B1 kurunun dinleme/izleme amaçları şu alt hedeflerde toplanabilir:

- Standart dilde yapılan günlük konuşmaları anlama,
- Konuşulanların ana noktalarını anlama,
- Kendi alanıyla ilgili yapılan konuşmayı takip edebilme,
- Ayrıntılı yönergeleri takip edebilme,
- İlgi alanıyla ilgili TV programların ana noktalarını anlayabilme.

Yukarıdaki ifadeler dil öğretirken dikkate alınması gereken seviyelere uygun amaçlardır. Yani öğrenci hangi seviyede hangi hedeflere ulaşmalıdır, sorusuna cevap vermektedir. Lakin bunlar genel çerçevedir. Bu hedefler ile ilgili durumlar oluşturulduktan sonra somut olarak ortaya etkinlikler koyulmalı ve bunlara yönelik ölçme değerlendirme yapılmalıdır. Bunlardan sonra öğrenci hangi seviyeyi bitirdiyse aşağıdaki tabloda yer alan seviyelere uygun öz değerlendirme becerisini kazanıp kazanmadığına bakmalıdır. B1 düzeyinde on etkinlik uygulanmıştır.

Tablo 4: A1-A2-B1 düzeylerinde öz değerlendirme çizelgesi

A1	A2	B1
Eğer karşımdaki kişiler yavaş yavaş ve anlaşılır biçimde konuşuyorsa, kendimle, ailemle ve somut ve yakın çevrem konusundaki kolay sözcükleri ve çok bilinen deyişleri anlayabilirim.	Beni yakından ilgilendiren konulara ilişkin (söz gelimi kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş) anlatımları ve sıklığı son derece yüksek bir söz dağarcığımı anlayabilirim. Gazete ilanlarının, yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilirim.	Açık ve uygun bir dil kullanıldığında ve iş, okul, eğlence, vb. gibi bildik konular söz konusuysa, temel öğeleri anlayabilirim. Göreceli olarak yavaş ve tane tane konuşulması durumunda güncel olaylar ve kişisel veya mesleki olarak ilgimi çeken birçok radyo ve televizyon yayınının özünü anlayabilirim.

(MEB, 2009a, s. 29)

Öğrenci seviyesini bitirdikten sonra seviyesine uygun öz değerlendirmeyi yaptığında “Evet, ben bunları yapabiliyorum.” cevabını veriyorsa seviyenin hedeflerine ulaşmış durumdadır.

A1-A2-B1 düzeylerinde, etkinlikler hazırlanırken bütün bu hedefler göz önüne alınmıştır. Etkinlikler kişisel, kamu, mesleki ve eğitsel alanlara yönelik hazırlanmıştır.

Basamaklı Kur Sistemi

Basamaklı kur sistemi hedef dil ile ilgili öğrenciye verilecek bilgilerin sistemli bir şekilde gruplandırılması ve kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru bir yol izlemesini amaç edinen bir uygulamadır (Benhür, 2002). Yeni bir dil öğrenmede belli bir düzenin ve aşamaların olması gerekmektedir. Bu sebeple kurlar oluşturulmuştur. Bu kurlar Avrupa

Diller Öğretimi Ortak Başvuru Metni'nde genel olarak üç seviyeden oluşur: Başlangıç, orta ve ileri seviyedir. Her seviye kendi içinde ikiye ayrılmıştır: başlangıç yani temel seviye A1 ve A2; orta seviye B1 ve B2; ileri yani yüksek seviye ise C1 ve C2.

ADÖÖÇM'de kurlar şu şekilde adlandırılmaktadır:

A1: Giriş ya da Keşif Düzeyi

A2: Ara Düzey ya da Temel Gereksinim Düzeyi

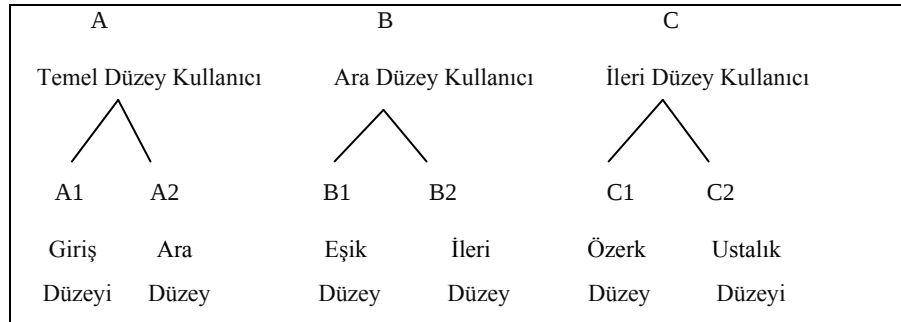
B1: Eşik Düzey

B2: İleri Düzey ya da Bağımsız Konuşucu

C1: Özerk Düzey ya da Gerçek Kullanımsal Yetenek

C2: Ustalık (MEB, 2009a, s. 26).

Söz konusu bu kurlar şematik olarak aşağıdaki şekilde verilmiştir.



Şekil 1: Üç genel düzeyli ağaç gösterimi (MEB, 2009a, s. 23).

Her kura uygun amaçlar belirlenmekte ve amaçlara uygun kazanımlarla dil öğretimi planlanmaktadır. Bunlar arasında sert geçişler yoktur. Yumuşak ve aşamalı olmakla birlikte yatay ve dikey bir ilerleme söz konusudur. Dikey ilerlemede konular birbiri ile ilgilidir ve gittikçe artar. Alt kurda verilen konu öğrenilmeden üst kura geçilememektedir. Yatay düzlemde konular genişleyerek ilerler. Başlangıç kurunda konular azken ilerleyen kurlarda konular artmaktadır. Hepsinin bir sonrakine hazırlayan yumuşak bir geçişi vardır. ADÖÖÇM'de verilen bu kurların amaçları ve özellikleri genel bir çerçeve niteliğindedir. Sözü edilen çerçevenin en önemli öğelerinden biri materyal seçimidir.

Dinleme Becerisi

İnsanın kazandığı ilk beceri olan dinleme, anlamaya yönelik bir beceridir ve diğer becerilerle iç içedir. Konuşulan, okunulan dinlenilir; dinlenen de bazen yazıya aktarılmaktadır. Okuma ve yazma tek başına yapılırken dinleme ve konuşma etkileşime girilmeden yapılamaz. Konuşma ve dinleme hep iç içedir. Bu yüzden dinleme becerisi olmadan diğer becerilerde de gelişme az olmaktadır. Özbay, dinleme becerisinin diğer becerilerin temelini oluşturduğunu ifade eder (Özbay, 2005, s. 9).

Dinleme becerisinin birçok tanımı yapılmaktadır. Bu beceriyi, Rost (1994, s. 1) “Her gün hiç düşünmeden, çevremizde olup biteni anlamlandırmak için kullandığımız bir dil becerisi”; Ergin ve Birol (2000, s. 115) “Seslerin ve varsa konuşma görüntülerinin farkında olmayla ve onlara dikkati vermeyle başlayan, belli işitsel işaretlerin tanınması ve hatırlanmasıyla süren ve anlamlandırılmasıyla son bulan psikolojik bir süreç” olarak tanımlamaktadırlar.

Çocuklar dinlemeye daha anne karnında başlamakta, doğumdan sonra da sesler çıkarabilmek, bir şeyler üretmek ya da konuşabilmek için yakın çevrelerindeki sesleri dinlemektedirler (Tompkins, 1998, s. 260).

Bebekler iki aylıkken sesteki tınıları ayırt edebilmekte, bu kapsamda ağlamalarına neden olacak seslerle gülmelerini sağlayacak seslere farklı tepkiler vermekte (Kaplan ve Kaplan, 1970); dört aylıkken erkek ve kadın seslerini ayırt etmekte, altı ilâ sekizinci aylarda ise diyaloglardaki tonlamaları taklit ederek soru cümleleriyle diğer cümleleri birbirinden ayırabilmektedirler (Nakazima, Kaplan’dan aktaran Anderson ve Lynch, 2003, s. 25).

Bütün bu bilimsel çalışmalar gösteriyor ki dinleme becerisi dil öğrenmede temel bir beceridir. Dinleme doğuştan olsa da geliştirilebilir bir beceridir, bu nedenle yabancı bir dil öğrenmede dinleme becerisi de ihmal edilmemelidir. Hatta hem okulda hem günlük hayatta dinleme becerisine, diğer becerilerden daha fazla yer verilmelidir.

Dil Öğretiminde Dinlemenin Yeri ve Önemi

Dinlemenin olmadığı bir ortamda bir dili tam olarak öğrenmek mümkün olmaz. Bunun için dil öğretilen yerlerde gerekli ortam oluşturulup gerekli materyaller hazırlanmalıdır. Ayrıca dinleme diğer becerilerden ayrı olarak değil iç içe verilmelidir. Çünkü ana dilini insan

duyarak öğrenmektedir. Bu sebeple dil öğretiminde dinleme dikkate alınmalı ve dinleme eğitimi planlı bir şekilde verilmelidir. Çünkü beceri olan dinleme, geliştirilebilir bir özelliğe sahiptir. Amaçlı dinlemeyi geliştirmek için okul gibi yerlere ihtiyaç vardır. Programlarda dinlemeye yer verirken seviye, yaş gibi unsurlar göz önünde tutulmalıdır. Ayrıca öğretmenlerin dinleme konusunda iyi bir model olması gerekmektedir. Bunun yanında görsel öğelerle desteklenerek dinleme eğitimi verilmelidir.

Yapılan araştırmalarda günlük hayatta dinlemeye ayrılan zaman oldukça fazla görülmektedir. Günlük yaşamda insanlar çalışma zamanları içerisinde dinlemeye %40, konuşmaya %35, okumaya %16 ve yazmaya da %9 oranında yer vermektedir (Kalaycı, ve Temur, 2005, s. 55-56). Maxwell, Dornan, Buzan tarafından yapılan diğer bir araştırmada ise insanların bir günün; %9'unu yazarak, %16'sını okuyarak, %30'unu konuşarak ve %45'ini ise dinleyerek geçirdikleri belirlenmiştir (Maxwell, Dornan, Buzan'dan aktaran Özbay, 2013, s. 66).

Bütün duyu organları içinde dinlemeye daha fazla zaman ayırmaktayız. ABD'de tipik bir ilkokul ve ortaokul öğrencisi, okuldaki zamanının %50'sini dinleyerek geçirmektedir. Bu oran, üniversitede %90'lara ulaşmaktadır (İnan, 1998, s.160). Okulda öğrenilenlerin önemli bir kısmı dinleme yoluyla kazanılmaktadır. Okullarda öğretmenlerin çoğu düz anlatım yöntemini kullandığı için öğrencilerin dinlemeye ayırdıkları vakit de artmakta, öğrendiklerinin neredeyse %83'ünü dinleme yoluyla elde etmektedirler (Çifçi, 2001).

Görüp işittiğinin yarısını hatırlayan bir kişiye uygulama imkânı verildiğinde hatırlaması artmaktadır. Yukarıda verilen bilgilere bakıldığında dinlemenin günlük hayat içinde diğer becerilere oranla daha fazla yer ettiği görülmektedir. Lakin bütün bunlara rağmen dinleme verimliliği %25'in altındadır (Robertson, 2002, s. 57).

Bir günlük zaman dilimi içinde radyo dinleme; televizyon ve sinema izleme; resmî konuşmaları, anonsları ve yönergeleri dinleme; sohbet sırasında, sınıf ortamında konuşmaları dinleme gibi çeşitli dinleme durumlarının sıklığı, dinleme becerisinin insan hayatında ne kadar yer ettiğini göstermekle birlikte dinleme verimliliğinin ise düşük olması tezatlık içermektedir.

İyi bir dinleyici olmanın birtakım nedenleri vardır. Bunlar şunlardır:

- 1.” Nezaket kuralları gereği konuşan kişiyi dikkatlice dinlemek gerekir,

2. Dikkatli dinleme yoluyla, konuşan kişilerden pek çok şey öğrenilebilir,
3. İyi dinleme alışkanlıklarının gelişmesiyle birlikte öğrenme git gide devamlı hâle getirilir.
4. Anlatılan konuyla ilgili sorular sorulduğunda dinlememiş olmaktan dolayı zor durumda kalmamak için iyi bir dinleyici olmak gerekir,
5. Dinleme yetersiz olduğunda bir tartışmaya aktif katılım sağlanamaz,
6. Yönlendirmelerin dikkatlice takip edilmemesinden dolayı işlemlerin tekrar edilmesi zaman kaybına neden olabilir,
7. Taraflar karşılıklı iyi birer dinleyici değilse iletişimde sorunlar çıkabilir,
8. Öğrenciler okul ve toplumla bütünleştiklerinde kaliteli dinleme alışkanlıkları doğar. Bu nedenle okuldaki iyi dinleme alışkanlıkları toplumsal alanda da kendini gösterir,
9. Birbirlerini nezaketle dinlediğinde insanlar arasındaki ilişkiler sağlıklı bir zemine oturmuş olmaktadır (Ediger,'den aktaran Ediger, 2002, s. 3).”

Yukarıda iyi bir dinleyici olmanın gerekçeleri verilmiştir. Bunlar dikkate alındığında iyi bir dinleyici olma yolunda ilerleme kaydedilebilir. İyi bir dinleyici yetiştirmek için de eğitimde dinleme becerisine gerekli önem verilmeli ve dinleme becerisine yönelik çalışmalar geliştirilmelidir. Dinleme zaten doğal kazanılan bir beceridir. Bunu geliştirmek de okul hayatında gerçekleştirilmektedir.

Dinleme, okul çağına kadarki tek anlama becerisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuk, okula başlayıp okumayı öğreninceye kadar bilgilerinin çok büyük bir bölümünü dinleme yoluyla edinir (Doğan, 2007, s. 5).

Yabancı dil öğretiminde dinleme ise daha dikkat edilmesi gereken bir durumdur. Çünkü yabancı dil öğrenmeye gelenler, ana dili ile düşünen ve ana diliyle dinleyenlerdir. Belirli bir dil yeterliliği ile gelen bu kişiler dört temel beceriyi daha iyi kullanabilmektedir. Bu sebeple doğru program, doğru materyaller ve dinleme becerisine yer vererek hedef dil daha iyi öğretilir.

Lakin yabancı dil derslerinde dinleme becerisini geliştirmeye dönük etkinliklere yeterince zaman ayrılmamaktadır (Demirel, 2008, s. 98). Ama artık son zamanlarda durum değişmeye başlamıştır. Örneğin Gazi Üniversitesi TÖMER’de her becerinin öğretmeni farklı olup bu kapsamda dinleme dersine farklı öğretim elemanı girmektedir. Bu da o derste sadece dinleme üzerine etkinlik yapılacağı anlamına gelmektedir.

Demirel’e (2008) göre dinleme öğretiminde amaç, öğrencilerin hedef dildeki sesleri tanıması, vurgu ve tonlamaları algılayıp değişiklikleri fark etmesi ve gelen mesajı tam olarak anlamasını sağlamaktır. Etkinlikler aracılığı ile dinleme becerisine daha fazla zaman ayrıldığında, pratik yapıldığında gelen mesaj daha iyi anlaşılacaktır.

Programlarda son zamanlara kadar dinlemeye yeterince yer verilmediği bilinmektedir. Bu ana dili öğretiminde de görülmektedir. Yabancı dil öğretiminde dinleme becerisi doğrudan değil dolaylı olarak ele alınmaktaydı. Son on-on beş yıl içerisindeki programlarda dört temel beceri ayrı ayrı ele alınmaktadır. ADÖÖÇM ile birlikte dört temel beceri ayrı ayrı ele alınmıştır. Dinleme becerisine yönelik hedefler belirlenmiştir. Bu hedefler aşağıda ayrı bir başlıkta ele alınmaktadır.

Dinleme Becerisi Açısından Dil Öğretim Yöntemleri

Geçmişten bu yana dil öğretiminde farklı yollar izlenmiştir. Dinleme becerisi bu yöntemlerden bazılarında öne çıkarken bazı yöntemlerde ise diğer beceri veya becerilerden geri planda kalmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde dinlemeye yönelik birçok yöntem ve teknik vardır: Doğrudan dinlemeyi ilgilendiren Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi, dolaylı olarak ilgilendiren Doğal Yöntem, İletişimci Yaklaşım, Seçmeli Yöntem; teknik olarak soru-cevap tekniği en önemlisidir.

Hengirmen (1993), yabancı dil öğretim yöntemlerinin birçoğunda dinleme becerisine öncelik verildiğini, bu becerinin nasıl geliştirileceğini, bunun için özellikle 1960-1980 yılları arasında dil laboratuvarlarının kurulduğunu ama sonra iletişimi, konuşma becerisini engellediği için önemini yitirdiğini belirtmiştir.

Dil öğretiminde bir beceri tek başına ele alınmamalı, her beceri diğer becerilerle iç içe olmalı ve birbirini desteklemelidir.

Dil öğretiminde birçok yöntem olmakla birlikte bunlar arasında son zamanlarda seçmeli yöntem kullanılmaktadır. Seçmeli yöntem farklı hedefler göz önüne alınarak yapılmaktadır. Benhür (2002, s. 23), Yabancı dil öğretimi, XX. yüzyılın başlarından itibaren daha pratik, daha kısa sürede ve daha akılcı yapılmaya başlandığını, bu gelişmeleri sağlayan şüphesiz en önemli etkenin dil öğretim yöntemlerinin farklı hedeflere uygun olduğunu ifade etmektedir. Farklı hedeflerden kasıt kişinin algısı, yaşı, cinsiyeti gibi kişisel özelliklerinin yanında bilişsel ve ruhsal özellikleri ne durumdaysa buna göre yöntem belirlenir.

Yaklaşım ve yöntem kavramları karıştırılmakta olup bu iki kavram birbirine yakın olsa da aynı değildir. Yaklaşım, dil öğretiminin nasıl yapılması gerektiğini ileri süren hipotezdir, öğretilecek konuyu tanımlar. Yöntem ise dil malzemelerin sunulmuş planıdır. Bir yaklaşımda birçok yöntem vardır (Anthony'den aktaran Benhür, 2002, s. 24).

Dil öğretimi ile ilgili çeşitli yöntemler ortaya çıkmıştır. Demirel'e (2008, s. 35) göre Türk ve Avrupalı uzmanlar tarafından benimsenen yedi yöntem vardır:

- Dilbilgisi çeviri yöntemi
- Doğal yöntem
- Düzvarım yöntemi
- İletişimci yöntem
- Kulak-Dil alışkanlığı yöntemi
- Seçmeli yöntem
- Bilişsel öğrenme yöntemi

Bu yöntemler farklı becerileri ele almakta olup dinleme becerisini içine alan yöntemler ise şu şekildedir:

1. *Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi*

Kulak-Dil Alışkanlığı yöntemi adından anlaşılacağı üzere karşılıklı konuşma ve dinlemeye bağlı bir yöntemdir. Diğer yöntemler arasında dinleme becerisine doğrudan yer veren bir yöntemdir.

Benhür (2002, s. 25), bu yöntemde öğrenilen dilin sözlü yönüne, dinlediğini anlama ve konuşma becerilerine ağırlık verildiğini ve sözlü pratiklere öncelik tanındığını ifade etmektedir. Barın (1992), bu metodun önemli özelliğinin, işitme ve söyleneni tekrar ede ede ezberleyerek benzer cümle kalıpları üretmek olduğunu ve tekrar, alıştırma ve pekiştirmelerin önemli yer tuttuğunu ifade eder. Ayrıca bu metodun, öğrenenin dinleme ve konuşma alışkanlığını geliştireceğini belirtir.

Demirel (2008), de bu yöntemde alışkanlıkların olabilmesi için tekrara, alıştırmalara ve pekiştirmelere yer vermek gerektiğini ifade etmektedir. Ayrıca dilin sözlü bir davranış biçimi olduğunu bu sebeple yazılı değil sözlü olarak öğrencilere sunulması gerektiğini söylemektedir. Bu yüzden de diğer becerilerin gelişmesi için dinleme ve konuşma becerilerine önem verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Kulak-dil alışkanlığı yönteminin kullanım özellikleri şunlardır:

- Yeni yapılar diyalog şeklinde sunulur ve bağlamda hiçbir değişiklik yapılmaz.
- Yapılar sıraya konmuştur ve tek tek öğretilir.
- Tekrar, taklit ve ezber önemlidir. Doğru cevap anında tekrarlanarak olumlu pekiştirilerek verilir. Çok miktarda alıştırmaya yer verilir.
- Hemen hemen hiç dil bilgisi açıklaması yapılmaz, dil bilgisi tümevarım yoluyla öğretilir.
- Doğal öğrenme sırası (dinleme, konuşma, okuma, yazma) izlenir. Ancak ağırlık ilk ikisindedir.
- Sözcükler sınırlandırılmıştır ve bir bağlam içerisinde öğretilir.
- Öğrenilecek noktaların karşılaştırmalı analizlerle kalıcılığı sağlanır.
- Daha çok teyp ve dil laboratuvarları kullanılır.
- Dersin başında mekanik ve biçime dayalı ön okuma için süre verilir. Telaffuzun ve tonlamanın olmasına önem verilir.
- Öğretilecek dilin kültürel yapısı verilir ve dilin sürekli değişim içinde olduğu vurgulanır (Demirel, 2008, s. 44-45).

Bu yöntem daha çok başlangıç düzeyinde uygulanmaktadır. Toplumun konuştuğu dili ön plana çıkartarak dil laboratuvarlarına önem vermektedir. Fakat dinleme ve konuşma becerilerine ağırlık verirken diğer becerileri göz ardı etmektedir.

Hazırlanan etkinliklerin uygulama kısmında bu yöntem kısmen kullanılmıştır. Kayda alınan veya araştırmacı tarafından seslendirilen etkinlikler öğrenciler tarafından dinlenmekte ve dinlediklerinden hareketle anlamaya yönelik sorulara cevap vermektedir.

2. İletişimsel Yöntem

İletişimde konuşma ve dinleme önemli olduğu için iletişimsel yöntemde dinleme becerisi öne çıkmaktadır. Dinlenen anlaşılmadığı takdirde iletişim sağlıklı olmaz. Bu yöntemde amaç, dil bilgisini öğrenmekten ziyade hedef dilde iletişim kurmaktır. Demirel'e (2008, s. 48), göre bu yöntem bir iletişim aracı olarak kullanılmakta ve dil bilgisi ikinci planda kalmaktadır. Bunun yanı sıra önce dilin kuralları sonra kullanımı üzerinde durulması gerektiğini belirtmektedir. İletişimci yaklaşım öğrenciye kurallı cümle kurdurmayı amaçlamamaktadır. Asıl amaç öğrencinin iletişim becerisini geliştirmektir.

İletişimsel yöntemin kullanım özellikleri şunlardır:

- Öğrenci için anlamlı olan sözlü ve yazılı iletişim etkinliklerine ağırlık verilir.
- Öğretim öğrenci merkezlidir.
- Öğretim etkinlikleri daha çok karşılıklı diyalog, grup çalışması, benzetim, problem çözme ve eğitsel oyunlarla öğrenime dayanır.

- Öğretmenin rolü, öğrencinin amaçlarına uygun şekilde iletişim kurmasına yardımcı olmaktır (Demirel 2008, s. 50-51).

Doğrudan dinlemeye dayalı olmasa da dinleme olmadan bu yöntemin çok eksik kalacağı açıktır. Öğrencinin hedef dili sosyal hayatında aktif şekilde kullanmasına yönelik bir yöntemdir. Bu sebeple konuşma becerisinin yanında dinleme becerisinin de önemli olduğu anlaşılmaktadır.

3. Doğal Yöntem

Dinlemeyi dolaylı olarak içinde barındıran bir diğer yöntem de doğal yöntemdir. Adından da anlaşılacağı gibi ana dili nasıl öğreniliyorsa yabancı dil de öyle öğrenilmelidir, fikrini savunan bir yöntemdir.

Demirel (2008, s. 46), doğal yöntemi şöyle tanımlamaktadır:

“Yabancı dil öğrencilerine başından itibaren yalnızca öğretmenin kendi ana dili olan yabancı dili kullanarak, sürekli konuşma yoluyla iletişim kurmak ve bu etkileşimi birbirleriyle bir metin oluştururcasına bağlantılı ama dil bilgisi açıklaması yapılmaksızın anlaşılabilir ölçüde yalın bir cümle dizisiyle gerçekleştirmek.”

Demirel’e göre bu yöntemde, dilbilgisi öğretimi olamaz hatta çeviri ve başlangıçta da okuma veya yazma alıştırmaları yapılmaz, sadece dinleme ve konuşma etkinliklerine yer verilir. Hedef dil, söz konusu dili ana dili olarak konuşanlarla doğrudan iletişim kurularak öğrenilebilir. (Demirel, 1990, s. 156)

Bunun dışında diğer tüm yöntemleri içinde barındıran Seçmeli Yöntem vardır. Bu yöntemde hedef dili öğrenenlerin ilgileri, ihtiyaçları vb. özellikleri dikkate alınarak uygun yöntem seçilir ve uygulanır.

Yukarıda bahsedilen yöntemler de dil öğretiminde yetersiz kalmaktadır. Dinleme ile dil öğretiminde hedef dile uygun dinleme ortamları oluşturularak materyal zenginliğini oluşturmak gereklidir.

Bu yöntemlerin dışında dinleme becerisine yönelik teknikler vardır: Soru-cevap, beyin fırtınası, vb.

Demirel (2004, s. 24), etkili bir yabancı dil öğretimi için gerekli olan temel ilkeleri şu şekilde sıralamaktadır:

- “Dört temel beceriyi geliştirme
- Öğretim etkinliklerini önceden planlama
- Basitten karmaşığa somuttan soyuta doğru öğretme
- Görsel ve işitsel araçları kullanma
- Anadili gerekli durumlarda kullanma
- Bir seferde bir tek yapıyı sunma
- Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama
- Öğrencilerin derse daha etkin katılmalarını sağlama
- Bireysel farklılıkları dikkate alma
- Öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme”

Görüldüğü gibi dil öğretme işi; yöntemleri, ilkeleri ve teknikleriyle bir bütündür. Ama bir program olmadığı sürece bunlar bir amaç için bütünlük arz etmemektedir.

Dinleme Becerisini Geliştirmede Kullanılan Etkinlikler

Yabancı dil öğretiminde dil becerileri arasında en zor gelişeni dinlemedir. Buna rağmen yabancı dil öğretiminde dinlemeyi geliştirmeye yönelik etkinliklere yeterli zaman ayrılmadığı gözlemlenmektedir (Demirel, 2008, s. 98).

Genelde, sınıfta dinleme etkinliği öğretmenin konuşması ve öğrencilerin onu dinlemesi şeklinde yapılır. Bu yüzden hem öğretmenin konuşmasının hem de dinleme materyalinin telaffuz, konuşma hızı vb. açılardan yeterli olması gerekmektedir.

Dinleme becerisinin eğitime yönelik hazırlanacak etkinliklerde dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

- Ders kitabına ya da öğretmenin buna ek olarak hazırladığı çalışmaya paralel yapılacak dinleme etkinlikleri öncesinde etkili bir planlama yapılmalıdır.
- Öğretmen derste kullanmayı planladığı dinleme parçasını öğrencilerden önce kendisi dinlemelidir. Böylece ilgili dinleme parçasının uygunluğunu denetlemiş olacaktır.

- Dinleme parçaları yabancılara Türkçe öğretiminde belirlenen seviyelere (temel seviye, orta seviye ve ileri seviye) uygun olmalıdır.
- Kullanılması planlanan dinleme parçalarının telaffuzuna, konuşma hızına ve anlaşılabilirliğine dikkat edilmelidir.
- Dinleme parçaları genel ahlak kurallarına ve ilgili ülkenin milli-manevi değerlerine aykırı yargılar içermemelidir.
- Öğrencilerin dinleme metnindeki konuşmaları doğru ve net anlayabileceği işitsel araçlar kullanılmalıdır.
- Yabancılara Türkçe öğretenlerin konuşmalarında ve dinleme metinlerinde standart dil kullanılmalıdır (Arslan ve Adem, 2010, s. 78-79).

Bir dili ana dili olarak öğretmeyle yabancı dil olarak öğretme konusunda; yararlanılacak materyaller, kullanılacak yöntemler, etkinlikler vb. hususlarda bazı ortak noktalar vardır. Bu anlamda Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan dinleme/izleme ile ilgili etkinlik örneklerinden bazıları yabancılara Türkçe öğretirken doğrudan veya uyarlamalar yaparak kullanılabilir.

1. **Eşleştirme:** Dinlenende/izlenende geçen kelimeler eş, yakın ya da zıt anlamıyla eşleştirilir.
2. **Beğendim, çünkü...** : Dinlenenlerin/izlenenlerin neden beğenildiği açıklanır.
3. **Soru bankası oluşturma:** Dinlenenle/izlenenle ilgili sorular hazırlanır. Bunlar arasından seçilenler cevaplandırılır.
4. **Film izliyoruz:** Kazanımlara yönelik hazırlanan çalışma kâğıtları, ilgili seviyede izlenen filminden/animasyondan hareketle doldurulur. İzlenenlerden yola çıkılarak grup içinde kısa konuşmalar yapılır.
5. **Sorulara yönelik dinleme:** Dinlenecekler/izlenecekler için hazırlanan sorular, daha önceden oluşturulan gruplara dağıtılır. Dinleme, sorulara cevap arama amacıyla yapılır.

6. **Ben olsaydım...:** Öğrenciler, kahramanların veya konuşmacıların yerine geçerek onların duygu ve düşüncelerini kendi bakış açılarıyla yeniden ifade ederler.
7. **Sıra sende:** Dinleme/izleme süreci yarıda kesilerek dinlenenin/izlenenin sonrası tahmin edilir.
8. **Diyalog tamamlama:** Dinlenen metinle ilgili verilen çalışma kâğıdında boş bırakılan yerler uygun konuşma cümleleriyle tamamlanır.
9. **Kafdağı'na yolculuk:** Bir masal dinlenerek çalışma kâğıtları doldurulur. Masalın sonu değiştirilerek yeniden kurgulanır.
10. **Duyguyu tahmin et!:** Bir cümle farklı ses tonlarında kaydedilerek öğrencilerden hangi duyguyu yansıttığını anlamaları beklenir.
11. **Bir de bana sor:** Dinlenenleri değerlendirme ölçütleri öğretmenle birlikte belirlenir. Sınıfta bir metin okunur. Bu metinle ilgili bir öğrenci röportaj yapma görevini üstlenir. Sınıfta bir mikrofonla dolaşarak dinlenenlerle ilgili olarak öğrencilerin görüşlerini sorar. Seçilen öğrenciler görüşlerini ifade ettikten sonra sınıftaki diğer öğrencilerden dile getirilen görüşlere katılıp katılmadıklarını belirtmeleri istenir.
12. **Yenilerini ekledim:** Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba dinleme yoluyla ezberlemeleri için şiir, mâni veya tekerlemeden biri verilir. Her gruptan bir öğrenci, seçilen türü arkadaşlarına belirlenen süre içerisinde tekrarlayarak okur. Verilen sürede hangi grup ezberlerse ödüllendirilir.
13. **Ben bilinçli bir izleyiciyim:** Öğrencilerden bir hafta boyunca televizyondan izledikleri ya da radyodan dinledikleri programların listesini çıkarmaları istenir. Bu programları izleme ve dinleme sebeplerini açıklamaları beklenir. Aynı programı dinleyen/izleyen öğrencilere sırasıyla söz hakkı verilir (MEB, 2006).

Öğretimde oyunlardan yararlanmak da öğrenme hızını artırır. Eğer ders oyunlarla eğlenceli hâle getirilirse, öğrenci aktif olursa öğrenim daha kolay olur. Eğitsel oyunlar, öğrenilen bilgilerin geliştirilmesini sağlar. Bu oyunlarla derste konular ilgi çekici hale getirilebilir, derse en ilgisiz öğrencilerin bile katılarak hedef dili kullanmaları sağlanır. Oyunlar, öğrencilerin rahatça anlayabileceği, derse katılımlarını sağlayacak şekilde basit ve ilginç olmalıdır. Bu yüzden seçilen oyunlar öğrencilerin farklı seviyelerine ve yeteneklerine uyarlanabilir olmalıdır (Demirel, 2008, s. 85). Bu bağlamda Kara (2010) da yabancılara Türkçe öğretilirken dinlemeye yönelik şu etkinlikleri önermektedir:

1. Öğretmen, tahtaya, işlediği ünite ile ilgili kelimeleri karışık olarak yazar ve sınıfı iki gruba ayırır. Her gruptan birer öğrenci tahtaya çağrılır. Öğrencilere farklı renkte kalemler verilir. Öğretmen metni yüksek sesle ve yavaşça okurken öğrencilerden iyi dinlemelerini ve duydukları kelimeleri tahtada işaretlemelerini ister. Kelimeyi ilk işaretleyen öğrenci puan alır. Bu oyun orta seviyedeki öğrencilere uygulanabilir.
2. Öğretmen tahtaya, işlenen ünite ile ilgili kelimeleri karışık olarak yazar ve sınıfı iki gruba ayırır. Her gruptan birer öğrenci tahtaya gelir ve öğrencilere farklı renkte kalemler verilir. Öğretmen metni yüksek sesle ve yavaşça okurken öğrencilerden iyi dinlemelerini, duydukları kelimelerin eş anlamlılarının tahtadakilerden hangisi olduğunu söylemelerini ve o kelimeyi işaretlemelerini ister. Kelimeyi ilk işaretleyen öğrenci puan alır. Bu oyun orta ve ileri seviyedeki öğrencilere uygulanabilir. Oyun, başlangıç seviyesindekiler için zor; ileri seviyedeki öğrenciler için kolaydır.
3. İnsanların fiziksel ve karakter özellikleri ile ilgili ünite anlatıldıktan sonra hem dinleme, hem konuşma hem de yazma dersinde uygulanabilir. Öğretmen sınıfı iki gruba ayırır. Bir öğrenci tahtaya gelerek isim vermeden sınıftaki bir arkadaşının fiziksel ve karakter özellikleri hakkında konuşur. Rakip grup, bu anlatılan öğrencinin kim olduğunu tahmin etmeye çalışır. Dinleyen gruptaki öğrenciler, anlatan öğrenciye bazı sorular sorabilirler. Tahmin edecek grup, çok dikkatli olmalıdır, çünkü tek bir tahmin hakları vardır. Bilirlerse puan alırlar, bilemezlerse rakip grup puanı alır. Eğer sınıfta öğrenci az ise okuldaki diğer öğretmenleri, komşu sınıftaki öğrencileri, dünyaca ünlü sanatçıları da yarışmada kim olduğu tahmin edilecek kişiler arasına dâhil edebilirsiniz. Bu oyunda amaç öğrencilerin doğru ve anlamlı cümle kurabilmelerini ve sıfatları kullanabilmelerini sağlamaktır. Bu oyun orta ve ileri seviyedeki öğrencilere uygulanabilir.
4. Öğretmen öğrencileri yine iki gruba ayırır. Öğretmen bir metindeki bazı kelimeleri çıkarır ve söz konusu metni iki farklı şekilde hazırlar. A metnindeki eksik olan kelimeler, B metninde yazar; B metninde eksik olan kelimeler ise A metninde yer alır. Öğrencilere bu metinleri dağıtan öğretmen daha sonra metni yüksek sesle ve yavaşça okur. Öğretmen, öğrencilerden ellerinde bulunan metindeki boşlukları doldurmalarını ister. A ve B gruplarından yanlış en az olanlar tespit edilir ve her iki gruptan yanlış en az olan öğrenci birinci seçilir (veya kazanır). Bu oyun yabancı dil öğretiminde öğrencilerin dinleme ve yazma becerilerini geliştirmek amacıyla uygulanır... Bu oyun ortamının üstü ve ileri seviyedeki öğrenciler için uygundur.

Görüldüğü üzere yabancılara Türkçe öğretiminde oyunlardan çok çeşitli şekillerde yararlanılabilir. Bu araştırmada da değişik etkinlikler mevcuttur. İlgili oyun etkinliklerinin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak seçilmesi gerekir.

Dinleme/İzleme Becerisinde Kullanılan Araç-Gereçlerin Önemi

Her alanda olduğu gibi dil öğretiminde de materyal önemlidir. Dil öğretiminde görsel ve işitsel araçlar, öğretimin daha etkili olmasını sağlar, öğrencinin ilgisini derse çeker ve sınıf içinde doğal ortamın oluşmasını sağlar (Demirel, 2008, s. 30).

Dinleme alanında ise seviyelere uygun materyal bulmak ve konuları materyallerle işlemek dersi daha verimli hâle getirir. Dinleme öğretiminde amaç, öğrencilerin amaç dildeki sesleri tanımak, bir bağlam içinde yer alan vurgulama ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark etmek ve en önemlisi de konuşmacıdan gelen mesajı tam ve doğru olarak anlamasını sağlamaktır (Demirel, 2008, s. 98).

Bu amaca uygun ortam oluşturmak ve bu ortamı araç-gereçlerle desteklemek, öğrenciyi hedef dilin içindeymiş gibi hissettirmek gereklidir.

Demirel (2008), dinleme becerisinin diğer becerilere oranla yabancı dil öğretiminde en zor beceri olduğunu belirtmektedir. Ayrıca sınıf içinde dinleme becerisine yeterince zaman ayrılmadığını ve böylelikle de dinleme becerisini ölçmek için herhangi bir değerlendirme çalışmasına yer verilmediğini ifade etmektedir. Bu durum ise dinleme becerisinin eğitiminde materyal kullanımının önemini bir kat daha artırmaktadır.

Dil öğretiminde kültürel öğelerin aktarılması gerekmektedir. Aksi takdirde yabancı dil öğretimi eksik kalır. Çünkü dil, kültürün aynası ve aktarıcısı durumundadır. Yabancılara Türkçe öğretirken kültür unsurlarına yer vererek onların dilin içine girmelerini sağlamak, sosyal ilişkilere yer vermek, öğrendiklerini sıkça tekrarlatmak gerekir (Barın, 1994: 55). Bunun için de öğrencilerin düzeylerini gözетerek dinleme/izleme araçlarından yararlanılmalıdır.

Eğitim materyali konusunda dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta vardır. Bu nokta da seçilen materyallerin, içerik açısından doğal ortama uygun olmasıdır. Derslerde kullanılacak malzemeler sadece, yazılı materyallerin okunması şeklinde olmamalı, sözlü ifadenin farklı örneklerinden de seçilmeli; çocuğun sınıfta, günlük hayatta ya da karşılıklı

konuşmalarda karşılaştığı örnekler temel alınarak belirlenmelidir (Mead ve Rubin'den aktaran Doğan, 2007).

Yabancılar Türkçe öğretiminde farklı araç-gereçler mevcuttur. Bu araç-gereçler arasında en önemlilerinden biri videodur. Çünkü kişi dili en güzel doğal ortamında dinler. Dili doğal ortamında öğrenmekle sınıf ortamında öğrenmek çok farklıdır. Video kullanımı da gerekli olan doğal ortamı sağlamaktadır. Bu yüzden öğrenciler için sınıfta uygun ortam oluşturmak da önemlidir. Bu sebeple sınıfta görsel işitsel araçlara yer verilmelidir.

Yabancı dil öğretiminde işitsel araçlar şunlardır:

- a) Radyo
- b) CD
- c) Teyp

Yabancı dil öğretiminde görsel ve işitsel araçlar:

- a) Televizyon
- b) Bilgisayar
- c) VCD
- d) DVD
- e) İnternet

Hem görsel hem de işitsel olan video, VCD, DVD, televizyon, İnternet gibi araçlar hem kulağa hem de göze hitap ettiği ve doğal yaşamı sınıfta yaşattığı için önemlidir. Yaşayan dili kullanmak ve göstermek için özellikle de öğrenci, öğrenilen dilin doğal ortamında bulunmuyorsa işitsel ve görsel araçlardan çok daha fazla yararlanmak gerekmektedir. Bunun için öğretmen reklamlar, haberler, kısa filmler vb. işitsel ve görsel araçlardan yararlanmalı, bunları sınıf ortamına taşımalıdır. Aktaş'ın (2004) belirttiği gibi ders, öğretmenden ziyade öğrenciyi merkeze almalı, bunu yaparken de görme ve işitmeye dayalı materyallerden oldukça fazla yararlanılmalıdır. Böylece öğrencinin derse yönelik motivasyonu artacaktır.

Öğrencinin güdülenmesini sağladığı için görsel ve işitsel öğelerin dil öğretimindeki rolü çok fazladır. Görsel ve işitsel öğeler öğrencinin dikkati çektiği için öğrenciyi sürekli canlı tutmaktadır. Öğretmenin sözlü olarak söylediklerini anlamayan öğrenci bu araçlarla anlatılanı somut olarak görür ve anlaşılması güç konuları anlar. Böylelikle yaşayan dilin öğretimi kolaylaşır. Dinleme becerisini geliştirir. Çünkü öğretmen dinleme/izleme sonrası

sorular soracaktır. Bu şekilde öğrenmede kalıcılığı da sağlamaktadır. Çok uzun zamanda anlatılacak bir durum veya olay, bu araçlarla kısa sürede anlatılabilir. Böylece zaman tasarrufu sağlanmış olur. Örneğin yabancı öğrenciye Türk gelenek ve görenekleri izletilerek bunları anlaması sağlanır ve kültür aktarımı daha kolay olur. Görsel ve işitsel öğeler öğretmede çeşitliliği sağlayarak öğrencide öğrenme isteğini artırır. Söz konusu materyallerin bir kısmı derste kullanıma hazırlanırken uzun zaman alsa da ders öncesinde yapılacak olan bir ön hazırlıkla zaman kaybı önlenabilir.

Araştırmada sadece dinlemeye değil izlemeye yönelik uygulamalara da yer verilmiştir. Video kullanımı sayesinde öğrenciye verilmek istenen en kısa sürede verilebilir. Hengirmen (1993), yabancı dil öğretiminde video kullanımının yararlarını şöyle sıralamıştır;

- Video yabancı dil öğretimini eğlendirici, ilgi çekici ve sürükleyici bir hale getirir.
- Video görme ve işitme yoluyla öğrenme olanağı sunar ve öğrencilerin dili daha hızlı ve verimli bir biçimde öğrenmelerini sağlar.
- Video hedef dili konuşan milletlerin yaşayış, düşünüş biçimlerini, tarihlerini, geleneklerini, göreneklerini, giyim ve kuşamlarını, kısacası kültürlerini bize en ince ayrıntıları ile gösterir.
- Video eğitiminde ses kadar, jest ve mimikler de dilin telaffuz ve vurgularının öğretilmesinde etkili olur.
- Video öğretmen anlatımına göre çok daha fazla sayıda tekrar olanağı sağlar. Video ile aynı konuyu yüzlerce defa izlemek mümkündür.
- Video eğitiminde milletlerin kültürüne göre değişen, jestlerle ve mimiklerle sağlanan durumsal iletişimi öğretilir.

Sınıfta doğal ortamın oluşmasını sağlayan video ile öğretim kolaylaşmaktadır. Video çoğaltılabilir ve istenilen her yerde tekrar tekrar izlenebilir. Ama başlangıç seviyesi için videolar yavaş ve anlaşılır olmalıdır. Aksi durumda dinleme gerçekleşse bile anlama gerçekleşmeyecektir. İleri düzeylerde daha fazla gerçek yaşantıya uygun dinlemeler yaptırılabilir.

Son zamanlarda yabancı dil öğretiminde iletişimsel yaklaşım ön plana çıkmaktadır. Bu yaklaşıma göre kişi o dili kullanan toplum içinde rahat bir iletişim kurabilmelidir. Bu yüzden doğal ortamı verebilen video bunu daha iyi sağlamaktadır.

Dinleme Eğitiminde Süreçler

Süreç, Türkçe Sözlük'te (TDK, 2005), aralarında birlik olan veya belli bir düzen veya zaman içinde tekrarlanan, ilerleyeni gelişen olay ve hareketler dizisi şeklinde tanımlanır. Dinleme eğitiminde de ilerleyen bir süreç vardır. Bu süreç içerisindeki dinleme eğitiminde dikkat edilmesi gereken hususlardan en önemlisi dinlemenin nasıl yapılacağıdır. Dinleme sadece dinlenen andan ibaret değildir. Dinleme süreci üç bölümden oluşmaktadır: dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrasıdır.

Dinleme öncesi çalışmalar öğrencileri dinlemeye hazırlamayı amaçlar. Bu hazırlığın hem fiziksel hem de zihinsel boyutu vardır. Dinleme öncesi çalışmaların fiziksel boyutu içinde ilk sırayı, sınıfta sessizliğin sağlanması alır. Ayrıca öğrencinin dinleme materyalini görmesi de sessizliği sağlayabilir. Zihinsel boyutu ise dinleyicinin ilgisini çekmek yani onu motive etmektir. Bir fotoğraf, soru, anı vb. öğrencinin ilgisi çekilebilir. Bunun yanında neyi ve niçin dinleyeceğini, dinleme esnasında neler yapması gerektiği de bu bölümde ifade edilir. Böylelikle dinleyici, dinlemeye hazır hâle getirilir. Dinleme öncesinde yapılması gerekenlerle ilgili Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda da şu bilgilere yer verilmiştir:

“Dinleme alanında yapılacak çalışmaların başında öğrencileri zihinsel olarak hazırlamak gelmektedir. Bunun için öğrencilere dinleme amacını belirleme, uygun yöntem seçme ve dinlemeye dikkatini yoğunlaştırma çalışmaları yaptırılmalıdır. Bu çalışmalar öğrencilerin dinlediklerini anlama ve zihinde yapılandırma süreçlerini kolaylaştırmaktadır. Zihinsel hazırlık aşamasında öğrencilere çeşitli sorular sorularak dinleme amacı ile yöntemini belirlemelerine yardımcı olunmalıdır” (MEB, 2009b, s. 14).

Dinleme/izleme becerisi içsel bir süreç olduğu için yani doğrudan gözlenemediğinden ölçmek de zor olmaktadır. Bu yüzden dinleme öncesinde yapılması gerekenler olmaktadır. Demirel (2008, s. 99) yapılması gerekenleri şu şekilde sıralamaktadır:

1. Tanıtma: Dinlenecek konu hakkında genel bilgi verilir.
2. Kestirme: Konu hakkında öğrencilerin tahminleri alınır. Dinlenecek metnin başlığı söylenerek içerik tahminlerinin sınırı daraltılır.

3. Yeni kelimelerin öğretimi: Dinlenecek metinde geçen yeni kelimeler ve gerekirse yeni cümle kalıpları öğretilir. Yeni öğrenilen kelimeler, bilinen cümle kalıplarıyla yeni öğrenilen cümle yapıları da bilinen kelimelerle verilir.

4. Amaçlı dinleme: Dinleme etkinliğinin amacı belirlenir.

Dinleme sırasında dinleyicinin ana noktaları not alması gerekir. Bu ana noktalara öykülerde bulunan yer, zaman, olay, kişiler gibi unsurları örnek verebiliriz. Ama dinleme sırasında dikkati toplamak, yoğunlaşmak kolay değildir. Bu yüzden ortamdaki uyarıcıları kaldırmak, öğrencinin motivasyonunu artırmak, dikkat çekmek gibi eylemler yapılmalıdır.

Demirel (2008, s. 100) dinleme sırasında yapılması gerekenleri şu şekilde sıralamaktadır:

Dinleme sırası

1. Öğretmen metni yüksek sesle okur.
2. Öğrencilerin, metni dinlerken farklı tonlama ve vurgulara dikkat etmesi sağlanır.
3. Orta ve ileri düzeydeki öğrencilerden dinleme sonunda sorulacak sorulara cevap verebilmeleri için gerekli gördükleri yerleri not etmeleri istenir.

Dinleme sonrasında öğrenciler, dinleme öncesinde üzerinde konuşulan konular ve dinleme sırasında alınan notların yardımıyla, soru sorulmuşsa bu soruları cevaplandırma; dinlenen metni özetleme veya metnin değerlendirmesini yapma vb. çalışmalarla dinleme uygulamasından en üst düzeyde yararlanmaya çalışırlar (Doğan, 2007).

Demirel (2008, s. 100) dinleme sonrası yapılması gerekenleri şu şekilde sıralamaktadır:

1. Dinleme metniyle ilgili sorulara cevap verilir.
2. Dinlenen metnin sözlü ya da yazılı özeti çıkarılır.
3. Dinlenen metinle ilgili resimlerin ya da cümlelerin olay sırasına göre dizilmesi istenir.
4. Dinlenen metne uygun başlık önerilir.
5. Dinlenen metinde boş bırakılan yerlerin doldurulması önerilir.

Metindeki boşlukların doldurulmasında dikkat edilecek husus doğru şekilde alınan notların kullanımıdır.

Dinleme etkinliklerinden sonra, dinlediğini kalıcı hale getirmek için not alma tekniğini kullanmak önemlidir ve öğrenci dinlediklerini kısa kısa yazılı hale getirebilmelidir. Çünkü öğrenci dinlediği metinle ilgili sorulara aldığı notlar yardımıyla cevap verebilir. Bunu yapması için de yazma becerisi düzeyinin de yeterli seviyede olması gerekir (Anderson'dan aktaran Yorulmaz, 2009, s. 46).

Aksi takdirde kişi dinlediğini yazılı ifade edemezse dinlediğinin ne kadarını anladığını anlayamaz. Aynı durum konuşma için de geçerlidir. Kişi anladığını konuşarak ifade edemezse yine dinlediğinin ne kadarını anladığını anlayamaz. Bu yüzden dört temel beceri (dinleme, konuşma, okuma, yazma) iç içedir. Biri eksik kaldığında diğeri de eksik kalmaktadır.

Dinleme becerisinin eğitimiyle ilgili yukarıda ele alınan başlıklar aslında bir bütünü oluşturan parçalar olarak düşünülebilir. Her bir parça bağımsız olarak planlanmalı ama aynı zamanda öncelik sonralık sırasına göre birbirini desteklemelidir. Dinleme/izleme sonrası dinlenilenin/izlenilenin anlaşılıp anlaşılmadığına dair geleneksel veya çağdaş ölçme araçlarından yararlanılır. Geleneksel ölçme araçları; çoktan seçmeli testler, doğru yanlış soruları, eşleştirme soruları, tamamlama (boşluk doldurma) soruları, kısa cevaplı yazılı yoklamalar, uzun cevaplı yazılı yoklamalar, soru-cevaptır. Çağdaş (alternatif) ölçme araçları; performans değerlendirme, ürün seçki dosyası (portfolyo), tanılayıcı dallanmış ağaç, kavram haritaları, kendi kendini değerlendirme, grup ve/veya akran değerlendirmesi, kelime ilişkilendirme, proje, drama, görüşme, yazılı raporlar, gösteri, posterdir. Dinleme/izleme sonrası genelde geleneksel yöntem tercih edilmektedir.

Dinlediğini anlama becerisini ölçmek için hazırlanmış testlerde aşağıdaki özelliklerin bulunmasına özen gösterilmelidir:

- 1) “Testte kullanılacak metin, öğrencilerin dikkatini çekecek nitelikte olmalıdır. Onların ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.
- 2) Metinde kullanılan sözcük çeşitliliği ve sayısı, öğrencilerin düzeylerine uygun olmalıdır.
- 3) Metin uzunluğu, öğrencileri sıkmayacak kadar olmalıdır. Metin, onların sadece hatırlama kapasitelerini değil, yorumlama becerilerini de geliştirmelidir” (Yangın, 1999, s. 59-61).

Öğrenci başarısının ölçülmesinde ağırlık çoğunlukla dilbilgisi ve okuduğunu anlama konularına verilmekte; dinlediğini anlamayı ölçen herhangi bir değerlendirme çalışmasına görece daha az önem verilmektedir (Demirel, 2008). Dinlediğini anlama becerisinin

değerlendirilmesinde zorluklar olduğu bilinmektedir ama yine de bu konuda araştırmalar geliştirilmelidir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile ülkemizde, Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A1, A2 ve B1 düzeyindeki öğrencilerin dinleme becerisindeki başarı durumlarının tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda ve daha önce belirtilen alt problemlerin çözümüne kaynaklık etmesi amacıyla yapılan bu çalışmada şu temel soruya cevap aranır: Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A1, A2 ve B1 düzeyindeki öğrencilerin dinleme becerisindeki başarı durumları nedir?

Problem durumu, ADÖÖÇM'ye göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin A1, A2 ve B1 seviyelerinde dinleme düzeyleri nasıldır, sorusudur. Problem durumundan hareketle alt problemler şunlardır:

- Düzeylere göre başarı oranı nasıldır?
- Düzey ve cinsiyet değişkenine göre başarı oranları nasıldır?
- Düzey ve ülke değişkenine göre başarı oranları nasıldır?
- Etkinliklere göre öğrenci başarı oranı nasıldır?
- Amaçlara göre öğrenci başarı oranı nasıldır?
- Öğrencilerin etkinlikte yaptıkları hatalar nelerdir?

Çalışmada problemlere yönelik bu sorulara cevap aranmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin dinleme becerilerindeki başarıları bu alt problem başlıkları altında ele alınmıştır.

Araştırmanın Önemi

Yabancılar Türkçe öğretiminde dinleme becerisi pek gündeme gelmeyen çoğunlukla göz ardı edilen bir konudur. Dil öğretiminde bir çerçeve niteliği taşıyan ADÖÖÇM'de dinleme becerisi ayrı olarak ele alınmıştır. Ülkemizde bu Çerçeve Metin'e göre yabancılarla Türkçe

öğretimi alanında kitaplar hazırlanacaktır. Bu kapsamda araştırmamız neticesinde ortaya çıkan verilerin; bu alandaki kitap yazarlarının, kurum yöneticilerinin, öğretmenlerin çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Böylelikle programın belirlediği hedeflerle öğrencilerin düzeyi arasındaki fark ya da benzerlik ortaya konulacaktır. Ortaya çıkan veriler ışığında, çalışmanın sonucu, standart geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacaktır. Kurumlar arası hatta kurum içindeki öğrenciler arası farklılığı gidermede yarar sağlaması düşünülen bu çalışma, hazırlanılması düşünülen genel programın sadece bir alanına yönelik de olsa farklılığı ortadan kaldırma konusunda yapacağı katkıdan dolayı önem arz etmektedir.

Varsayımlar

Araştırmadaki varsayımlar şunlardır:

Uygulama yapılacak kurumun Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne göre eğitim yaptığı varsayılmaktadır.

Öğrencilerin dinleme becerisini tam olarak yansıttıkları varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu çalışmada, Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'nde bahsedilen A1, A2, B1, B2, C1, C2 dil düzeylerinden A1-A2-B1 düzeylerinin dinleme becerisi ile 2013 yılı Nisan-Mayıs aylarında Gazi Üniversitesi TÖMER bünyesinde söz konusu seviyelerde Türkçe öğrenen öğrencilerle, uygulama süresi 8 hafta ve etkinliğe katılan öğrencilerin ülkeleri ile sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Betimleyici: Hedef. Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'nde yer alan, seviyelere uygun ve o seviyelerde kazandırılması düşünülen kazanımlardır.

Kazanım: “Öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler” (MEB, 2006, s. 11).

Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni (ADÖÖÇM): Dil öğretimi merkezlerine, programlarına, kitaplarına ve sınavlarına yol göstermesi amacıyla Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü tarafından geliştirilen Çerçeve Metin. Bu Çerçeve Metin; Avrupa Konseyi Ortak Dil Kriterleri Metni, Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Programı, Ortak Çerçeve Metni, Çerçeve Metin gibi isimlerle de anılmaktadır. Bu çalışmada terimlerde birlik sağlanması amacıyla metin, ana dilinden çevirisine en yakın şekliyle “Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni” olarak tanımlanmış olup ADÖÖÇM kısaltmasıyla anılmıştır (Uysal, 2009, s. 13).

A1 Düzeyi (Giriş ya da Keşif – Breakthrough): Dilin kişisel amaçlı kullanımında en temel seviyedir. Yani öğrenenin basit etkileşim yapabileceği düzeydir. Bu düzeyde öğrenci; kendisi, yaşadığı yer, tanıdığı kişiler ve sahip olduğu eşyalarla ilgili basit sorulara cevap verebilir ve soru sorabilir; kendisiyle ilgili ya da kendisine tanıdık gelen alanlarda kalıplaşmış anlatımlar ve ayrıcalıklarla yetinmeksizin basit ifadelerle konuşmaya katılabilir ve aynı şekilde yanıt verebilir (MEB, 2009a, s. 33).

A2 Düzeyi (Ara düzey ya da iletişimden kopmama): Toplumsal ilişkileri gösteren betimleyicilerin birçoğu bu düzeyde yer alır. Toplumsal ilişkiler; gündelik nezaket ve hitap şekillerinin kullanması, birisini karşılaması, ona kendisiyle ilgili bilgi sorması ve yanıtına karşılık vermesi, çok kısa bir alışverişi başarıyla sonuçlandırması, mesleği ve boş zaman etkinlikleri üzerine soruları yanıtlaması ve aynı türden sorular sorması, davet etmesi ve bir davete yanıt vermesi, yapmak istediği şeyleri, yeri tartışması ve bunlarla ilgili gerekli düzenlemeleri yapması, öneride bulunması ve bir öneriyi kabul etmesine dayanır. Dışarı çıkmaya ve yer değiştirmeye ilişkin betimlemelerle de bu düzeyde karşılaşılır; yabancı bir ülkede yaşayan yetişkinlere yönelik Eşik Düzey’in aktarımsal özelliklerinin yalınlaştırılmış biçiminin özellikleri arasında: bir mağazada, postanede ya da bankada yapılan basit bir alışverişi başarıyla sonuçlandırmak; bir yolculuk hakkında bilgi edinmek; toplu taşıma araçlarından; (otobüs, tren ve taksi vb.) yararlanmak, temel bilgilere ilişkin sorular sormak, adres sormak ve yol göstermek, bilet almak; gündelik yaşam için gerekli ürün ve hizmeti istemek yer alır (MEB, 2009a, s. 33).

B1 Düzeyi (Eşik düzey): Yabancı bir ülkeyi ziyaret eden bir kişi için Eşik Düzey’in özelliklerine karşılık gelir. İki özellikle tanımlanır. Birincisi, etkileşimi sürdürme ve farklı durumlar içinde istediğini elde etme yeteneğidir. Örneğin; genel kural olarak, kendisiyle

ilgili uzun bir tartışmanın ana noktalarını, tartışmanın açık ve ölçünlü dilde yapılması koşuluyla izleyebilir; arkadaşlar arasında bir tartışmada görüş bildirebilir veya isteyebilir; aktarmak istediği ana görüşü anlaşılır şekilde aktarır; söylemek isteği şeyin özünü ifade eder; bazen söylemek istediğini tam olarak anlatmaya çalışırken anlaşılması güç olsa da, bir konuşmayı ya da tartışmayı sürdürebilir; özellikle uzun anlatımlarda, sözcüklerle dilbilgisel biçimlerin ve yanlışlarını düzeltme çabalarının belirgin olmasına rağmen anlaşılabilirliğini kaybetmez. İkinci özellik, gündelik hayatla ilgili sorunlarla ustaca baş edebilme yeteneğidir. Örneğin: Toplu taşıma araçlarında öngörülemeyen bir durumdan başarıyla çıkmasını bilmek; bir seyahat şirketinde veya yolculuk sırasında yapılan bir organizasyon sırasında karşılaşılabileceği durumlarla baş edebilmek; bildik konularda hazırlık yapmaksızın söze girebilmek; bir istemde bulunabilmek; etkileşim içinde konuşulan kişiye bağımlı kalmakla birlikte bir söyleşi sırasında inisiyatifi ele almak; birisinden, söylediği şeyi açıklamasını ya da netleştirmesini istemek yer alır (MEB, 2009a, s. 34).

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama tekniği, veri toplama araçları, öğrencilere verilen eğitim çalışmaları ve toplanan verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli var olan durumu aynen resmetmeyi esas alır (Karasar, 2011). Tarama modeli geçmişte ve hâlen var olan durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Tarama modelinde bilimin gözleme, kaydetme, olaylar arasındaki ilişkileri tespit etme, kontrol edilen değişmez ilişkiler üzerinde genellemelere varma yer alır. Yani bilimin tasvir fonksiyonu ön plandadır (Yıldırım, 1966, s. 67)

Araştırmada kullanılan tarama modeli ile var olan durum yapılan uygulamalar yoluyla betimlenir. Bu kapsamda ADÖÖÇM'ye göre ders veren kurumun öğrencilerine Çerçeve

Metin'e göre hazırlanan etkinlikler uygulanmış ve öğrencilerin dinleme becerisindeki başarı düzeyleri tespit edilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, Türkiye'de Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen TÖMER'lerdeki öğrencilerdir.

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara'da, Gazi Üniversitesinin Türkçe Öğretim Merkezinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A1, A2 ve B1 seviyesindeki öğrenciler oluşturmuştur.

Çalışmada, A1 düzeyinde on beş, A2 düzeyinde sekiz ve B1 düzeyinde on olmak üzere toplam otuz üç etkinlik aracılığı ile veriler elde edilmiştir. Çalışmaya A1 düzeyinde etkinliklere Suriye'den 7, Filistin'den ve İran'dan 2'şer olmak üzere toplam on bir öğrenci; A2 düzeyinde Suriye'den 7, Yemen, Karadağ, Ukrayna ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nden 1'er olmak üzere toplam on bir öğrenci ve B1 düzeyinde ise Ürdün'den 2, Bulgaristan, Azerbaycan, Kırım, Mısır, Kazakistan ve Afganistan'dan 1'er olmak üzere toplam sekiz öğrenci katılmıştır. A1 düzeyinde 3 kız, 8 erkek; A2 düzeyinde 3 kız, 8 erkek ve B1 düzeyinde 5 kız, 3 erkek çalışmada yer almıştır. Bu çalışmada 11'i erkek, 19'u kız olmak üzere toplam 30 öğrenciye toplamda 33 etkinlik uygulanmıştır.

Veri Toplama Teknikleri

Bu çalışmada veriler Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ndeki amaçlar dikkate alınarak toplanmıştır.

Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ndeki amaçlar:

1. Genel işitsel anlama
2. Anadili konuşan kişiler arasındaki etkileşimi anlama
3. Televizyon ve film izleme
4. Duyuru ve yönerge dinleme
5. İşitsel medya ve kayıtları dinleme

Belirtilen durumlara uygun kazanımlar, betimleyiciler dikkate alınarak etkinlikler oluşturulmuştur. Etkinliklerin oluşturulmasında öğrencilerin okulda kullandıkları materyallerden, dil öğretiminde kullanılan çeşitli kaynaklardan yararlanılmıştır. Dinleme Testi; açık uçlu, boşluk doldurmalı, çoktan seçmeli sorularla çeşitli çizimler, hesaplamalar ve işaretlemeler gerektiren uygulamalardan oluşmuştur. Oluşturulan testler alan uzmanların görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş ve testlere son hâlleri verilmiştir.

Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'nden hareketle etkinlikler hazırlanırken MEB Türkçe Öğretim Programları'ndan yararlanılmıştır. Bunun yanında dil öğretimi ile ilgili kitap, makale, tez, dergi vb. (Kurt, M. ve Temur, N. (Ed.), 2013; Kara, 2010, Barın, 1992; Dil Dergisi, 2010) kaynaklarındaki uygulamalar ve örnekler ele alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan A1-A2-B1 düzeylerindeki dinleme etkinlikleri hazırlanırken şu yol izlenmiştir: Öncelikle temel dil becerilerinden olan dinleme üzerine yapılmış çalışmalar (Özbay, 2005; Demirel, 2008; Doğan, 2007; Kara, 2011), Gazi ve Ankara Üniversitesi TÖMER'de yabancılara Türkçe öğretimi müfredat programları ve okutulan ders kitapları, ADÖÖÇM'nin belirlediği düzeylere uygun amaçlar incelenmiştir.

Bu araştırma ve incelemelerden hareketle dinleme becerisinin eğitimi ve öğretimi ile ilgili etkinliklerin yer aldığı bir etkinlik havuzu oluşturulmuştur. Havuzda A1 düzeyinde 15, A2 düzeyinde 8, B1 düzeyinde 10 olmak üzere toplam 33 etkinlik yer almaktadır.

Hazırlanan etkinlikler uygulama öncesi iki kez alan uzmanlarının görüşü alınarak seviyelere uygun hazırlanmıştır. Bu etkinliklerin bir kısmı yerel bir radyoda yavaş ve anlaşılır şekilde seslendirilmiştir. Ön uygulama yapılarak eksikler tespit edilmiş ve eksiklikler giderilmiştir.

Araştırmada değerlendirmeye tabi tutulan veriler, çalışma grubunu oluşturan Gazi TÖMER öğrencilerine uygulanan ve yukarıda ayrıntıları ortaya konulan A1 düzeyinde on beş, A2 düzeyinde sekiz ve B1 düzeyinde on olmak üzere toplam otuz üç adet etkinlik aracılığıyla elde edilmiştir. Çalışmaya A1 ve A2 düzeylerinde 11'er, B1 düzeyinde ise 8 öğrenci katılmıştır. Bu araştırmada 30 öğrenciye toplamda 33 etkinlik uygulanmıştır.

Aşağıdaki tabloda, uygulanan etkinliklerin hangi amaçlara yönelik olduğu, düzeyleri ve adları ana hatlarıyla görülmektedir.

Tablo 5. Amaçlara Göre Etkinlik Dağılımı

AMAÇLAR	A1 DÜZEYİ	A2 DÜZEYİ	B1 DÜZEYİ
Genel işitsel anlama	1. Tanışma 2. Sınıfta İlk Gün 3. Sayılar 4. Tanıyalım 5. Fatih'in Bir Günü 6. Bir Meslek 7. Kim Ne Yapıyor? 8. Benim Ailem 9. Ailem 10.Okulda İlk Gün 11.Ali Baba'nın Çiftliği 12.Bir Hayvan 13.Nesne ve Varlıklar	1. Hasan Alışverişte 2. Hakan Bey Alışverişte	1. Tatil 2. Hastaneden Randevu Almak 3. Bir Ülke 4. Otel Rezervasyonu
Ana dili konuşan kişiler arasındaki etkileşim	-	1. Bir Günüm 2. Terminal	1. Bir Ozanın Hayatı
Televizyon ve Film İzleme	-	-	1. Genç Bakış 2. TV Haberi
Duyuru ve yönerge dinleme	1. Kendimi Tanıtıyorum 2. Yer-Yön Tarifi	1. Yol Tarifi	1. Çay İçelim
İşitsel medya ve kayıtları dinleme	-	1. Hava Nasıl? 2. Yanlış Kelimeyi Bul 3. Bakiye Sorgulama	1. Hava Durumu 2. Radyo Haberi

ADÖÖÇM’de dinleme konusu beş başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklara yönelik seviyelere göre amaçlar belirlenmiştir. Bu amaçlara göre de bu çalışmada etkinlikler hazırlanmıştır. Yukarıdaki tablo incelendiğinde A1 düzeyinde : **“Genel işitsel anlama” ve**

“Duyuru ve yönerge dinleme” olmak üzere iki amacın bulunduğu görülmektedir. Çalışmada A1 düzeyinde on beş etkinlik hazırlanmıştır. Bu etkinliklerden on üç tanesi **Genel işitsel anlama**’da, kalan iki tanesi de **Duyuru ve yönerge dinleme** amaçları içinde değerlendirilmiştir.

A2 düzeyinde ise dört başlığa yönelik amaç yer almakta, **“Televizyon ve film izleme”** başlığına yönelik amaç bulunmamaktadır. Bu düzeyde sekiz etkinlik hazırlanmıştır. Bu etkinliklerden iki tanesi **Genel işitsel anlama**’da, iki tanesi **Ana dili konuşan kişiler arasındaki etkileşim**’de, bir tanesi **Duyuru ve yönerge dinleme**’de, kalan üç tanesi de **İşitsel medya ve kayıtları dinleme** başlıkları içinde yer almaktadır.

B1 düzeyinde ise bütün başlıklara yönelik amaçlar yer almaktadır. Bu düzeyde on etkinlik hazırlanmıştır. Bu etkinliklerden dört tanesi **Genel işitsel anlama**’da, bir tanesi **Ana dili konuşan kişiler arasındaki etkileşim**’de, iki tanesi **Televizyon ve film izleme**’de, bir tanesi **Duyuru ve yönerge dinleme**’de, kalan iki tanesi de **İşitsel medya ve kayıtları dinleme** başlıkları altında bulunmaktadır. Etkinlikler, düzeylere göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6: A1-A2-B1 Düzeylerinde Hazırlanan Etkinlikler

A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	B1 Düzeyi
1. Tanışma	1. Hasan Alışverişte	1. Tatil
2. Sınıfta İlk Gün	2. Hakan Bey Alışverişte	2. Hastaneden Randevu Almak
3. Sayılar	3. Bir Günüm	3. Bir Ozanın Hayatı
4. Tanıyalım	4. Hava Nasıl?	4. Çay İçelim
5. Fatih’in Bir Günü	5. Yol Tarifi	5. Hava Durumu
6. Bir Meslek	6. Yanlış Kelimeyi Bul	6. Radyo Haberi
7. Kim Ne Yapıyor?	7. Bakiye Sorgulama	7. TV Haberi
8. Benim Ailem	8. Terminal	8. Bir Ülke
9. Ailem		9. Otel Rezervasyonu
10. Okulda İlk Gün		10. Genç Bakış
11. Ali Baba’nın Çiftliği		
12. Kendimi Tanıtıyorum		
13. Yer-Yön Tarifi		
14. Bir Hayvan		
15. Nesne ve Varlıklar		

Dinleme etkinliklerinden 14 tanesi (A1 düzeyi: Sayılar, Tanıyalım, Bir Meslek, Kim Ne Yapıyor?, Benim Ailem, Ailem, Kendimi Tanıtıyorum, Yer-Yön Tarifi, Bir Hayvan, Nesne

ve Varlıklar. A2 düzeyi: Bir Günüm, Yol Tarifi. B1 düzeyi: Bir Ozanın Hayatı, Bir Ülke.) uygulama sırasında araştırmacı tarafından okunacak şekilde düzenlenmiş, testteki diğer etkinlikler ise öğrencilere bilgisayar ortamında CD’den dinletilmiştir. Etkinlikler iki ders saatinde uygulanacak şekilde hazırlanmıştır. Etkinlikleri oluşturan maddelerle ilgili ayrıntılı bilgilere, her madde başlığı altında aşağıda yer verilmiştir.

A1 Düzeyindeki Etkinlikler

Çalışmada A1 düzeyinde hazırlanan on beş etkinlik burada ele alınmış ve tanıtılmıştır. Dinleme öncesi, sırası ve sonrasında etkinliklerin nasıl uygulandığı anlatılmıştır.

Tanışma

Yabancı dil eğitimi ile ilgili hemen hemen her kitabın başında tanışma diyalogları yer alır. Çünkü insan ilişkileri tanışma, tanıtma, tanıştırma ile başlar. Özellikle başlangıç seviyesinde kişi kendini çok kısa da olsa hedef dille tanıtabilmelidir.

Barın (1992), her dilde tanışma ile ilgili kalıp ifadelerin olduğunu ve öğretime bu ifadelerle başlamanın hedef dilde konuşma becerisini geliştireceği görüşündedir. Ayrıca insanın kendini tanıtmaya veya karşındakini tanıması esnasında yaptığı konuşmayla hedef dile giriş sağlanır. Böylece o dilin söz dizimi öğrenilmiş olur.

Bu etkinlik, A1 düzeyinde genel işitsel anlama kısmında yer alan “*Anlamı özümseyebilmesi için uzun süreli duraksamaları olan çok dikkatli ve yavaşça söylenen konuşmayı takip edebilir.*” hedefine uygun şekilde düzenlenmiştir. Bu düzeydeki öğrencinin öncelikle uyguladığı etkinlik budur. Kendini tanıtmaya ve karşındakinin kim olduğunu anlamaya yönelik bir çalışmadır. Bu çalışmada selamlaşma, ad sorma, memnun olma, doğum yerini ve yaşını sorma, mesleğinin ne olduğu gibi soruların cevaplarını içeren bilgiye yer verilmektedir. Bir tanışmada kullanılabilecek kalıp ifadeler bu etkinlikte yer verilmiştir (EK-1). “*Tanışma*” metni (EK-2) boşluk doldurma şeklinde düzenlenmiştir.

Uygulama:

Uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili öğrencilere açıklama yapmıştır. Araştırmacı, öğrencilere;

- Bir diyalog dinleyeceklerini,
- Metnin konusunun “tanışma” olduğunu,
- Metni bir defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- İkinci dinlemede kâğıttaki boşlukları dolduracaklarını söylemiştir.

Uygulama sırasında seslendirilen metin öğrencilere bir defa dinletilmiştir. Sonra uygulama kâğıtları (EK-2) öğrencilere dağıtılmıştır. İkinci defa dinletilirken öğrenciler kâğıtta bulunan boşlukları dinlediklerinden hareketle doldurmuşlardır. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on dakika sürmüştür.

Sınıfta İlk Gün

Bu etkinlik de A1 düzeyinde genel işitsel anlamada yer alan “*Anlamı özümseyebilmesi için uzun süreli duraksamaları olan çok dikkatli ve yavaşça söylenen konuşmayı takip edebilir.*” amacına yönelik hazırlanmıştır. Bu etkinlik de tanışma üzerine oluşturulmuştur. Bu çalışma (EK-3) selamlaşma, adını sorma, memnun olma dilekleri, kaç yaşında olduğunu sormayla ilgili bilgiler içermektedir. *Sınıfta İlk Gün* metni (EK-4) eşleştirme şeklinde düzenlenmiştir.

Uygulama:

“*Sınıfta İlk Gün*” adlı etkinlikle ilgili uygulama öncesinde öğretmen, uygulama hakkında açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Bir diyalog dinleyeceklerini,
- Metnin konusunun “tanışma” olduğunu,
- Metni iki defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Üçüncü dinlemede, kâğıttaki eşleştirmeleri yapmaları gerektiğini söylemiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış, ardından öğrenciler uygulama kâğıdındaki boşlukları iki dakika içinde doldurmuşlardır. Etkinliğin uygulama süresi sekiz dakikadır.

Sayılar

Bir dil öğretilirken ilk ele alınan konulardan biri de sayılardır. Bu seviyedeki öğrenci, günlük hayatta (alışveriş, saat vb.) ihtiyaç duyulan temel sayılar yavaşça söylendiğinde anlar. Bu sebeple A1 düzeyine temel sayılarla ilgili etkinliklere yer verilmelidir. Yapılan incelemeler sonucunda Gazi ve Ankara Üniversitelerinin TÖMER’lerinde okutulan ders kitaplarında bu düzeyde 0-100 arası sayıların öğretildiği tespit edilmiştir.

Etkinlik şu şekildedir: Öğrencinin elinde bulunan uygulama kâğıdında alt alta sekiz harf vardır. Bu harflerin karşısında 0-100 arası üç farklı sayı bulunmaktadır. Araştırmacının elinde ise bu üç sayıdan biri vardır ve o sayı araştırmacı tarafından okunmuştur. Lakin sayı tek başına okunmamış; “Üç Arkadaş” örneğinde olduğu gibi sayı sıfatı şeklinde okunmuştur. Öğrenci de o üç sayıdan hangisini duymuşsa ilgili sayıyı işaretlemiştir. Daha açık olması için etkinlikte asıl uygulama öncesinde bir örnek verilmiştir.

Sayılar (EK-5) maddesinde her harfin karşısında belirtilen üç sayıdan bir tanesi araştırmacı tarafından okunmuştur. Öğrencinin dikkatinin dağılmaması için aralara gerektiği kadar süre verilmiştir. Böylelikle (EK-6) dinleme maddesinde öğrencinin duyduğu ile anladığı arasındaki ilişki anlaşılmaya çalışılmıştır.

Uygulama:

Uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmıştır. Araştırmacı, öğrencilere;

- Uygulama kâğıdını dağıtacağını,
- Öğrencilerin kâğıttaki sayıları bir kere okuyacaklarını,
- Araştırmacının söyleyeceği her sayıyı örnekteki gibi işaretlemeleri gerektiğini söylemiştir.

Uygulama sırasında araştırmacı sayıları net, anlaşılır ve aralarında iki saniye bırakarak okumuştur. Sonra öğrenci dinlediği sayıları kâğıtta bulup işaretlemiştir. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını toplamıştır. Etkinliğin uygulaması beş dakika sürmüştür.

Tanıyalım

Kendini tanıtmaya veya birini kısaca tanıtmaya başlangıç seviyesinde ele alınan konulardandır. Tanışmadan sonra bu sefer birini tanıtmaya etkinliğine yer verilmiştir, ancak bu etkinlikte ise hem tanıtmadan hem de sayılardan yararlanmıştır. Bu etkinlikte bir kişinin doğum yılı, yaşı, kardeş sayısı, plaka kodu, nüfus sayısı, telefon numarası ve elektronik posta adresi gibi basit, günlük hayatta sık geçen, anlaşılır sayısal bilgiler yer almaktadır.

Metin soruları ise boşluk doldurma, çoktan seçmeli test ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Sorular daha çok sayılara yöneliktir.

Uygulama:

Uygulama öncesinde öğretmen, uygulama hakkında açıklama yapmıştır. Araştırmacı, öğrencilere;

- Dinleyecekleri metnin bir kişiyi tanıttığını,
- Metni iki defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Kâğıttaki sorulara bakacaklarını,
- Metnin bir defa daha seslendireceğini,
- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulama kâğıdındaki boşlukları doldurmaları ve çoktan seçmeli soruları cevaplamaları gerektiğini ifade etmiştir.

Uygulama sırasında öğretmen metni üç defa net, anlaşılır ve yavaş bir şekilde okumuştur. Sonra öğrenciye uygulama kâğıdı verilmiştir. Yukarıda belirtilen şekilde etkinlik yapılmış ardından öğrenciler uygulama kâğıdındaki soruları dört dakika içinde cevaplamışlardır. Etkinliğin uygulama süresi sekiz dakikadır.

Fatih'in Bir Günü

Günlük hayatın somut kısımları başlangıç seviyesi için önemlidir. Bu sebeple bu etkinlikte sayılar göz önüne alınarak saatler üzerinde durulmuştur. Etkinlikte bir kişiyi kaçta kalktığı, dersinin kaçta başladığı ve bittiği, otobüse kaçta bindiği ve kaçta yattığı, kısacası günlük

hayatında hangi saatte ne yaptığı bilgisi yer almaktadır (EK-9). Öğrencilerden verilen saatlerle o saatte yapılanları eşleştirilmesi istenilmiştir (EK-10).

Uygulama:

“*Fatih’in Bir Günü*” adlı etkinlikle ilgili uygulama öncesinde öğretmen, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Dinleyecekleri metnin bir kişinin bir gününü anlattığını,
- Metni iki defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Kâğıttaki uygulamayı okumaları için kendilerine zaman tanınacağını
- Seslendirmeyi son defa dinleyeceklerini,
- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulamadaki eşleştirmeyi ve diğer soruları yapmaları gerektiğini ifade etmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış ardından öğrenciler uygulama kâğıdındaki eşleştirmeyi yapmışlar ve diğer soruları cevaplamışlardır. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on dakika sürmüştür.

Bir Meslek

Günlük hayatta en çok değinilen konulardan biri de mesleklerdir. A1 düzeyindeki öğrencilerin temel meslekleri (öğretmen, doktor, vb.) öğrendiği dilde anlaması ve anladığını göstermesi açısından meslekler konusu önem arz etmektedir. Bu yüzden A1 düzeyinde temel mesleklerin de öğretildiği görülmektedir.

“*Bir Meslek*” adlı etkinlikte öğretmenlik mesleği tanıtılmaktadır. Etkinlikte, tanıtılan kişinin ne öğretmeni olduğu, nerede görev yaptığı, kaçta kalktığı, günde kaç saat çalıştığı, ilgi alanları, hafta sonu ne yaptığı gibi konulara değinilmektedir.

Öğrenci uygulama sırasında dinlediklerinden hareketle etkinlikte geçen kelimelere (✓) işaretini yani (var) ve etkinlikte olmayan kelimelerin önüne (X) yani (yok) işaretini

koymuştur. Kısacası ğrenci, metinde geçen kelimelerin eline verilen kâğıttaki kelimeler arasında olup olmadığını tespit etmiştir (EK-12).

Uygulama:

“*Bir Meslek*” adlı etkinlikle ilgili uygulama öncesinde ğretmen, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu kapsamda ğrencilere;

- Dinleyecekleri metnin bir mesleğın tanıttıldığını
- Metni iki defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Kâğıttaki bilgileri inceleyeceklerini,
- Metnin son defa seslendirileceğini,
- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulamadaki kelimelerin metinde geçiyorsa “var”ı, geçmiyorsa “yok”u işaretlemeleri gerektiğini ifade etmiştir.

Uygulama sırasında ğretmen metni iki defa net, anlaşılır ve yavaş bir şekilde okumuştur. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını iki dakika sonra toplamıştır. Etkinlik süresi sekiz dakikadır.

Kim Ne Yapıyor?

Bu metinde on meslek verilmekte ve bu meslek gruplarının çalıştığı yer ile ne iş yaptığı bilgisi yer almaktadır (EK-13). Öğrenci metinde geçen bilgilerden hareketle iki eşleştirme yapmıştır. İlkinde verilen meslek gruplarının ne yaptığını (örneğin, aşçı-yemek yapar), diğesinde ise verilen meslek gruplarının nerede çalıştığını (örneğin, hemşire-hastanede çalışır) eşleştirmiştir (EK-14).

Uygulama:

Uygulama öncesinde ğretmen, uygulama ile ilgili açıklama yapmıştır. Araştırmacı, ğrencilere;

- Dinleyecekleri metnin meslekleri tanıttığını,
- Metni iki defa dinleyeceklerini,

- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Kâğıttaki uygulamayı okuyacaklarını,
- Metnin son defa seslendirileceğini,
- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulamadaki eşleştirmeleri yapmaları gerektiğini ifade etmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış ardından dinleme sırasında araştırmacı metni iki defa net, anlaşılır ve yavaş bir şekilde okumuştur. Öğrenciler uygulama kâğıdındaki eşleştirmeleri yapmışlardır. Uygulama bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on dakika sürmüştür.

Benim Ailem

Tanıtma ve tanıştırmanın başlangıç seviyesinde ele alındığı daha önce ifade edilmişti. Yakın çevrenin tanıtılması da bu konuya dâhildir. Kişi kendini ve ailesini basit, yavaş ve anlaşılır ifadelerle anlatabilir. ADÖÖÇM’de de bu konuya yer verilmiş ve bu konuda hedefler arasında yer almıştır.

“*Benim Ailem*” etkinliği, bir çocuğun kendi ailesini tanıtması ile ilgilidir. Etkinlikte dört kişilik bir ailede bireylerin ne yaptığı, kaç yaşında olduğu, hedefleri, ilgi alanları, evlerinin özellikleri gibi bilgiler yer almaktadır. Öğrencilerde, günlük hayatta kendinden bahsedebileceği konularda kulak dolgunluğu olmalıdır. Etkinlikteki sorular çoktan seçmeli ve boşluk doldurma sorularından oluşmaktadır (EK-16).

Uygulama:

Uygulama öncesinde öğretmen, uygulama hakkında açıklama yapmış, onlara;

- Dinleyecekleri metnin bir kişinin ailesini tanıttığını,
- Metni iki defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Kâğıttaki uygulamayı okuyacaklarını,
- Metnin bir defa daha seslendirileceğini,

- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini ifade etmiştir.

Uygulama sırasında araştırmacı metni iki defa açık, anlaşılır ve yavaş bir şekilde okumuştur. Uygulama sonrası ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on dakika sürmüştür.

Ailem

Yakın çevrenin tanıtılmasının başlangıç düzeyinde, basit anlamda ele alındığı ders kitaplarında görülmektedir. Tanışma, arkadaşı tanıştırma veya aileyi tanıtmak önemlidir. Bu sebeple başlangıç düzeyinde bu konulara ağırlık verilmelidir. Böylece etkinliklerde geçen kalıp ifadelerin öğrenilmesi cümle kurma becerisini de geliştirmekte, hedef dili tanımayı kolaylaştırmaktadır.

“*Ailem*” etkinliğinde, bir baba kendi ailesini tanıtmaktadır. Etkinlikte aile bireylerinin nerede yaşadığı, meslekleri, hayalleri, yaşları, isimleri gibi bilgiler yer almaktadır. Etkinlik açık uçlu sorulardan ve test sorularından oluşmuştur (EK-18).

Uygulama:

“*Ailem*” adlı etkinlikle ilgili uygulama öncesinde öğretmen, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Dinleyecekleri metnin bir kişinin ailesini tanıttığını,
- Metni iki defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Kâğıttaki uygulamayı okuyacaklarını,
- Metnin son defa seslendirileceğini,
- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini söylemiştir.

Uygulama sırasında öğretmen metni iki defa anlaşılır ve yavaşça okumuştur. Uygulama bittiğinde araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinlik süresi on dakikadır.

Okulda İlk Gün

“Okulda İlk Gün” etkinliği, öğrencinin sık kullandığı yaşam alanlarından biri olan okulda geçmektedir. Yeni arkadaşların edinildiği okul tanışma konusu bakımından önemlidir. Bu etkinlikte selamlaşma, adını sorma, memnun olma, nereli olduğunu öğrenme, meslek sorma ve ayrılırken söylenilen kalıp ifadelerden oluşmaktadır (EK-19).

Öğrencilere verilen etkinlik kâğıdında ise bir sütunda sıralamak için sayıların yazılacağı bölüm; diğeri sütunda metinde geçen ve dağınık hâlde verilen cümleler yer almaktadır. Öğrenciler, metin okunmadan önce dağınık verilen cümleleri incelemişler ve metin okunduktan sonra cümleleri sıraya koymuşlardır (EK-20). Sıralamanın doğrusu (EK-21)’de verilmiştir.

Uygulama:

Uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama hakkında açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Bir diyalog dinleyeceklerini,
- Etkinliğin tanışma ile ilgili olduğunu,
- Önce metnin bir kez okunacağını,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını ve bu kâğıtları inceleyeceklerini (bk. EK-20),
- Daha sonra metni iki defa daha dinleyeceklerini,
- Duyduklarından hareketle uygulamadaki sıralamayı yapmaları gerektiğini söylemiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış ardından öğrenciler uygulama kâğıdındaki sıralamayı yapmışlardır. Uygulama bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on iki dakika sürmüştür.

Ali Baba’nın Çiftliği

Şiir, şarkı, türkü müzik eşliğinde seslendirildiğinde ve bir ritme sahip olduğunda kalıcılığı daha da artırmaktadır. Seçilen şarkının açık ve anlaşılır olması başlangıç seviyesi için

önemlidir, bu sebeple buna dikkat edilmiştir. Bu özelliğe ve A1 seviyesine uygun olan “Ali Baba’nın Çiftliği” adlı çalışma seçilmiştir.

Öğrencilerden, boş bırakılan alanları şarkıyı dinlerken doldurmaları istenmektedir.

Uygulama:

“Ali Baba’nın Çiftliği” adlı etkinlikle ilgili uygulama öncesinde öğretmen, uygulama hakkında açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Bir şarkı dinleyeceklerini,
- Şarkıyı bir defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını (EK-23),
- Kâğıttaki uygulamayı okuyacaklarını,
- Sonra şarkıyı iki defa daha dinleyeceklerini,
- Bu esnada dinlediklerinden hareketle ellerinde bulunan uygulama kâğıdındaki boşluklara, uygun kelimeleri yazmaları gerektiğini söylemiştir.

Uygulama sırasında “Ali Baba’nın Çiftliği” (EK-22) adlı şarkı dinletilmiş ve sonra öğrenciye uygulama kâğıdı verilmiştir. Öğrenciler, uygulama kâğıdında göz gezdirdikten sonra şarkıyı iki defa daha dinlemişlerdir. Öğrenciler kâğıttaki uygulamayı duyduklarından hareketle yapmışlardır. Uygulama bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinlik süresi on beş dakikadır.

Kendimi Tanıtıyorum

Kendini tanıtırma ve tanıştırma ile ilgili ifadelerle kulak ne kadar aşına olursa kişi hedef dilin hem yapısını anlayacak hem de hedef dilde anlamayı o kadar ilerletecektir. Bunun yanında kişi yabancı bir yerde kaybolduğunda veya talimatların uygulandığı yerlerde basit yönergelerle (yanında, sağında vb.) ihtiyaç duyabilir. Etkinlik, ADÖÖÇM’de geçen “Kendisine dikkatlice ve yavaşça yöneltilen talimatları anlayabilir ve kısa basit yönergeleri takip edebilir.” amacına uygun şekilde düzenlenmiştir.

“Kendimi Tanıtıyorum” (EK-24a) yönergesi basit direktiflerden oluşmaktadır. Bu direktiflerde yön ifadelerine (sağ, sol vb.); öğrencinin adı-soyadı, yaşı, doğum yeri, öğrenci

numarası, sınıfı, cinsiyeti, okuduğu TÖMER, ülkesi, doğum tarihi gibi kimlik ve okul bilgilerine yer verilmiştir. Ayrıca bilgilerin yazılması istenilen yerlerde o bilgileri hatırlatacak sembol ya da simgeler bulunmaktadır yani etkinlik görsel öğeleri de içermektedir (EK-24b). Örneğin doğum tarihi için doğum günü pastası resmi konulmuş olup öğrenci, duyduğunu görselle ilişkilendirmiştir. Çizim şeklinin öğrenci tarafından doldurulduktan sonraki hâli ise (EK-25)’te verilmiştir.

Uygulama:

Dinleme öncesinde öğretmen, uygulama hakkında açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Öncelikle uygulama kâğıdının öğrenciye dağıtılacağını (EK-24b),
- Uygulama kâğıdında resimler olduğunu,
- Yönlendirmelerden hareketle resimlerin altına veya yanına istenilen bilgilerin yazılması gerektiğini,
- Metni bir defa dinleyeceklerini,
- Bu esnada dinlediklerinden hareketle yönlendirmelere göre uygulamayı yapmaları gerektiğini ifade etmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış, dinleme sırasında ise araştırmacı metni bir defa açık ve yavaş bir şekilde okumuştur. Her yönerge arasında otuz-kırk saniye öğrencilerin uygulamadaki gerekli yerleri doldurmaları için beklenmiştir. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını iki dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on dakika sürmüştür.

Yer-Yön Tarifi

Bu etkinlikteki amaç “*Kendimi Tanıtıyorum*” uygulamasında olduğu gibi basit yönergeleri anlamaktır. Etkinlik, ADÖÖÇM’de geçen “*Kendisine dikkatlice ve yavaşça yöneltilen talimatları anlayabilir ve kısa basit yönergeleri takip edebilir.*” amacına uygun şekilde düzenlenmiştir. Bir yabancınn en çok ihtiyaç duyduğu konulardan biri yer-yön tarifidir. Bilmediği bir yerde basit ve anlaşılır ifadelerle yol tarifini anlayabilmelidir.

Bu tarifte hastane, pastane, market, eczane, otel, kafe, öğrenci yurdu gibi günlük hayatta gidebileceği yerler verilmiştir. Sokak isimlerinin ikisi numara ile diğer ikisi ise isim olarak yazılmıştır. Etkinlikte bir cadde krokisi verilmiş ve bu krokide yer alan binalar üzerine soru işareti (?) koyulmuştur. Öğrencilerden, üzerinde soru işareti olan yerleri basit yönergelerle bulmaları istenmiştir (EK-27). Bu yönergelerde karşısında, yanında, önünde, düz gidin gibi ifadeler yer almaktadır.

Uygulama:

“Yer-Yön Tarifi” adlı etkinlikle ilgili uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Öncelikle uygulama kâğıdının öğrenciye dağıtılacağını ve bir dakika inceleyeceklerini (EK-27),
- Uygulamanın yer yön tarifi olduğunu,
- Yönlendirmelerden hareketle soru işareti olan yerleri doldurmalarını,
- Metni bir defa dinleyeceklerini,
- Bu esnada dinlediklerinden hareketle yönlendirmelere göre uygulamayı yapmaları gerektiği söylemiştir.

Uygulama sırasında araştırmacı, metni bir defa net, anlaşılır ve yavaşça okumuştur. Her yönerge arası bir dakika bırakılmıştır çünkü öğrencilerden yönergede, söylenilen soru işaretini bulup oraya istenilen bilgiyi yazmaları beklenmiştir. Uygulama bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını iki dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on iki dakika sürmüştür.

Bir Hayvan

Başlangıç seviyesinde bilinen, tanınan hayvanlarla ilgili basit, anlaşılır bilgilere yer verilebilir. Bu etkinlikte birkaç yabani hayvanın (fil, aslan, ayı) bilinen en belirgin özellikleri verilmekte ve öğrencilere bu özelliklere yönelik çoktan seçmeli sorular yöneltilmektedir (EK-28). Daha sonra öğrencilerden verilen ifadelerden doğru olanı bulmaları istenilmektedir (EK-29).

Uygulama:

Dinleme öncesinde araştırmacı, uygulama hakkında açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Dinleyecekleri metnin üç hayvanı tanıttığını,
- Metni iki defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını (EK-29),
- Kâğıttaki uygulamayı okuyacaklarını,
- Metnin bir defa seslendirileceğini,
- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini ifade etmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış, dinleme sırasında araştırmacı metni iki defa net, anlaşılır ve yavaşça okumuştur. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını iki dakika sonra toplamıştır. Etkinlik süresi sekiz dakikadır.

Nesne ve Varlıklar

Başlangıç seviyesindeki öğrenci hedef dildeki somut ve günlük hayatta sıkça karşılaştığı kelimeleri öğrenmelidir. Bu kelimeler sınıfta, evde, işte her zaman iç içe yaşayacağı nesneler, araç-gereçlerdir. Bu etkinlikte günlük hayatta evde, işte ve sınıfta çok kullanılan nesne ve varlıklardan otuz üç tane verilmiştir (EK-30). Nesne ve varlıklar görselle desteklenmiştir.

Uygulama:

Uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Nesne ve varlık isimleri dinleyeceklerini,
- Önce uygulama kâğıdının dağıtılacağını (EK-31),
- Kâğıttaki uygulamayı inceleyeceklerini,
- Metnin bir defa seslendirileceğini,
- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulamadaki kelimeler seslendirmede geçiyorsa örnekteki gibi işaretlemeleri gerektiğini söylemiştir.

Uygulama sırasında öğretmen metni bir defa açık, anlaşılır ve yavaşça okumuştur. Her nesne veya varlık isminden sonra on beş saniye durulmuştur. Araştırmacı okurken öğrenciler duyduklarından hareketle uygulama kâğıdında geçen kelimeleri bulup işaretleme yapmışlardır. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını iki dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on iki dakika sürmüştür.

A2 Düzeyindeki Etkinlikler

Araştırmada A2 düzeyinde hazırlanan sekiz etkinlik burada ele alınmış ve tanıtılmıştır. Dinleme öncesi, sırası ve sonrasında etkinliklerin nasıl uygulandığı verilmiştir.

Hasan Alışverişte

A1 düzeyinde kalıp ifadelerle daha somut ve kendini, çevresini tanımaya ve tanıtmaya yönelik hedefler ve bu hedeflere uygun etkinlikler yer alırken A2 düzeyinde bu hedeflerin bir ileri durumu mevcuttur. Sosyal hayata ve iletişim becerisine dönük hedefler ve etkinlikler bu düzeyde daha fazla yer alır. A1 düzeyinde öğrenilen ve orada basit verilen sayı, tanışma ifadeleri bu düzeyde gündelik hayatta konuşma içinde yer almaktadır.

Etkinlik, ADÖÖÇM’de geçen “*Konuşmanın yavaşça ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştiği takdirde somut türdeki ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar, derhal öncelik gerektiren alanlara (örn. çok temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel coğrafya, iş vs.) bağlı olan ibareleri ve ifadeleri anlayabilir.*” amacına uygun şekilde düzenlenmiştir. Etkinlik ayrıca “*Karşılıklı konuşma kalıplarını kullanma-sayı, nicelik, fiyat ve zaman kavramlarını bilme-günlük ilişkilerin gerektirdiği uygun konuşma kalıplarını yerinde kullanma -günlük hayatta gerekli olan durumlarda ya da bir sohbette basit soru kalıplarını kullanma ve sorulara cevap verme*” hedeflerini de içermektedir.

Bir mağazada alıcı ile satıcı arasında geçen diyaloglardan oluşan bu etkinlikte gömlek almak isteyen bir erkek müşteri, satıcının soruları ve kendi beğenileri doğrultusunda bir

gömek almaktadır. Etkinlikte karşılama ve uğurlamayla ilgili kalıp ifadeler de yer almaktadır. Bu seviyedeki öğrenciler A1 düzeyine göre daha iyi iletişim kurabilmektedir.

Uygulama:

“*Hasan Alışverişte*” adlı etkinlikle ilgili uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Bir diyalog metni dinleyeceklerini, metnin konusunun alışveriş olduğunu,
- Metni iki defa dinleyeceklerini, bu esnada not almaları gerektiğini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını, kâğıttaki uygulamayı yapacaklarını,
- Duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini ifade etmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış, dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on dakika sürmüştür.

Hakan Bey Alışverişte

A2 seviyesindeki öğrenciler artık hedef dile yavaş yavaş hâkim olmaya çalışmakta, o dili tanımaktadır. Hedef dilde derdini anlatabilmekte ve sosyal hayatta kişisel, ailevi veya alışveriş gibi konulara cevap verebilmektedir.

“*Hakan Bey Alışverişte*” etkinliği, ADÖÖÇM’de geçen “*Konuşmanın yavaşça ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştiği takdirde somut türdeki ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar, derhal öncelik gerektiren alanlara (örn. çok temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel coğrafya, iş vs.) bağlı olan ibareleri ve ifadeleri anlayabilir.*” amacına uygun şekilde hazırlanmıştır. Ayrıca bu etkinlik “*Karşılıklı konuşma kalıplarını kullanma-sayı, nicelik, fiyat ve zaman kavramlarını bilme-günlük ilişkilerin gerektirdiği uygun konuşma kalıplarını yerinde kullanma -günlük hayatta gerekli olan durumlarda ya da bir sohbette basit soru kalıplarını kullanma ve sorulara cevap verme*” hedeflerini de içermektedir.

Etkinlikte bir manavda alıcı ile satıcı arasında geçen diyaloglardan oluşan bir metin yer almaktadır. Bu konuşmalarda sebze-meyve almak isteyen bir müşteri, satıcının soruları ve kendi istekleri doğrultusunda sebze ve meyve almaktadır. Sorular doğru-yanlış, çoktan seçmeli test ve eşleştirme olarak düzenlenmiştir (EK-35).

Uygulama:

Uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Bir diyalog metni dinleyeceklerini, diyalogun manavda veya pazarda geçtiğini,
- Metni iki defa dinleyeceklerini, sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Metni son defa dinleyeceklerini, sonra öğrencilerin uygulamayı yapacaklarını,
- Duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini belirtmiştir.

Daha önce seslendirilen metin uygulama sırasında iki defa dinletilmiştir. Dinleme sona erdiğinde araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on dakika sürmüştür.

Bir Günüm

A1 seviyesinde uygulanan etkinlikte bir kişinin günlük hayatında hangi saatte ne yaptığı üzerinde kısaca durulmuştur. A2 seviyesinde ise bu konu daha geniş ve saatleri de içeren bir yapıyla verilmiştir.

Etkinlikte, öğrencinin ev ve okul hayatı içerisinde bir gün boyunca sırayla ne yaptığını anlatan bilgiler yer almaktadır. Böylelikle öğrencinin yaşam alanından uzak kalınmamıştır. Etkinlikte öğrencinin kaçta uyandığı, uyanınca ilk ne yaptığı, sonra ne yaptığı, nereye gittiği, kiminle buluştuğu, öğleden sonra ne yaptığı, hangi araçla nereye gittiği, gece kaçta yattığı gibi konular yer almaktadır. Etkinlik, “*Konuşmanın yavaşça ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştiği takdirde, etrafında konuşulan konuyu genelde tanıyabilir.*” amacına uygun şekilde düzenlenmiştir (EK-36). Sorular kısmında ise metinde geçen on cümle alınmış, cümle içerisinde boşluklar bırakılmış ve öğrencilerden bu boşlukları doldurmaları istenmiştir. Bunlarla birlikte kısa cevaplı ve çoktan seçmeli sorular da vardır (EK-37).

Uygulama:

“*Bir Günüm*” adlı etkinlik ile ilgili uygulama öncesinde öğretmen, uygulama hakkında açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Dinleyecekleri metnin bir kişinin, bir günde yaptıklarını anlattığını,
- Metni iki defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,

- Kâğıttaki uygulamayı okuyacaklarını,
- Metnin bir kez daha seslendirileceğini,
- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini belirtmiştir.

Dinleme sırasında araştırmacı metni iki defa net, anlaşılır ve yavaşça okumuş ve yukarıda dinleme sırasında yapılması gerekenler öğrenciler tarafından yapılmıştır Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamış, etkinlik ise on iki dakika sürmüştür.

Hava Nasıl?

Hedef dilde bilinmesi gereken konulardan biri de hava durumuyla ilgili temel bilgilerdir. Öğrenciler gidilecek veya yaşanılan ülkenin havası ile ilgili genel bilgileri anlayabilir seviyede olmalıdır.

Bu etkinlik iki kişinin telefonda konuşması şeklinde oluşturulmuş bir diyalog metnidir (EK-38). Telefondaki kişiler şu an nerede oldukları, ne yaptıkları, havanın nasıl ve kaç derece olduğu vb. konularda konuşmaktadır. Metnin soruları çoktan seçmeli şeklinde hazırlanmıştır (EK-39).

Uygulama:

Dinleme öncesinde öğretmen, uygulama hakkında açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Bir diyalog metni dinleyeceklerini, diyalogun hava durumu ile ilgili olduğunu,
- Metni iki defa dinleyeceklerini, sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Metni bir kez daha dinleyeceklerini,
- Duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini ifade etmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış, uygulama sırasında metin iki defa dinletilmiştir. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını iki dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması sekiz dakika sürmüştür.

Yol Tarifi

Etkinlik, “*Kısa, anlaşılır, basit iletilerdeki ve duyurulardaki ana fikri yakalayabilir. X noktasından Y noktasına yaya ya da toplu taşıma ile nasıl gidilebileceği konusu gibi basit yönergeleri anlayabilir.*” yeterliliğine uygun şekilde düzenlenmiştir. Bu etkinlik (EK-40), bir krokiden oluşmaktadır. Krokide x işaretinden başlayan bir kişinin yönergelerle (EK-41) on üç adımda hedefe ulaşması sağlanmaktadır.

Uygulama:

Uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, öğrencilere;

- Öncelikle uygulama kâğıdının dağıtılacağını ve bu kâğıdı iki dakika inceleyebileceklerini,
- Uygulamanın bir yol tarifi olduğunu,
- Yönlendirmelerden hareketle çizgi çizerek istenilen yere gitmeleri gerektiğini,
- Metni bir defa dinleyeceklerini,
- Bu esnada dinlediklerinden hareketle yönlendirmelere göre uygulamayı yapmaları gerektiğini belirtmiştir.

Uygulama sırasında araştırmacı yol tarifi cümlelerini bir defa net, anlaşılır ve yavaş bir şekilde okumuştur. Öğrencilerin yönergeyi uygulaması için her yönerge arasında araştırmacı, birkaç saniye beklemiştir. Öğrenciler, yönergelerden hareketle çizgi çizerek istenilen yere gitmeye çalışmışlardır. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını iki dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on iki dakika sürmüştür.

Yanlış Kelimeyi Bul

Şarkılar veya türküler ritmi olan kafiyeli metinlerdir. A1 düzeyinde uygulanan şarkı dinleme etkinliği gibi A2 düzeyinde de şarkı dinleme etkinliğine yer verilmiştir. Bu düzey için uygun şarkı seçilmiştir.

Bu testte Barış Manço’nun “Arkadaşım Eşek” (EK-42) adlı şarkısı dinletilmiştir şarkıda geçen kelimelerden bazıları öğrencilere verilen kâğıtta değiştirilmiş (EK-43) ve öğrencilerden yanlış kelimeleri bulup yerine doğru kelimeleri yazmaları istenmiştir.

Uygulama:

“*Yanlış Kelimeyi Bul*” adlı etkinlik ile ilgili uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Bir şarkı dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Kâğıttaki şarkıyı okuyacaklarını,
- Sonra şarkıyı iki defa daha dinleyeceklerini,
- Elleri bulunduran uygulama kâğıdındaki şarkı sözlerinin bazılarının değiştirildiğini, dinlediklerinden hareketle değiştirilen kelimeleri bulmaları ve o kelimelerin yanına doğru kelimeleri yazmaları gerektiğini söylemiştir.

Uygulama sırasında şarkı dinletilmiş ardından uygulama kâğıdı öğrencilere dağıtılmıştır. Sonra yukarıda ifade edilen yönergeler uygulanmıştır. On iki dakika süren bu etkinlikte araştırmacı, dinleme bittiğinde uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır.

Bakiye Sorgulama

“*Bakiye Sorgulama*” etkinliği, günlük hayatta elimizden düşmeyen araçlardan biri olan cep telefonu ile ilgili işlemlerden biri olan bakiye sorgulama işlemiyle ilgilidir. Telefon kullanımında gerek faturalı gerekse faturasız hatlarda bakiye sorgulama vardır. Bakiye bilgisi genelde operatör tarafından ve yavaş bir şekilde anlatılmaktadır.

Bu etkinlik, “*Yavaşça ve anlaşılır biçimde anlatılan tahmin edilebilen günlük hususlar hakkındaki kısa, kaydedilmiş pasajları anlayabilir ve gerekli bilgileri çıkartabilir.*” amacına uygun hazırlanmıştır. Etkinlikte telefon sahibinin kaç lirası, kaç mesaj hakkı kaldığı bilgisi verilmektedir. Bununla birlikte en son yükleme tarihi ve telefon sahibinin işlem yapıp yapmayacağı sorulmaktadır (EK-44). Metinde geçen ifadeler doğru-yanlış testiyle kontrol edilmektedir (EK-45).

Uygulama:

“*Bakiye Sorgulama*” adlı etkinlik ile ilgili uygulama öncesinde öğretmen, uygulama hakkında açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Dinleyecekleri metnin telefon hattında kalan dakika ve liralara ile ilgili olduğunu,
- Metni iki defa dinleyeceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Kâğıttaki uygulamayı okuyacaklarını,
- Metni bir kez daha dinleyeceklerini,
- Bu esnada duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini belirtmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış ardından öğrenciler uygulama kâğıdındaki boşlukları doldurmuşlar ve doğru-yanlış sorularını cevaplamışlardır. Dinleme bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını iki dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on iki dakika sürmüştür.

Terminal

Hedef dili öğrenen kişilerin eğitim almak, turistik gezi yapmak, ticari faaliyetler yürütmek gibi birtakım amaçları vardır. Hangi amaç olursa olsun, kişi o ülkeye gittiğinde ya havaalanında ya da otobüs terminalinde işlemleri yapmak zorunda kalmaktadır. Bu etkinlik otobüs terminalinde bilet alan kişi ile bilet görevlisi arasında geçen bir diyalog (EK-46). Bu diyalogda selamlaşma, nereye ve ne zaman gidileceği, saat kaçta otobüs olduğu, biletin kaç lira olduğu ve iyi dilek ifadeleri vardır. Metnin soru kısmında kısa cevaplı sorular yer almaktadır (EK-47).

Uygulama:

Dinleme öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Bir diyalog dinleyeceklerini, diyalogun otobüs bileti alma ile ilgili olduğunu,
- Metni iki defa dinleyeceklerini, sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Metni bir kez daha dinleyeceklerini,
- Duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini ifade etmiştir.

Uygulama sırasında metin iki defa dinletilmiş, sonra öğrenciye uygulama kâğıdı verilmiştir. Metin üçüncü defa dinletilmiştir ve öğrenciler duyduklarından hareketle uygulamadaki klasik ve boşluk doldurma sorularını cevaplamışlardır. On dakika süren bu etkinlikte araştırmacı, dinleme sona erdiğinde uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır.

B1 Düzeyi Etkinlikler

Araştırmada B1 düzeyinde hazırlanan on etkinlik burada ele alınmış ve tanıtılmıştır. Dinleme öncesi, sırası ve sonrasında etkinliklerin nasıl uygulandığı anlatılmıştır.

Tatil

Orta düzeye gelmiş bir kişi hedef dili artık orta halli anlamakta ve başlangıç düzeyine göre iletişimi daha rahat yapmaktadır. Hedef dilde iş, tatil, eğlence, okulla ilgili planlar bu düzeyde daha kolay ifade edilebilmektedir.

Bu etkinlik, “*Genelde aşına olunan bir aksan ile konuşmanın yapıldığı takdirde, hem genel iletileri hem de belirli ayrıntıları tanıyarak, ortak günlük veya iş ile ilgili konular hakkındaki doğrudan gerçeğe dayanan bilgileri anlayabilir. İş yerinde, okulda, eğlence yerlerinde vs. karşılaşılan aşına hususlardaki anlaşılır standart konuşmanın, kısa anlatılar da dâhil, ana noktalarını anlayabilir.*” amacına yönelik hazırlanmıştır.

Tatil ile ilgili olan bu diyalog metninde selamlaşma, nereye gidileceği, ne yapılacağı, kaç gün kalınacağı ve temennilerle ilgili bilgiler bulunmaktadır (EK-48). Metinle ilgili uygulama çalışmasında ise iki sütun ve yedi satırdan oluşan bir tablo yer almakta; ilk sütunda, metinde ifade edilen “yapılacaklar” vardır. “Yapılacaklar” listesinde yedi adet eylem bulunmaktadır. İkinci sütunda ise metinde yer alan bir kişinin ismi yer almaktadır. İkinci sütunda adı geçen kişi metinden hareketle ilk sütunda bulunan yedi eylemden hangisini yapmışsa o işaretlenmektedir. Ayrıca dört tane de kısa cevaplı soru mevcuttur (EK-49).

Uygulama:

“Tatil” adlı etkinlikle ilgili uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Bir diyalog dinleyeceklerini, diyalogun tatil ile ilgili olduğunu,
- Metni iki defa dinleyeceklerini, bu esnada not alabileceklerini,
- Uygulama kâğıdının dağıtılacağını ve duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini belirtmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış ardından uygulama bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on iki dakika sürmüştür.

Hastaneden Randevu Almak

İnsan hayatındaki en önemli şeylerden biri sağlıktır. Bu sebeple hedef dilde sağlıkla ilgili randevu almak, doktora gitmek, ilaç almak gibi temel durumlar konusunda bilgi sahibi olmak önemli ve gereklidir. Orta seviyeye gelen bir kişi böyle bir diyaloga girebilmeli ve genel olarak anlatılanı anlayabilmelidir. Bu sebeple bu konudaki ihtiyaç da günlük hayatın içindeki durumlardan biri olarak düşünülebilir.

Bu etkinlik, “*Sıkça iş yerinde, okulda, eğlence yerlerinde vs. karşılaşılan aşına hususlardaki anlaşılır standart konuşmanın, kısa anlatılar da dâhil, ana noktalarını anlayabilir.*” amacına yönelik (EK-50) düzenlenmiştir.

Bu metinde hasta ve sekreterin telefon görüşmesi vardır. Bu görüşmede hastanın adı, doktorun adı, randevu günü ve saati, hastanın hastalığı konuşulmaktadır.

Uygulama:

Etkinlik öncesinde öğretmen, uygulama hakkında açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Bir diyalog dinleyeceklerini, diyalogun hastane ile ilgili olduğunu,
- Metni iki defa dinleyeceklerini, bu esnada not alabileceklerini,
- Uygulama kâğıdının dağıtılacağını (EK-51) ve duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini söylemiştir.

On dakika süren bu etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış ve bittiğinde de araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır.

Bir Ozanın Hayatı

Orta düzeye gelmiş bir kişi artık hedef dili tanımış ve o dilde kendini rahatlıkla ifade edecek durumdadır. Ayrıca hedef dilin kültür öğelerini de tanımaya başlamıştır. Bir dil kendi kültür öğelerinden bağımsız değildir. Bu sebeple dil öğrenen kişi o dilin kültürünü de öğrenmektedir. Bu etkinlikte kültür öğelerinden olan ozanlarımızdan Âşık Veysel tanıtılmaktadır.

Bu etkinlik, “*Konuşmanın yavaşça ve anlaşılır standart bir diyalekt ile gerçekleştiği takdirde, etrafında uzayan konuşmalardaki ana noktaları genelde takip edebilir.*” amacına yönelik hazırlanmıştır. “*Bir Ozanın Hayatı*” adlı etkinlikte hem bir kültür ögesi kullanılmış hem de öğrencilerin standart bir dille ifade edilen uzun bir konuşmanın ana noktalarını yakalayıp yakalamadığı ölçülmek istenmiştir. Yani öğrencilere hem kültürden bir parça gösterilmekte hem de öğrencilerin dinlediklerini anlayıp anlamadıkları ölçülmektedir.

“*Bir Ozanın Hayatı*” adlı etkinlikte ozan olarak Âşık Veysel seçilmiştir (EK-52). Bu metinde ozanın hangi tarihte nerede doğduğuna, geçirdiği hastalığına, hayatına yön veren hediye, kim tarafından keşfedildiğine, hangi tarihte öldüğüne, evinin şu an ne olarak kullanıldığına ve türkülerinin bazılarının isimlerine değinilmiştir. Bu bilgilerden hareketle kısa cevaplı sorular oluşturulmuş, öğrencilerden bu bilgileri kare bulmacada yerlerine yerleştirmeleri istenmiştir (EK-53).

Uygulama:

“*Bir Ozanın Hayatı*” adlı etkinlikte ilgili uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Bir metin dinleyeceklerini, metnin önemli bir şairin hayatı ile ilgili olduğunu,
- Metni önce bir defa dinleyeceklerini, bu esnada not alabileceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını ve kâğıda bir dakika kadar bakacaklarını,
- Sonra metnin bir kez daha okunacağını,

- Duyduklarından hareketle uygulamadaki soruları cevaplamaları gerektiğini belirtmiştir.

Etkinlik metni araştırmacı tarafından yavaş ve anlaşılır bir sesle okunmuş, yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış ardından uygulama bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on beş dakika sürmüştür.

Çay İçelim

Her insan yönergelerden hareketle bir şey yapmıştır. İnsan yönergelerle bazen yemek yapmış, bazen çay demlemiş, bazen bir aleti kullanmış, bazense yol sorup o yolda ilerlemiştir. Kısacası yönergeler hayatta pek çok yerde ve zamanda kullanılan yapılardır.

“Çay İçelim” adlı etkinlik, *“Her gün kullanılan aletlerin kullanma talimatları ve basit teknik bilgileri anlayabilir. Ayrıntılı yönergeleri takip edebilir.”* hedefine uygun olarak hazırlanmıştır (EK-54). Bu etkinlikte Türk kültüründeki en önemli içeceklerden çay ele alınmıştır.

Bu etkinlikte çay tarifi videosu kullanılmıştır. Etkinlikte kullanılan videoda geçen ana maddeler karışık olarak verilmiş ve öğrenciler tarafından bu bilgilerin sıraya koyulması istenmiştir (EK-55).

Uygulama:

Uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama hakkında açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Bir video izleyeceklerini, videonun çay demleme ile ilgili olduğunu,
- Videoyu bir defa izleyeceklerini, bu esnada not alabileceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Videoyu bir kez daha izleyeceklerini, izlediklerinden hareketle karışık olarak verilen bilgileri, tabloda sıraya koymaları gerektiğini belirtmiştir.

Çay tarifi videosu öğrencilere izletilmiştir. Videonun deşifre edilmiş metni ekler kısmında verilmiştir (EK-54). Dinleme/izleme bittiğinde araştırmacı etkinlik kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on dakika sürmüştür.

Hava Durumu

Başlangıç düzeyinde de ele alınan hava durumu konusu bu düzeyde daha karmaşık bir yapıda tekrar ele alınmaktadır. Bu etkinlik, “*Standart konuşmayla yapılmış olan kişisel ilgi alanındaki konuların kayıt edilmiş ve yayınlanmış işitsel malzemenin çoğunun bilgi içeriğini anlayabilir. Oldukça yavaş ve anlaşılır biçimde gerçekleştirilen radyo haber yayınlarının ve bildik konular hakkında daha basit türde kayıt edilmiş malzemenin ana noktalarını anlayabilir.*” amacına yönelik hazırlanmıştır.

Bu etkinlikte Bayezit ve Kemikli’nin (2011), verdiği örnekten yararlanılmıştır. Bu metinde (EK-56) dünyada bazı önemli şehirlerin hava durumuyla ilgili bilgiler verilmektedir.

Uygulama:

“*Hava Durumu*” adlı etkinlikle ilgili uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Bir haber dinleyeceklerini,
- Bu esnada not alabileceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Haberi bir kez daha dinleyeceklerini, dinlediklerinden hareketle kısa cevaplı soruları cevaplamaları gerektiğini söylemiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış ardından uygulama bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on iki dakika sürmüştür.

Radyo Haberi

İşitsel medya ve kayıtları B1 düzeyindeki kişiler daha rahatlıkla anlayabilmektedir. Bu etkinlikte de bir radyo haberine yer verilmiştir.

“*Radyo Haberi*” etkinliği, “*Standart konuşmayla yapılmış olan kişisel ilgi alanındaki konuların kayıt edilmiş ve yayınlanmış işitsel malzemenin çoğunun bilgi içeriğini anlayabilir. Oldukça yavaş ve anlaşılır biçimde gerçekleştirilen radyo haber yayınlarının*

ve bildik konular hakkında daha basit türde kayıt edilmiş malzemenin ana noktalarını anlayabilir.” amacına yönelik olarak planlanmıştır.

Etkinlikteki haber bir fuar alanındaki konserle ilgilidir. Bunun için Türkçe Öğreniyoruz (Yabancılar İçin Türkçe) (2011), adlı kitaptan yararlanılmıştır (Ek-58). Metinde İzmir’de düzenlenen uluslararası fuarda konser vermiş olan Türk Halk Müziği sanatçısının konserinin ne zaman başladığı, ne zaman bittiği, kaç kişinin izlediği, hangi yörenin türkülerini seslendirdiği, bir sonraki gece nerede konser vereceği hakkında bilgiler yer almaktadır. Metinle ilgili olarak kısa cevaplı sorular ve eşleştirme maddelerinden oluşan bir etkinlik kâğıdı hazırlanmıştır (Ek-59).

Uygulama:

Etkinlik öncesinde öğretmen, uygulama ile ilgili açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Bir haber dinleyeceklerini,
- Bu esnada not alabileceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Metni bir kez daha dinleyeceklerini, dinlediklerinden hareketle kısa cevaplı soruları ve eşleştirme sorularını cevaplamaları gerektiğini ifade etmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış ardından uygulama bittiğinde ise araştırmacı uygulama kâğıtlarını üç dakika sonra toplamıştır. Etkinliğin uygulaması on iki dakika sürmüştür.

TV Haberi

B1 düzeyindeki öğrencilerin televizyon ya da film izleyip izlediklerini genel olarak anlayabilmektedirler.

“TV Haberi” etkinliği, “Sunumu nispeten yavaş ve anlaşılır olduğunda kişisel ilgi alanındaki konular hakkında hazırlanmış olan röportajlar, kısa konuşmalar ve haber bültenleri gibi televizyon programlarının büyük bir kısmını anlayabilir.” ve *“Anlaşılır, açık bir dil ile ifade edilen, görsel unsurların ve hareketlerin hikâyesinin çizgisini taşıdığı filmlerin çoğunu anlayabilir. Oldukça yavaş ve anlaşılır bir biçimde sunulduğunda televizyon programlarındaki ana noktaları yakalayabilir.”* Amacı için hazırlanmıştır.

Bu etkinlikte kullanılan video bir haber sitesinden alınmıştır (EK-60). Bu haberde gözleri görmeyen bir kedinin oyuncakla oynadığı anlar gösterilmektedir. Bir mama firmasının düzenlediği yarışmada birinci seçilen bir kedinin haberinin verildiği videoda; kedinin adı, videonun İnternette kaç kez tıklandığı, kaç video arasından seçildiği, sahibinin onun için tasarladığı oyuncak hakkında bilgiler yer almaktadır. Metne yönelik sorular ise eşleştirmeden oluşmaktadır. Metinde geçen cümlelerden sekiz tanesi etkinlik için seçilmiştir. Seçilen cümleler ikiye bölünmüş ve sütunlara karışık sırayla yerleştirilmiştir. Öğrencilerden bu cümleleri tekrar dinledikleri metne göre doğru sırayla eşleştirmeleri istenmiştir (Ek-61).

Uygulama:

Bu etkinlikteki video izletilmeden önce araştırmacı, uygulama hakkında açıklama yapmış, öğrencilere;

- Bir haber izleyeceklerini, haberin görmeyen bir kedi ile ilgili olduğunu,
- Haberi bir defa izleyeceklerini, bu esnada not alabileceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını,
- Videoyu bir kez daha izleyeceklerini, izlediklerinden hareketle cümleleri eşleştirmeleri gerektiğini,
- Eşleştirmede her sayının eş harfini tabloda ilgili yere yazmaları gerektiğini belirtmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış, ardından dinleme/izleme süreci bittiğinde öğrencilerin soruları cevaplamaları için üç dakika beklenmiştir. Etkinlik süresi on iki dakikadır.

Bir Ülke

Hedef dilde pek çok konu B1 düzeyinde ele alınabilir. Orta düzeyde hedef dile biraz daha hâkim olan kişi gerek hedef dilin kullanıldığı ülke ile ilgili gerekse hedef dille anlatılan diğer ülkelerle ilgili bilgileri dinleyip anlayabilir.

“*Bir Ülke*” etkinliğinde kullanılan metin ülkenin coğrafi konumu, başkenti, bağımsızlığını kazandığı tarih, bayrağı, tarihi, yerel özellikleri ve ünlüleri hakkında bilgi içermektedir

(EK-62). Uygulama sayfası, kısa cevaplı, çoktan seçmeli sorularla boşluk doldurma ve eşleştirme maddelerinden oluşmaktadır (EK-63).

Uygulama:

Araştırmacı, etkinlik öncesinde uygulama ile ilgili açıklama yapmış ve öğrencilere;

- Dinleyecekleri metnin bir ülke tanıtımı ile ilgili olduğunu,
- Metni önce bir defa dinleyeceklerini, bu esnada not alabileceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını ve kâğıda bir dakika kadar bakacaklarını,
- Sonra metnin bir kez daha okunacağını,
- Dinledikleri metinden hareketle kısa cevaplı, çoktan seçmeli sorularla ve boşluk doldurma maddelerini cevaplamaları gerektiğini ifade etmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış, ardından dinleme/izleme süreci bittiğinde öğrencilerin soruları cevaplamaları için üç dakika beklenmiştir. Etkinlik on dakika sürmüştür.

Otel Rezervasyonu

Bir kişi hedef dili ne amaçlı öğrenirse öğrensin o ülkeye gittiğinde, kişinin ihtiyaçlarından ve en çok sıkıntı çekilen konulardan biri konaklamadır. Bundan dolayı B1 düzeyindeki etkinliklerden biri olarak otel rezervasyonu belirlenmiştir.

Etkinlik, “*Sıkça iş yerinde, okulda, eğlence yerlerinde vs. karşılaşılan aşına hususlardaki anlaşılır standart konuşmanın, kısa anlatılar da dâhil, ana noktalarını anlayabilir.*” amacına yönelik hazırlanmıştır (Ek-64).

Etkinlikte, hangi otelden kimin rezervasyon yaptığı, kaç kişilik odada, kaç gün, kaç liraya kalınacağına yönelik bilgiler yer almaktadır. Bu bilgiler bir form olarak düzenlenmiştir. Formda istenilen bilgiler dinlenenlerden hareketle doldurulmuştur (Ek-65).

Uygulama:

“*Otel Rezervasyonu*” adlı etkinlikle ilgili dinleme öncesinde araştırmacı uygulama hakkında açıklama yapmış, bu kapsamda öğrencilere;

- Bir diyalog dinleyeceklerini, diyalogun otel rezervasyonu ile ilgili olduğunu,

- Metni bir defa dinleyeceklerini, bu esnada not alabileceklerini,
- Sonra uygulama kâğıdının dağıtılacağını ve dinlediklerinden hareketle formu doldurmaları gerektiğini söylemiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış, ardından öğrencilere uygulama kâğıdındaki soruları cevaplamaları için üç dakika verilmiştir. Etkinlik süresi on dakikadır.

Genç Bakış

B1 düzeyinde öğrenci canlı bir izleyici kitlesinin üyesi olarak dinleme yapabilir. Bu yüzden canlı yayınlanan TV programlarını dinleyebilir ve burada geçen konuşmalarının ana hatlarını anlayabilir.

“Genç Bakış” adlı etkinlik “Söz konusu hususun bilinir olması ve sunumun doğrudan ve anlaşılır bir biçimde yapılandırılmasıyla kendi alanındaki bir konferansı veya konuşmayı takip edebilir.” ve “Konuşmanın anlaşılır ve standart konuşma ile gerçekleştiği takdirde, bildik konular üzerine yapılan açık sözlü kısa konuşmaları ana hatları ile takip edebilir.” amacı doğrultusunda bir televizyon programından bir kesit alınarak hazırlanmıştır (EK-66).

Öğrencilere ulusal bir kanalda yayımlanan ve gençlerin de katıldığı bir programın ilk on beş dakikası izletilmiştir. Programın üç konuk bulunmakta gençler de sorularıyla ve yorumlarıyla programa katılmıştır. Programda, güncel bir konu olan diziler, filmler yer almakta ve bu dizilerin, filmlerin tarihi doğru ya da yanlış aktarması üzerine tartışma yapılmaktadır.

Öğrencilerden, bir televizyon programından alınan bu kesiti canlı bir izleyici kitlesi karşısında veya bir konferanstaymış gibi izlemeleri daha sonra da izlediğine/dinlediğine yönelik sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Uygulama sayfası, kısa cevaplı ve çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır.

Uygulama:

“*Genç Bakış*” adlı etkinlik ile ilgili uygulama öncesinde araştırmacı, uygulama ile ilgili açıklama yapmış, bu bağlamda öğrencilere;

- Belirlenen TV programından bir bölüm izleyeceklerini, programın tarih konulu dizi ve filmler ile ilgili olduğunu,
- Önce uygulama kâğıdının dağıtılacağını ve inceleneceğini,
- Sonra programı izleyeceklerini,
- İzlediklerinden hareketle kısa cevaplı ve çoktan seçmeli soruları cevaplamaları gerektiğini belirtmiştir.

Etkinlik yukarıda belirtildiği şekilde yapılmış, ardından öğrenciler uygulama kâğıdındaki soruları dört dakika içinde cevaplamışlardır. Etkinliğin uygulama süresi yirmi beş dakikadır.

Verilerin Toplanması

Gazi TÖMER’de A1, A2 ve B1 seviyelerindeki sınıflara gerekli izinler alınarak iki ay boyunca uygulanmıştır. Öğrencilere dinleme öncesi gerekli açıklamalar yapılmıştır. Dinletilecek metnin ne ile ilgili olduğu, ne kadar süreceği, kaç defa dinleyecekleri, not alıp almamaları gerektiği, dinleme sonrası ne yapacakları ile ilgili detaylar öğrencilere anlatılmıştır.

Dinleme sırasında öğrenciler sessiz bir şekilde metni dinlemişlerdir. Bazı etkinliklerde not alınmıştır. Videolu etkinliklerde kullanılan cihaz öğrencinin görülebileceği noktaya bırakılmış; ses, duyulabilir şekilde ayarlanmıştır. İlk dinleme sonrası uygulama kâğıtları öğrencilere dağıtılarak kısaca incelemeleri ve ardından bu kâğıtların ters çevrilmesi istenmiştir.

Dinleme sonrası öğrencilerden uygulama kâğıtlarındaki, dinlediklerini anlamaya yönelik soruların cevaplanması istenmiştir. Yeterli süre verildikten sonra uygulama kâğıtları toplanmıştır. Bu süreç diğer bütün etkinliklerde de aynen uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Yukarıda ayrıntıları ortaya konulan etkinliklerle ilgili olarak hazırlanan testler aracılığıyla elde edilen veriler, alan uzmanlarının görüşleri dikkate alınarak oluşturulan puanlama sistemiyle analiz edilmiştir. Birbirinden bağımsız beş uzman testteki her bir soruyu kolay-orta-zor şeklinde gruplandırmıştır. Bu gruplara kolay (3), orta (6) ve zor (9) olacak şekilde puan verilmiştir. Sonra bütün etkinliklerin puan değeri sayısal olarak hesaplanmıştır. Böylelikle her etkinliğin puan değeri ortaya çıkmıştır. Sonra öğrencilerin verdiği cevapların puan değeri hesaplanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar tablo haline getirilmiştir ve bulgular kısmında yorumlanmıştır.

Öğrencilerin, aşağıda belirtilen her bir alana yönelik puanları hesaplanmıştır:

- Düzeylere göre başarı oranı nasıldır?
- Düzey ve cinsiyet değişkenine göre başarı oranları nasıldır?
- Düzey ve ülke değişkenine göre başarı oranları nasıldır?
- Etkinliklere göre öğrenci başarı oranı nasıldır?
- Amaçlara göre öğrenci başarı oranı nasıldır?
 1. Genel işitsel anlama
 2. Anadili konuşan kişiler arasındaki etkileşimi anlama
 3. Canlı bir izleyici kitlesinin üyesi olarak dinleme
 4. Duyuru ve yönerge dinleme
 5. İşitsel medya ve kayıtları dinleme
- Öğrencilerin etkinlikte yaptıkları hatalar nelerdir?

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin dinleme becerilerindeki başarıları ele alınmıştır.

Sonuç olarak elde edilen veriler aracılığıyla yukarıda belirtilen her bir alana yönelik puanlar hesaplanmıştır. Bu hesaplamaların değerlendirilmesi *Bulgu ve Yorumlar* bölümünde yapılmıştır.

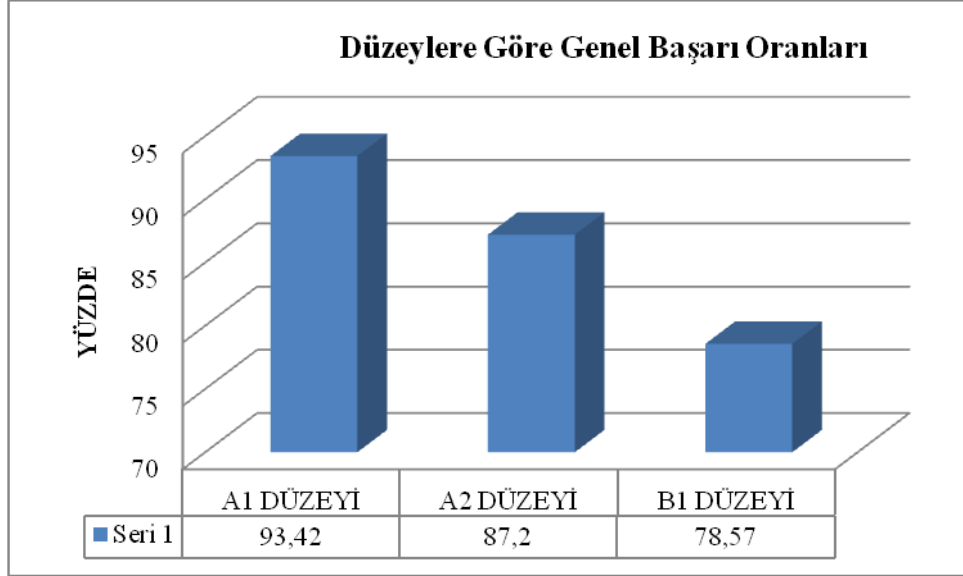
BÖLÜM 3

BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, toplanan verilerin analizleri sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemlerine göre düzenlenerek yorumlanmıştır.

Düzeyle Göre Başarı Oranları Nasıldır?

Şekil 2’de A1, A2 ve B1 düzeylerindeki öğrencilerin genel başarı oranları yer almaktadır. Söz konusu şekilde öğrencilerin, uygulanan etkinliklerde aldıkları puanlara göre genel başarı durumları görülmektedir.

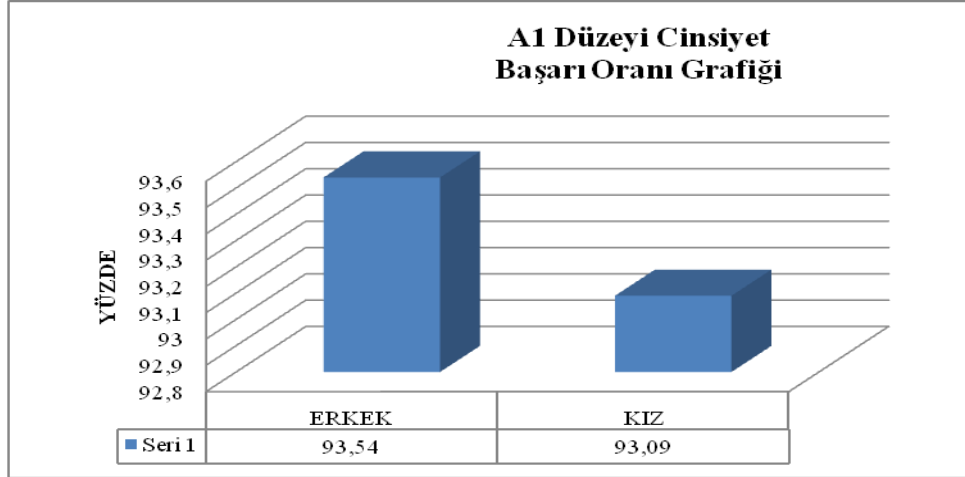


Şekil 2. Düzeylere göre genel başarı oranları grafiği

Şekil 2 incelendiğinde A1 düzeyinde genel başarı oranının %93,42; A2 düzeyinde genel başarı oranının %87,20; B1 düzeyindeki genel başarı oranının ise %78,57 olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, A1 düzeyindeki öğrencilerin daha başarılı olduğunu, düzey yükseldikçe öğrenci başarısının düştüğünü göstermektedir.

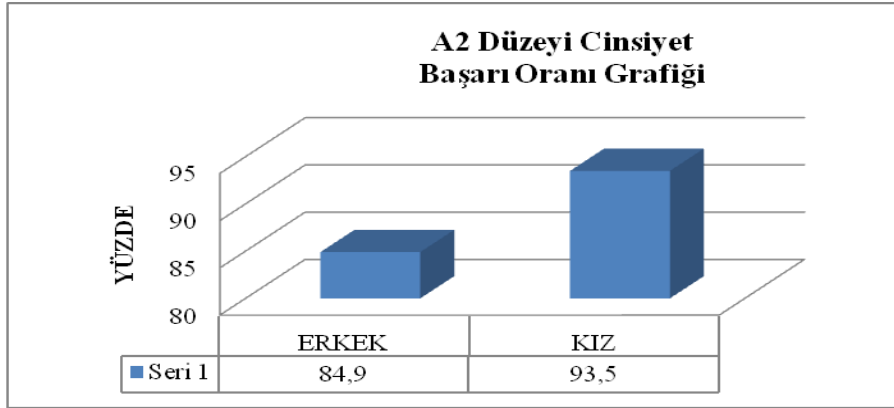
Düzye ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre Başarı Oranları Nasıldır?

A1 düzeyinde 3 kız, 8 erkek; A2 düzeyinde 3 kız, 8 erkek ve B1 düzeyinde 5 kız, 3 erkek çalışmada yer almıştır. Bu araştırmada 11'i erkek, 19'u kız olmak üzere toplam 30 öğrenciye toplamda 33 etkinlik uygulanmıştır. A1, A2 ve B1 düzeylerindeki öğrencilerin cinsiyetlerine göre başarı oranları grafik olarak aşağıda ayrı ayrı yer almaktadır.



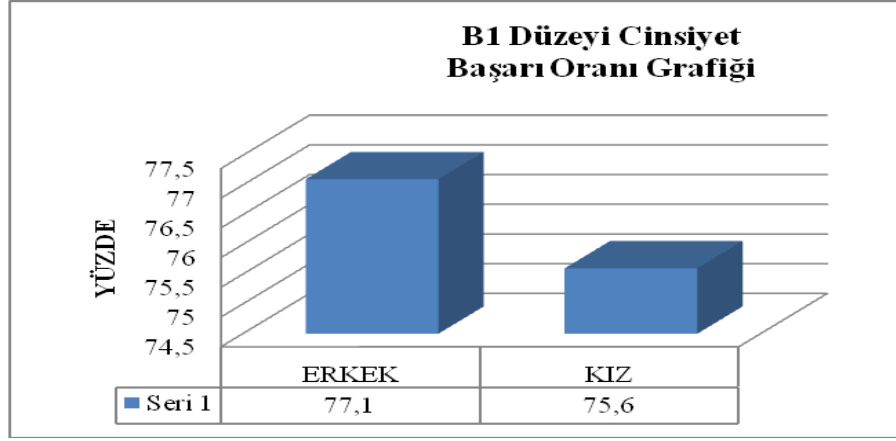
Şekil 3. A1 düzeyi cinsiyet başarı oranı grafiği

Şekil 3'te A1 düzeyinde uygulanan etkinliklerde erkeklerin %93,54; kızların ise %93,09 oranında başarılı olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan hareketle bu düzeydeki erkek ve kız öğrencilerin başarı oranlarının birbirine yakın olduğu söylenebilir.



Şekil 4. A2 düzeyi cinsiyet başarı oranı grafiği

Şekil 4'te A2 düzeyinde uygulanan etkinliklerde erkeklerin %84,9; kızların ise %93,5 oranında başarılı olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan hareketle bu düzeydeki kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı olduğu söylenebilir.



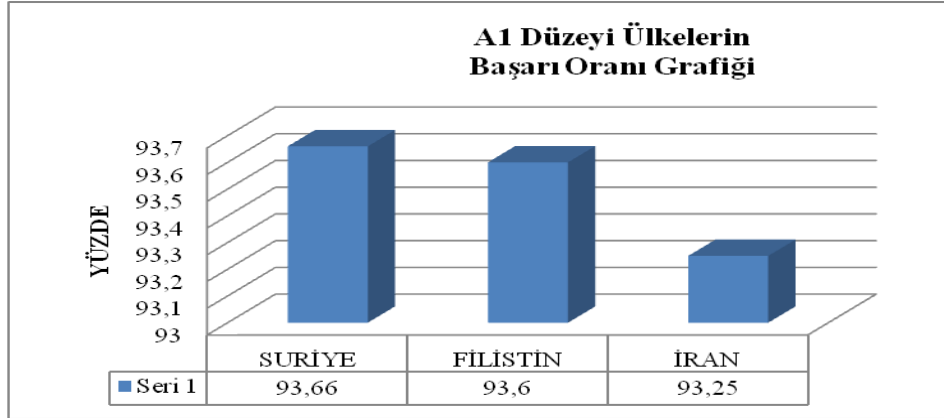
Şekil 5. B1 düzeyi cinsiyet başarı oranı grafiği

Şekil 5’te B1 düzeyinde uygulanan etkinliklerde erkeklerin %77,1; kızların ise %75,6 oranında başarılı olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar B1 düzeyindeki erkek ve kız öğrencilerin başarı oranlarının birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte genel başarı düzeyinin en düşük olduğu düzeyin B1 olduğu da dikkat çekmektedir.

Düzey ve Ülkeler Değişkenlerine Göre Başarı Oranları Nasıldır?

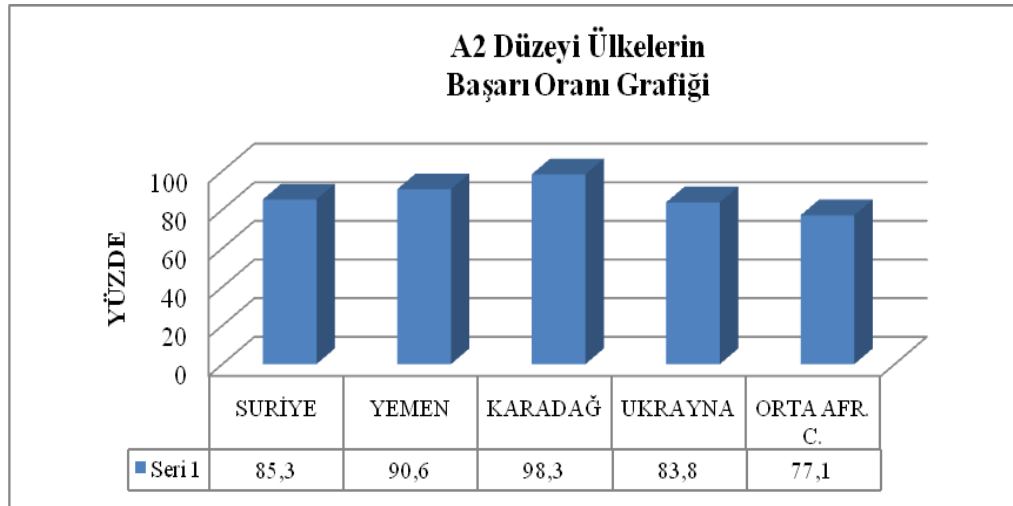
Çalışmaya A1 düzeyinde etkinliklere Suriye’den 7, Filistin’den ve İran’dan 2’şer olmak üzere toplam on bir öğrenci; A2 düzeyinde Suriye’den 7, Yemen, Karadağ, Ukrayna ve Orta Afrika Cumhuriyeti’nden 1’er olmak üzere toplam on bir öğrenci ve B1 düzeyinde ise Ürdün’den 2, Bulgaristan, Azerbaycan, Kırım, Mısır, Kazakistan ve Afganistan’dan 1’er olmak üzere toplam sekiz öğrenci katılmıştır.

A1, A2 ve B1 düzeyindeki öğrencilerin ülkelere göre başarı oranları grafik 6, 7 ve 8’de yer almaktadır.



Şekil 6. A1 düzeyi ülkelerin başarı oranı grafiği

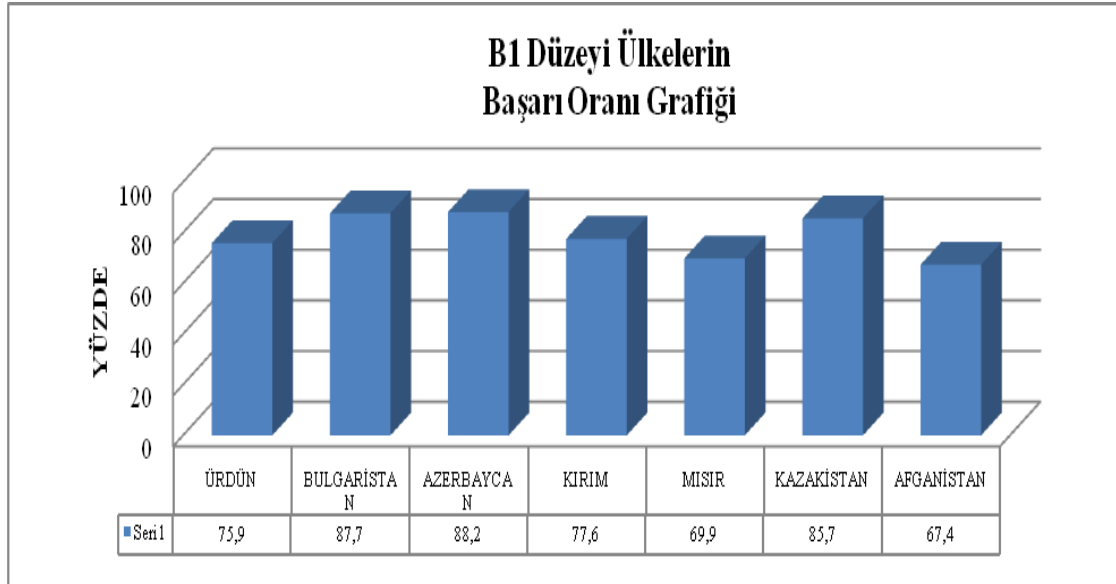
Şekil 6’da A1 düzeyindeki öğrenciler ülkelerine göre ele alınmıştır. Bu grafikte A1 düzeyinde etkinliklere katılan öğrencilerin ülkelerine göre başarı oranlarına yer verilmektedir. Bu dağılımda ülkelerin başarı oranları ise şöyledir: Suriye %93,66; Filistin %93,60 ve İran %93,25’tir. Bu sonuca göre A1 düzeyinde ülke bazında başarı oranı birbirine yakındır ve başarı yüksektir. Başarı oranlarının yüksek olmasında kültürel yakınlık da etkilidir.



Şekil 7. A2 düzeyi ülkeler başarı oranı grafiği

Şekil 7’de A2 düzeyindeki öğrenciler ülkelerine göre ele alınmış, araştırmaya katılan öğrencilerin ülkelerine göre başarı oranlarına yer verilmiştir. Bu dağılımda ülkelerin başarı oranları ise şöyledir: Suriye %85,3; Yemen %90,6; Karadağ %98,3; Ukrayna %83,8 ve Orta Afrika Cumhuriyeti %77,1’dir. Bu sonuca göre %77,1 ile başarısı en düşük olan ülke

Orta Afrika Cumhuriyeti; başarı oranı en yüksek ülke ise %98,3 ile Karadağ'dır. Başarı oranının yüksek olmasında kültürel yakınlık da vardır. Çünkü Karadağ ve diğer ülkelerin ülkemizle kültürel bir bağı varken Orta Afrika Cumhuriyeti'nin diğer ülkelere göre kültürel yakınlığı yoktur.



Şekil 8. B1 düzeyi ülkeler başarı oranı grafiği

Yukarıdaki şekilde ele alınan verilere göre B1 düzeyinde etkinliklere katılan öğrencilerin ülkelere göre başarı oranlarına yer verilmiştir. Bu dağılımda ülkelerin başarı oranları ise şöyledir: Ürdün %75,9; Bulgaristan %87,7; Azerbaycan %88,2; Kırım %77,6; Mısır %69,9; Kazakistan %85,7 ve Afganistan %67,4'tür. Bu sonuca göre başarı oranı en yüksek ülke ise %88,2 ile Azerbaycan'dır. %67,4 ile başarısı en düşük olan ülke Afganistan'dır. Başarı oranının yüksek olmasında kültürel yakınlık ve soy bağının etkisi de vardır.

Etkinliklere Göre Öğrenci Başarısı Nasıldır?

Aşağıda A1, A2 ve B1 düzeylerinde kullanılan etkinlikler; öğrencilerin ülkeleri, cinsiyetleri ve yaşlarıyla ilgili bilgiler tablolar hâlinde yer almaktadır.

Tablo 7: A1 Düzeyinde Etkinliklere Göre Öğrencilerin Başarı Oranları

ETKİNLİKLER	ÖĞRENCİLER	1. Öğrenci-Erkek	2. Öğrenci-Kız	3. Öğrenci-Erkek	4. Öğrenci-Erkek	5. Öğrenci-Erkek	6. Öğrenci-Erkek	7. Öğrenci-Kız	8. Öğrenci-Erkek	9. Öğrenci-Kız	10. Öğrenci-Erkek	11. Öğrenci-Erkek	Etkinlikler Genel Başarı %
Tanışma		100	93,3	93,3	95	86,6	100	96,6	85	98,3	95	100	94,8
Sınıfta İlk Gün		71,4	71,4	100	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	74
Sayılar		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tanıyalım		100	100	100	85,1	96,2	66,6	88,8	96,2	96,2	85,1	96,2	91,9
Fatih'in Bir Günü		100	100	97,4	100	100	100	92,3	92,3	97,4	94,8	97,4	97,4
Bir Meslek		90	90	100	100	100	100	100	100	90	100	90	96,3
Kim Ne Yapıyor?		100	100	100	100	92,5	92,5	100	100	88,8	100	100	97,5
Benim Ailem		80,9	90,4	95,2	66,6	90,4	71,4	95,2	76,1	100	95,2	95,2	87
Ailem		94,4	94,4	72,2	94,4	94,4	94,4	77,7	66,6	94,4	83,3	88,8	86,8
Okulda İlk Gün		100	100	100	69,2	100	100	53,8	100	69,2	100	100	90,2
Ali Baba'nın Çiftliği		92,1	98	98	94,1	98	92,1	98	100	98	98	100	96,9
Kendimi Tanıtıyorum		97,6	97,6	100	100	95,2	100	90,4	100	100	100	71,4	95,6
Yer-Yön Tarifi		95,2	95,2	83,3	57,1	80,9	95,2	95,2	90,4	95,2	100	95,2	89,3
Bir Hayvan		100	84,6	69,2	100	84,6	100	84,6	69,2	76,9	69,2	69,2	82,5
Nesne ve Varlıklar		100	100	100	94,7	94,7	100	94,7	94,7	100	100	100	98
Öğrenci Genel Başarı %		96,51	95,68	94,85	82,08	92,70	94,36	91,21	91,87	92,37	94,69	93,36	

Tablo 7’de A1 düzeyinde kullanılan etkinlikler; öğrencilerin ülkeleri, cinsiyetleri, yaşları ve başarı durumlarıyla ilgili bilgiler yer almaktadır. Tablo incelendiğinde başarı düzeyi en yüksek öğrencinin %96,51 ile 1. öğrenci, başarı düzeyi en düşük olan öğrencinin ise %82,08 ile 4. öğrenci olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle A1 düzeyindeki öğrencilerin genel başarı düzeylerinin %82,08 ile %96,51 arasında olduğu belirtilebilir. Bu seviyedeki genel başarı oranına bakıldığında başarının yüksek olduğu söylenebilir. “Sayılar” etkinliği tüm öğrenciler tarafından tam ve doğru yapıldığı için başarı oranı %100’dür. “Sınıfta İlk Gün” etkinliğinin diğer etkinlikler arasındaki başarı oranının daha düşük olduğu görülmektedir. Bu etkinlikte ilk kez sınıfta karşılaşılan iki kişinin tanışma diyalogu vardır. Öğrenciden istenen karışık hâlde verilen bu diyalogu doğru sıraya koymasındır. Öğrencilerin sıralamada hata yapması bu etkinlikteki başarı oranını düşürmüştür.

Tablo 8: A2 Düzeyinde Etkinliklere Göre Öğrencilerin Başarı Oranları

ETKİNLİKLER	ÖĞRENCİLER	1.Öğrenci-Erkek	2.Öğrenci-Erkek	3.Öğrenci-Erkek	4.Öğrenci-Kız	5.Öğrenci-Kız	6.Öğrenci-Kız	7.Öğrenci-Erkek	8.Öğrenci -Erkek	9.Öğrenci- Erkek	10.Öğrenci-Erkek	11.Öğrenci--Erkek	Etkinlik Genel Başarı %
Hasan Alışverişte		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	40	94,5
Hakan Bey Alışverişte		100	76,9	76,9	100	100	100	76,9	100	100	100	38,4	88,1
Bir Günüm		88,8	66,6	93,3	100	93,3	86,6	80	95,5	95,5	100	100	90,9
Hava Nasıl?		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Yol Tarifi		100	82,6	82,6	100	100	56,5	100	82,6	91,3	82,6	100	88,1
Yanlış Kelimeyi Bul		77	93,7	51	95,8	97,9	81,2	89,5	38,5	43,7	79,1	68,7	74,2
Bakiye Sorgulama		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Terminal		100	95,2	52,3	90,4	95,2	85,7	57,1	38	28,5	95,2	57,1	72,2
Öğrenci Genel Başarı %		90,67	87,85	77,11	98,30	98,30	83,89	89,54	75,70	78,24	90,67	77,11	

Yukarıdaki tablo incelendiğinde başarı düzeyi en yüksek öğrencilerin %98,30 ile 4 ve 5. öğrenciler, başarı düzeyi en düşük olan öğrencinin ise %75,70 ile 8. öğrenci olduğu görülmektedir. Etkinliklerin genel başarı oranını yüksektir. En yüksek başarı oranı “Hava Nasıl?” ve “Bakiye Sorgulama” etkinlikleridir. Bu etkinliklerde bütün öğrenciler doğru cevap vererek %100 başarı sağlamışlardır. En düşük başarı oranı ise %72,2 ile “Terminal” etkinliğidir.

Tablo 9: B1 Düzeyinde Etkinliklere Göre Öğrencilerin Başarı Oranları

ETKİNLİKLER	ÖĞRENCİLER	1.Öğrenci-Kız	2.Öğrenci-Kız	3.Öğrenci-Kız	4.Öğrenci-Kız	5.Öğrenci-Erkek	6.Öğrenci-Erkek	7.Öğrenci-Kız	8.Öğrenci-Erkek	Etkinlik Genel Başarı %
Tatil		94,4	94,4	47,2	94,4	94,4	47,2	86,1	58,3	77
Hastaneden Randevu Almak		94,4	94,4	88,8	94,4	94,4	100	83,3	100	93,7
Bir Ozanın Hayatı		100	100	83,3	83,3	100	94,1	70,5	100	92,6
Çay İçelim		71,4	57,1	14,2	14,2	21,4	14,2	21,4	7,14	27,6
Hava Durumu		100	100	100	100	90	77,7	77,7	46,6	90,4
Radio Haberi		100	83,3	66,6	75	83,3	91,6	41,6	66,6	76
TV Haberi		100	100	100	50	100	100	100	55,5	88,1

Bir Ülke	86,1	100	100	66,6	91,6	100	100	100	93
Otel Rezervasyonu	94,8	94,8	100	58,9	100	100	94,8	94,8	92,3
Genç Bakış	52,6	68,4	75,4	80,7	84,2	57,8	57,8	61,4	67,3
Öğrenci Genel Başarı%	87,71	88,22	77,69	69,92	85,71	78,19	73,68	67,41	

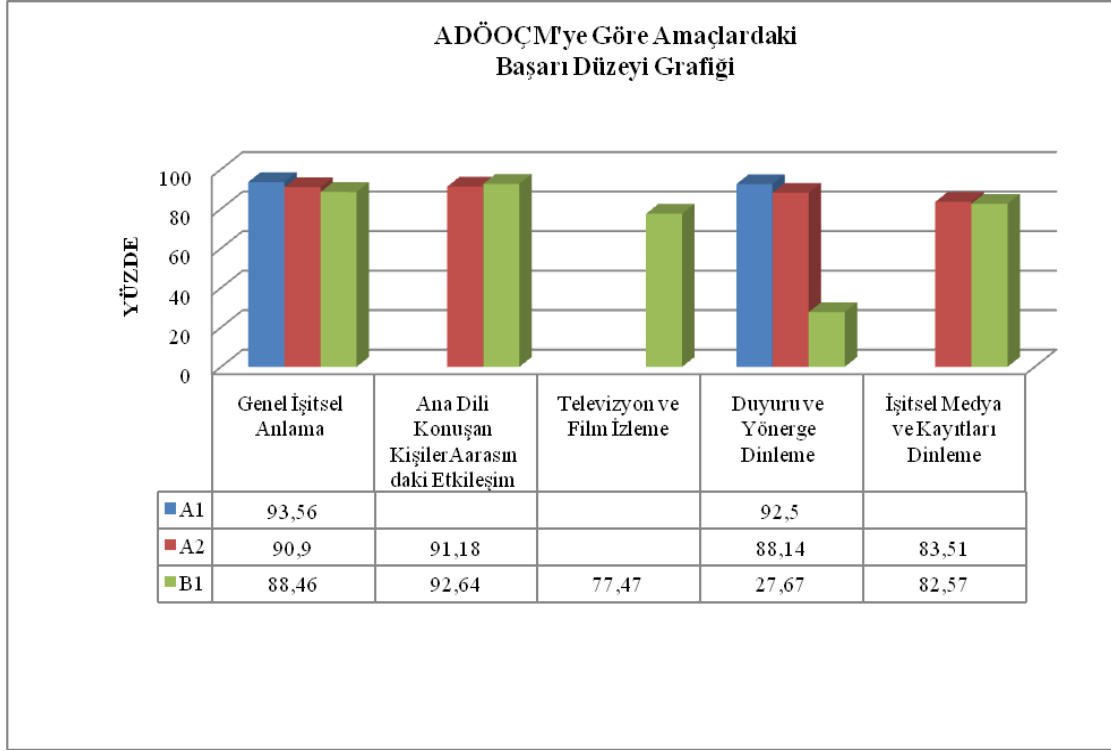
Tablo 9 incelendiğinde başarı düzeyi en yüksek öğrencinin %88,22 ile 2. öğrenci, başarı düzeyi en düşük olan öğrencinin ise %67,41 ile 8. öğrenci olduğu görülmektedir. Etkinliklerin genel başarı oranı yüksektir. En yüksek başarı oranı %93,7 ile “Hastaneden Randevu Almak” etkinliğidir. En düşük başarı oranı ise %27,6 ile “Çay İçelim” etkinliğidir. Bu etkinlikte bir çayın demleme safhaları video ile anlatılmıştır. Çay demleme safhaları karışık hâlde verilmiş olup öğrenciden bu safhaları düzgün sıralamaları istenmiştir. Lakin öğrenciler sıraları karıştırmış, bu sebeple “Çay İçelim” etkinliğinde diğer etkinliklere oranla başarı oranı düşmüştür.

Amaçlara Göre Başarı Düzeyi Nasıldır?

Aşağıda Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni’nde (ADÖÖÇM) yer alan genel amaçlar ve bu amaçlara yönelik bu çalışmada hazırlanan etkinliklerin dağılımına önceki sayfalarda tablo hâlinde yer verilmiştir (bk. s.74).

Sözü edilen tabloda yer verilen amaçlara ve bu amaçlardaki başarı düzeyi grafiği aşağıda yer verilmiştir. Böylelikle aşağıda yer alan amaçlarda öğrencilerin dinleme düzeyleri ortaya konulmuştur. ADÖÖÇM’de yer alan beş amaç şunlardır:

1. Genel işitsel anlama
2. Anadili konuşan kişiler arasındaki etkileşimi anlama
3. Canlı bir izleyici kitlesinin üyesi olarak dinleme (Televizyon ve Film İzleme)
4. Duyuru ve yönerge dinleme
5. İşitsel medya ve kayıtları dinleme



Şekil 9: ADÖÖÇM'ye göre amaçlardaki başarı düzeyi grafiği

Şekil 9’da ADÖÖÇM’de yer alan amaçlardaki başarı düzeyleri verilmiştir. Şekilde, A1 düzeyi mavi renkle, A2 düzeyi bordo renkle ve B1 düzeyi yeşil renkle gösterilmiştir.

A1 düzeyinde; “Genel İşitsel Anlama” ve “Duyuru ve Yönerge Dinleme” olmak üzere iki genel amaç vardır. A1 düzeyinde, “Genel İşitsel Anlama” amacında toplam on üç etkinlik olup bunların başarı ortalaması alınarak genel başarı hesaplanmıştır. Bu hesaba göre A1 düzeyinde öğrencilerin “Genel İşitsel Anlama” amacındaki dinleme düzeyleri %93,56’dır. A1 düzeyinde, “Duyuru ve Yönerge Dinleme” amacında ise iki etkinlik uygulanmış olup bunların başarı ortalaması alınarak genel başarı hesaplanmıştır. Bu hesaba göre A1 düzeyinde öğrencilerin “Duyuru ve Yönerge Dinleme” amacındaki dinlediklerini anlama düzeyleri %92,50’dir. Bu da A1 düzeyinde öğrencilerin “Genel İşitsel Anlama ile Duyuru ve Yönerge Dinleme” amaçlarındaki dinlediklerini anlama düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

A2 düzeyinde dört genel amaç vardır: Genel İşitsel Anlama, Anadili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama, Duyuru ve Yönerge Dinleme, İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme. A2 düzeyinde, “Genel İşitsel Anlama” amacında iki etkinlik olup bunların başarı ortalaması alınarak genel başarı hesaplanmıştır. Bu hesaba göre A2 düzeyinde öğrencilerin

“Genel İşitsel Anlama” amacındaki dinleme düzeyleri %90,90’dır. A2 düzeyinde, “Anadili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama” amacına yönelik iki etkinlik uygulanmıştır. Öğrencilerin “Anadili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama” amacındaki dinleme düzeyleri %91,18’dir. A2 düzeyinde, “Duyuru ve Yönerge Dinleme” amacına yönelik bir etkinlik uygulanmıştır. Öğrencilerin “Duyuru ve Yönerge Dinleme” amacındaki dinleme düzeyleri %88,14’tür. A2 düzeyinde, “İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme” amacına yönelik üç etkinlik tatbik edilmiştir. Öğrencilerin “İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme” amacındaki dinleme düzeyleri %83,51’dir. A2 düzeyinde yer alan “Genel İşitsel Anlama, Anadili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama, Duyuru ve Yönerge Dinleme, İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme” amaçlarında öğrencilerin dinleme düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu ifade edilebilmektedir.

B1 düzeyinde beş genel amaç vardır: Genel İşitsel Anlama, Anadili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama, Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Üyesi Olarak Dinleme, Duyuru ve Yönerge Dinleme, İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme. B1 düzeyinde, “Genel İşitsel Anlama” amacında dört etkinlik olup bunların başarı ortalaması alınarak genel başarı hesaplanmıştır. Bu hesaba göre B1 düzeyinde öğrencilerin “Genel İşitsel Anlama” amacındaki dinleme düzeyleri %88,46’dır. B1 düzeyinde, “Anadili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama” amacına yönelik bir etkinlik tatbik edilmiştir. Öğrencilerin “Anadili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama” amacındaki dinleme düzeyleri %92,64’tür. B1 düzeyinde “Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Üyesi Olarak Dinleme” (Televizyon ve Film İzleme) amacına yönelik iki etkinlik uygulanmıştır. Öğrencilerin “Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Üyesi Olarak Dinleme” amacındaki dinleme düzeyleri %77,47’dir. B1 düzeyinde, “Duyuru ve Yönerge Dinleme” amacına yönelik bir etkinlik tatbik edilmiştir. Öğrencilerin “Duyuru ve Yönerge Dinleme” amacındaki dinleme düzeyleri %27,67’dir. Bu düşüşün nedeni öğrencilerin etkinliği anlamamasından değil etkinliğin sıralamasında karışıklık yapmasından kaynaklanmaktadır. B1 düzeyinde, “İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme” amacına yönelik iki etkinlik uygulanmıştır. Öğrencilerin “İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme” amacındaki dinleme düzeyleri %82,57’dir. B1 düzeyinde yer alan Genel İşitsel Anlama, Anadili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama, Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Üyesi Olarak Dinleme, İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme amaçlarında öğrencilerin dinleme düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu ifade

edilebilmektedir. Fakat “Duyuru ve Yönerge Dinleme” amacıyla ise öğrencilerin dinleme düzeylerinde çok düşüş olduğu görülmektedir.

ADÖÖÇM’ye göre A1, A2 ve B1 amaçlarındaki başarı düzeyinde, öğrencilerin başarı düzeylerinin en yüksek olduğu amaç A1 düzeyindeki “Genel İşitsel Anlama”; öğrencilerin başarı düzeylerinin en düşük olduğu amaç ise B1 düzeyindeki “Duyuru ve Yönerge Dinleme” amacıdır.

Öğrencilerin Etkinliklerde Yaptıkları Hatalar

Uygulama esnasında sadece duyduklarından hareketle yazdıkları kısa cevaplı veya boşluk doldurulmalı cevaplarda öğrenciler bazı hatalar yapmıştır. Bu hataları aşağıdaki başlıklar şeklinde sınıflandırılabilir:

1. Kelimeleri yazarken bazı harfleri kullanmama

Örnek: *Türkyliyim- Avkat- Manv- Dokto- Bera- Bakal- Postan- Yrmi- Türoğlu*

2. Kelimelerin anlam olarak anlaşılır ama yazım olarak harflerinde değişikliklerin olması

Örnek: *Uç- Oreğtmet- Çocukleri – çuçokları- işek- televizyon- sohpet- Marmarı- Opel- Sibrialan- Horuz- Horos- Ötobuse- Otobüsüyle- Demit- Minek- Mevsemeler*

3. Kelimenin yabancı kelime gibi düşünülüp yazılması

Örnek: *Canadalıyım- Candalıyım- Turkeyelim- Turkyeliyim- Mosul*

4. Yabancı dil etkisiyle kelimeyi yanlış yazma

Örnek: *Athena- Greece- Tokio- Reo- Britania*

5. Özel isimlerin yazımındaki yanlışlıklar

Örnek: *ankarada*

6. Kelimelere ek getirilerek yazma

Örnek: (adın) *adınız-* (otobüs) *ötöbusla-* (diş) *dişisi-* (iki) *ikişi*

7. “.....” yerine “.....” yazma

Örnek: *491 yerine 490- 410 yazma*

BÖLÜM 4

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sonuç

Bu çalışmada, A1 düzeyinde on beş, A2 düzeyinde sekiz ve B1 düzeyinde on olmak üzere toplam otuz üç adet etkinlik Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen 11'i erkek, 19'u kız olmak üzere toplam 30 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışmaya A1 ve A2 düzeylerinde 11'er, B1 düzeyinde ise 8 öğrenci katılmıştır. 14 farklı ülkeden öğrenci çalışmada yer almıştır.

Bu çalışma ile ADÖÖÇM rehber edinilerek dinleme becerisine yönelik yapılan etkinliklerin derse olan katkısı tespit edilmiş ve bu sonuçlar aşağıda bir tablo hâlinde verilmiştir.

Tablo 10: Genel Başarı, Cinsiyet ve Ülkelerin Düzeylere Göre Başarı Oranları

DÜZEYLERE GÖRE BAŞARI ORANLARI %			
	A1	A2	B1
GENEL BAŞARI	93,42	87,2	78,57
CİNSİYET			
ERKEK	93,54	84,9	77,1
KIZ	93,09	93,5	75,6
ÜLKELER			
SURİYE	93,66	85,3	
FİLİSTİN	93,6		
İRAN	93,25		
YEMEN		90,6	
KARADAĞ		98,3	
UKRAYNA		83,8	
ORTA AFR. C.		77,1	
ÜRDÜN			75,9
KIRIM			77,6
MISIR			69,9
BULGARİSTAN			87,7
AZERBAYCAN			88,2
KAZAKİSTAN			85,7
AFGANİSTAN			67,4

Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'ne göre A1, A2 ve B1 düzeylerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin dinleme düzeylerinin ölçüldüğü bu çalışmada: Öğrencilerin genel başarı oranı A1 düzeyinde %93,42; A2 düzeyinde %87,20; B1 düzeyinde %78,57

olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar seviye ilerledikçe öğrencilerin, dinlediğini anlama başarılarının düştüğünü de göstermektedir.

A1, A2 ve B1 düzeylerindeki öğrencilere yapılan uygulamalar, ADÖÖÇM'nin belirlediği genel amaçlara göre öğrencilerin dinlemedeki başarı düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Ancak seviye arttıkça yani uygulamadaki örneklerin zorluk derecesi yükseldikçe başarı ilk seviyelere göre düşmektedir. Bu sonuçlara göre genel başarı oranının en yüksek olduğu düzey A1; en düşük olduğu düzey ise B1 olduğu görülmektedir.

Cinsiyet dağılımına bakıldığında erkeklerde başarı oranının en yüksek olduğu düzey A1; başarı oranının en düşük olduğu düzey B1'dir. Kızlarda ise başarı oranının en yüksek olduğu düzey A1; en düşük olduğu düzey de B1'dir. Bu duruma göre kız ve erkeklerde, düzeylere göre başarı oranı sıralamasının değişmediği söylenebilir. A1 ve B1 düzeylerinde erkek ve kız öğrencilerin başarı oranlarının birbirine yakın olduğu söylenebilir. A2 düzeyinde ise kız öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir.

Ülkeler dağılımına bakıldığında ise A1 düzeyinde uygulanan etkinliklerde Suriye, Filistin ve İran'ın başarı oranları birbirine yakın olmakla birlikte başarı da yüksektir. A1 düzeyinde başarı oranı en yüksek ülke Suriye iken başarı oranı en düşük ülke İran'dır. A2 düzeyinde ülkelerin başarı oranlarının birbirine uzak olduğu söylenebilir. A2 düzeyinde başarı oranı en yüksek ülke Karadağ; başarı oranı en düşük ülke Orta Afrika Cumhuriyeti'dir. B1 düzeyinde ise başarı oranının diğer seviyelere göre çok yüksek olmadığı görülmektedir. Bulgaristan başarı oranının en yüksek olduğu ülkeyken Afganistan başarı oranının en düşük olduğu ülkedir.

A1 düzeyindeki etkinliklere göre öğrencilerin başarı oranlarına bakıldığında başarı oranı en yüksek öğrencinin 1. öğrenci olduğu; başarı oranının en düşük olduğu öğrenci ise 4. öğrenci olduğu anlaşılmıştır. Aynı düzeyde etkinliklere göre başarı oranına bakıldığında başarı oranı en yüksek olan etkinlik "Sayılar" etkinliğidir. Başarı oranı en düşük olan etkinlik ise "Sınıfta İlk Gün" adlı etkinliktir. Bu seviyedeki sonuçlara bakıldığında genel başarı oranının yüksek olduğu söylenebilir.

Etkinliklere A2 düzeyinde katılan öğrencilerin başarı oranları şöyledir: En yüksek başarı oranına sahip öğrenci 4. ve 5. sıradaki öğrencilerdir. Başarı oranı en düşük öğrenci ise 8. öğrencidir. İlgili seviyedeki etkinliklerin başarı oranına bakıldığında en yüksek başarı oranı

“Hava Nasıl?” ve “Bakiye Sorgulama” isimli etkinlikleridir. Başarı oranının en düşük olduğu etkinlik ise “Terminal” etkinliğidir.

B1 düzeyinde etkinliklere göre öğrencilerin başarı oranlarına bakıldığında en yüksek başarı oranına sahip öğrenci 2. öğrencidir. Başarı düzeyi en düşük olan öğrenci ise 8. öğrencidir. Etkinlik düzeyindeki en yüksek başarı oranı “Hastaneden Randevu Almak” adlı etkinliktir. En düşük başarı oranı ise “Çay İçelim” etkinliğidir.

ADÖÖÇM’ye göre A1 düzeyinde iki genel amaç vardır. Bunlardan “Genel İşitsel Anlama” amacı başarı oranı en yüksek olanıdır.

A2 düzeyinde ADÖÖÇM’ye göre dört genel amaç vardır. Bunlar arasında başarı oranı en yüksek olan “Ana Dili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşim” amacıdır. Başarı oranı en düşük amaç ise “İşitsel Medya ve Kayıtları Dinleme” amacıdır.

Son olarak B1 düzeyinde ise beş genel amaç vardır. Sözü edilen amaçlar arasında başarı oranı en yüksek olan “Ana Dili Konuşan Kişiler Arasında Etkileşim”dir. En düşük olanı ise “Duyuru ve Yönerge Dinleme” amacıdır.

Uygulamada çıkan sonuçlar ele alındıktan sonra uygulamanın tümü üzerinde bir değerlendirme yapılacak olursa şu noktaları belirtmekte yarar vardır:

Konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Köse 2005 yılında, “Avrupa Konseyi Yabancı Diller Ortak Başvuru Metni’ ne Uygun Türkçe Öğretiminin Başarıya ve Tutuma Etkisi” adlı doktora tezini hazırlamıştır. Söz konusu çalışmada, Ortak Başvuru Metni’ ne uygun olarak B1 düzeyine yönelik dil becerilerini ölçen ders programları ve testler hazırlanmış, uygulama sonucunda “Avrupa Konseyi Ortak Başvuru Metni’ ne uygun olarak hazırlanan program doğrultusunda işlenen yöntemle öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmüştür.” (Köse, 2005, s. 167). Bu sebeple yabancılara Türkçe öğretiminde Çerçeve Metin’ den hareketle ortak bir programın hazırlanması ve uygulanması dinleme becerisi konusunda yapılan çalışmaların başarısını artıracığı söylenebilir.

Türkçe öğretimini yapan kurumlar, öğretim materyallerini kendileri hazırlamaktadır. Bu yüzden dil öğretiminde farklılık ve çok başlılık oluşmuştur. Bu da yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ortak bir program ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu yüzden ortak müfredat ve ortak materyaller (metinler, etkinlikler vb.) oluşturulmalıdır. Bunun için temel dayanak noktası yabancı dil öğretiminde evrensel ölçütlere göre hazırlanmış programlardır.

Uygulama sırasında etkinliklerin öğrenci seviyesine uygun olduğu, bu tür etkinlikleri kullanmanın dersleri daha verimli hâle getireceği, dolayısıyla sadece dinleme becerisi değil diğer dil becerilerine yönelik olarak da Çerçeve Metin’den hareketle etkinlik hazırlanmasının yararlı olacağı TÖMER’deki öğretim elemanları tarafından söylenmiştir. Bu durum da göstermektedir ki TÖMER’lerde, düzeylere göre ortak dinleme materyalleri hazırlandığında bu materyaller, dil öğretiminin daha verimli bir şekilde yürütülmesine katkı sağlayacaktır.

Öneriler

Aşağıda öğrencilere, öğretim elemanlarına, programa yönelik öneriler yer almaktadır.

1. ADÖÖÇM’ye göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ortak bir program oluşturulmalıdır.
2. TÖMER’ler yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ortak bir program oluşturulduktan sonra çalışma grupları oluşturarak ortak çalışmalar yapılmalıdır.
3. Seviyelere göre söz varlığı farklılaştığı için her düzeye uygun kazanımlar yazılmalı ve etkinlikler oluşturulmalıdır. Oluşturulan bu etkinlikler günlük hayatla ilişkilendirilmelidir. Öğrenciyi merkeze alan iletişimsel yaklaşım günlük hayatta karşılaşılan durumlar üzerinden iletişim biçimleri vermektedir. Bu sebeple ilk düzeylerde iletişimsel yaklaşım daha fazla kullanılmalıdır.
4. Her düzeye uygun öğrencinin kazanması gereken temel söz varlığı oluşturulmalıdır.
5. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere yönelik hazırlanacak olan programdaki dinleme/izleme becerisine yönelik dinleme ölçekleri de düzeylere göre hazırlanmalıdır.

6. TÖMER’lerde sınıflar dinleme/izleme becerisiyle ilgili etkinliklerin uygulanabileceği hâle getirilmelidir.
7. TÖMER’lerin İnternet sitelerinde, derstekilere benzer dinleme/izleme etkinlikleri yer almalıdır. Böylelikle öğrenci istediği zaman o etkinliğe ulaşp uygulama çalışması yapabilmelidir.
8. Diğer becerilerde yer alan kazanımlardan dinleme/izleme ile ilgili olanlara yönelik dinleme/izleme etkinlikleri örnekleri oluşturulmalı ve bu becerilerle dinleme/izleme becerisi ilişkilendirilerek dil becerilerinin bir bütün olduğu fikri verilmelidir.
9. Öğrencilere kendi aralarında dinleme becerisini geliştirecek uygulamalar yapmaları konusunda örnek uygulamalar sunulmalıdır.
10. Öğretim elemanlarının dinleme/izleme konusunda bilgi ve becerilerinin artırılmasına yönelik hizmet içi eğitim çalışmaları düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, E., Zeytin, E. ve Doğan, S. (Ed.) (2002). *Hitit Yabancılar için Türkçe 1-2-3*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Açıkgöz, E., Zeytin, E. ve Doğan, S. (Ed.) (2002). *Hitit Yabancılar için Çalışma Kitabı 1-2-3*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Aktaş, T. (2004). Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 45-57.
- Akyüz, Y. (1989). *Türk Eğitim Tarihi*, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Akyüz, Y. K. (1965). *Yabancılar için Türkçe Dersleri, Konuşma, Okuma*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Anderson, A. and Lynch, T. (2003). *Listening*. Oxford University Press.
- Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı, *Dil Dergisi*. 147, 63-86.
- Bakır, S. (2014). Türkiye'deki Yabancılar Türkçe Öğretim Merkezleri ve Atatürk Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİLMER). *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]*. 1. 435-456.
- Barın, E. (1992). *Yabancılar Türkçenin Öğretiminde Bir Metod Denemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Barın, E. (1994). Yabancılar Türkçenin Öğretimi Metodu, *A.Ü. TÖMER Dil Dergisi*, 17, 53-56.
- Benhür, M. H. (2002). *Türkçenin Yabancılar Öğretiminde Tartışılmayan Ana Kavramlar*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bayezit, H. ve Kemikli, H. (2011). *Türkçe Öğreniyoruz (Yabancılar İçin Türkçe.)* Ankara: Alfa.

- Can, K. (1983). *Yabancılar için Türkçe-İngilizce Açıklamalı Türkçe Dersleri*, ODTÜ, Ankara.
- Çifçi, M. (2001). Dinleme Eğitimi ve Dinlemeyi Etkileyen Faktörler, Afyon Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2, 165-177.
- Demirel, Ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretimi İlkeler, Yöntemler, Teknikler*, Ankara.
- Demirel, Ö. (2004). *Yabancı Dil Öğretimi Dil Pasaportu Dil Biyografisi Dil Dosyası*, (2. Baskı), Ankara: Pegem A.
- Demirel, (2008). *Yabancı Dil Öğretimi Dil Pasaportu Dil Biyografisi Dil Dosyası*. (4.Baskı) Ankara: Pegem A.
- Deniz, K. ve Uysal, B. (2010). Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni ve Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Öğretim Programı. *TÜBAR*, XXVII, 239-261, Ankara.
- Doğan, Y. (2007). *İlköğretim İkinci Kademedeki Dil Becerisi Olarak Dinlemeyi Geliştirme Çalışmaları*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ediger, M. (2002). *Listening and the Language Arts*. ERIC.
- Ergin, A. ve Birol, C. (2000). *Eğitimde İletişim*. Ankara: Anı.
- Erol, F. H. (2008). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Tasarlama ve Bildirme Kiplerinin Öğretimi ve Sıralanması*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gazi Üniversitesi TÖMER (2006). *Yabancılar İçin Türkçe 1*, Gazi Üniversitesi TÖMER Yayını, (2. Basım), Uyum Ajans, Ankara.
- Gazi Üniversitesi TÖMER (2006). *Yabancılar İçin Türkçe 2*, Gazi Üniversitesi TÖMER, (2. Basım), Ankara: Uyum Ajans.
- Habertürk: 05 Ocak 2013 tarihinde <http://video.haberturk.com/haber/video/buyuk-odul-kor-kediye/69734> sayfasından erişilmiştir.

- Hengirmen, M. (1993). *Almanlara Türkçe Öğretimi (Kuram ve Uygulama)* Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hengirmen, M. ve Koç N. (1982). *Türkçe Öğreniyoruz I-II-III*, Ankara: Engin.
- İnan, A. (1998). Öğretim Teknolojisi - İletişim, (2. Baskı), Ankara: Anı.
- Kalaycı, N. ve Temur, T. (2005). İlköğretim Okullarında Dinleme Becerisini Nasıl Geliştirebiliriz?, Eğitime Bakış, *Eğitim- Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 2, 53-63.
- Kalfa, M. (2008). “Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Program(Sızlık) Sorunu” Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu Kitabı, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazi Mağosa.
- Kaplan, E. and Kaplan, G. (1970). The Prelinguistic Child’ in J. Eliot (ed.): *Human Development and Cognitive Processes*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Kara, M. (2010). Oyunlarla Yabancılarla Türkçe Öğretimi *TÜBAR*, XXVII, 407-421.
- Karasar, N. (2011). *Araştırmalarda Rapor Hazırlaması*. (16. Basım). Ankara: Nobel.
- Kır, E. (2011). *OBM (Ortak Başvuru Metni) Bağlamında Dil Öğretmeni Eğitimi ve Türkiye’deki Uygulamaları*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Köse, D. (2005). *Avrupa Konseyi Yabancı Diller Ortak Başvuru Metni’ne Uygun Türkçe Öğretiminin Başarıya ve Tutuma Etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kurt, M. ve Temur, N. (Ed.). (2013a). *Yabancılar İçin Türkçe A1 Temel Düzey*, Gazi Üniversitesi TÖMER, Ankara.
- Kurt, M. ve Temur, N. (Ed.). (2013b). *Yabancılar İçin Türkçe A2 Temel Düzey*, Gazi Üniversitesi TÖMER, Ankara.

- Kurt, M. ve Temur, N. (Ed.). (2013c). *Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey*, Gazi Üniversitesi TÖMER, Ankara.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara.
- MEB. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Çeviri Komisyonu. (2009a). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme*, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- MEB. (2009b). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1- 5. Sınıflar)*. Devlet Kitapları, Ankara.
- MEB. (2009c). *Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Öğretimi Programı (1-10. Sınıflar)*, Devlet Kitapları, Ankara.
- MEB. (2002). *Orta Öğretim Kurumları Hazırlık, 9, 10 ve 11. Sınıf İtalyanca Dersi Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara.
- Nasıltv: 12 Aralık 2013 tarihinde <http://www.nasil.tv/Cay-nasil-demlenir> sayfasından erişilmiştir.
- Olçay, S. (1963). *Yabancılar İçin Türkçe Dersleri*, Ankara Üniversitesi.
- Özbay, M. (2005). *Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi*. Ankara: Akçağ.
- Özbay, M. (2013). *Anlama Teknikleri: II Dinleme Eğitimi*, Ankara: Öncü Kitap.
- Özkan, A. A. (1992). *Yabancıların Türkçeyi Öğrenmeleri Esnasında Yaptıkları İsmi Hal Ekleri Yanlışları ve Bu Konunun Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özkan, İ. (Ed.) (2006). *Yabancılar İçin Türkçe-1 İnteraktif CD*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özkan, İ. (Ed.) (2006). *Yabancılar İçin Türkçe-2 İnteraktif CD*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Robertsen, K. (2002). *Etkili Dinleme*. İstanbul: Hayat.

- Rost, M. (1994). *Introducing Listening*. Penguin English Applied Linguistics, London.
- TDK. (2005). *Türkçe Sözlük*, Ankara.
- Tompkins, G. E. (1998). *Language Arts Content and Teaching Strategies*. California State University. Prentice-Hall Inc. New Jersey.
- TÖMER. (2002a). *Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1-2; Hitit Çalışma Kitabı 1-2*, Ankara.
- TÖMER. (2002b). *Yabancılar İçin Türkçe Seti 1,2, Dilbilgisi*, Ankara.
- Uysal, S. S. (1977). *Yabancılar Türkçe Dersleri I-III*, İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Okulu, İstanbul.
- Uysal, B. (2009). *Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda Türkçe Öğretimi Programları ve Örnek Kitapların Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Uzun, N. E. (Ed.) (2010a). *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe-Temel A1-A2 (Ders Kitabı, Öğretmen Kitabı, Çalışma Kitabı)*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Uzun, N. E. (Ed.) (2010b). *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe-Orta B1 (Ders Kitabı, Çalışma Kitabı)*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yıldırım, C. (1966). *Eğitimde Araştırma Metotları*. Ankara: Akyıldız.
- Yangın, B. (1999). *İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı*, İlköğretimde Türkçe Öğretimi Modül 4, MEB, Ankara
- Yorulmaz, M. (2009). *Göreve Dayalı Öğretim Yönteminin Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dinleme Beceresinde Kullanılmasının Avantajları*, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Youtube: 04 Mart 2013 tarihinde <http://www.youtube.com/watch?v=IVvYum8evbg> sayfasından erişilmiştir.
- Zülfikar, H. (1969). *Yabancılar İçin Türkçe Dilbilgisi*, Ankara Üniversitesi, Ankara.

EKLER

EK 1. “Tanışma” Metni (A1 Seviyesi)

Tanışma

Robin : Merhaba!

Ebru : Merhaba!

Robin : Benim adım Robin. Senin adın ne?

Ebru : Benim adım Ebru.

Robin : Memnun oldum.

Ebru : Ben de memnun oldum.

Robin : Ebru sen nerelisin?

Ebru : Ben Türkiyeliyim. Sen nerelisin?

Robin : Ben Kanadalıyım.

Ebru : Kaç yaşındasın?

Robin : 25 yaşındayım. Peki, Sen kaç yaşındasın?

Ebru : Ben de 23 yaşındayım.

EK 2. “Tanışma” Metni İle İlgili Boşluk Doldurma

Tanışma

Robin : Merhaba!

Ebru :!
Robin : Ben..... adım Robin. Senin ne?
Ebru : adım Ebru.
Robin : Memnun oldum.
Ebru : Ben de
Robin : Ebru sen nerelisin?
Ebru : Ben Sen?
Robin : Ben
Ebru : yaşındasın?
Robin : 25 yaşınday..... Sen kaç yaşındasın?
Ebru : Ben de yaşındayım.



EK 3. “Sınıfta İlk Gün” Metni (A1 Seviyesi)

Ali : Merhaba!
Harun : Merhaba!
Ali : Adın ne?

Harun : Benim adım Harun. Senin adın ne?
Ali : Adım Ali.
Harun : Memnun oldum.
Ali : Ben de memnun oldum.
Harun : Kaç yaşındasın?
Ali : 20 yaşındayım. Peki, sen kaç yaşındasın?
Harun : Ben de 25 yaşındayım.
Ali : İyi günler.
Harun : Sana da iyi günler.

EK 4. “Sınıfta İlk Gün” Metni İle İlgili Eşleştirme (A1 Seviyesi)

- | | | |
|----|----------|-------------------------|
| 1. | Merhaba! | A. Ben de memnun oldum. |
| 2. | Adın ne? | B. 20 yaşındayım. |

3. İyi günler. C. Merhaba!
4. Memnun oldum. D. Sana da iyi günler.
5. Senin adın ne? E. Adım Ali.
6. Kaç yaşındasın? F. Ben de 24 yaşımdayım.

1	2	3	4	5	6



EK 5. “Sayılar” Metni (A1 Seviyesi)

- A. Üç arkadaş
B. Yedi ülke

- C. *Dört kitap*
- D. *İki araba*
- E. *Doksan yıl*
- F. *Kırk yaş*
- G. *Yirmi Yedi kalem*
- H. *Seksen üç şehir*

EK 6. “Sayılar” Metninin Testi

Dinleyin. Doğru sayıları işaretleyin. (A1 Seviyesi)

- | | | | |
|----|------|-------|-------|
| A. | Beş | Dokuz | Üç |
| B. | Yedi | İki | Sekiz |

C. Bir	Dört	Sıfır
D. Altı	İki	Beş
E. On	Doksan	Yüz
F. Otuz	Yetmiş	Kırk
G. On Beş	Yirmi Yedi	Otuz Üç
H. Seksen Üç	Kırk Dört	Doksan Bir



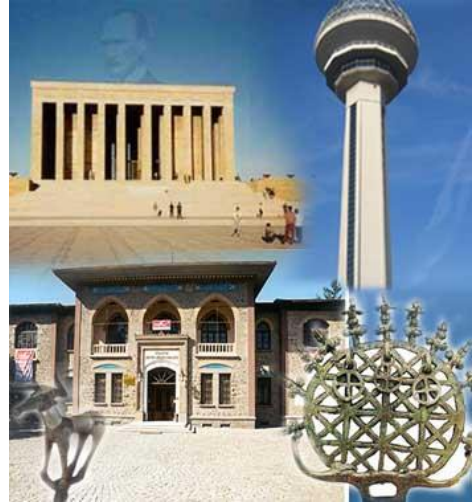
EK 7. “Tanıyalım” Metni (A1 Seviyesi)

İsa 1991 doğumlu. Şu an 22 yaşında. Onun 4 kardeşi var. Üniversite 3. sınıfta okuyor. O Türkiye’nin 2. büyük şehrinde yaşıyor. Bu şehir Ankara’dır. Bu şehrin plaka kodu 06’dır. Ankara’nın nüfusu yaklaşık 5 milyon. İsa’nın ev telefonu numarası 0312 491 25 44’tür. E-posta adresi şudur: ankaraisa@hotmail.com

EK 8. “Tanıyalım” Metninin Soruları (A1 Seviyesi)

- a. İsa’nın telefon numarası 0312
- b. İsa doğumlu.

- c. İsa kaç yaşında?
- 1) 44
 - 2) 25
 - 3) 22
 - 4) 19
- d.@hotmail.com. Metinde geçen e-posta adresi nedir?
- 1) isaankara
 - 2) isa
 - 3) ankaraisa
 - 4) ankara
- e. Ankara Türkiye'nin kaçınıcı büyük şehridir?
-
- f. İsa'nın kaç kardeşi vardır?
-



EK 9. “Fatih’in Bir Günü” Metni (A1 Seviyesi)

Benim adım Fatih. 20 yaşındayım. Benim üç kardeşim var. Marmara Üniversitesinde okuyorum. İletişim Fakültesi 2. sınıf öğrencisiyim. Her sabah saat 08.00’de kalkıyorum. Dişlerimi fırçalıyorum. Kahvaltımı yapıyorum. Daha sonra 09.00’da otobüse biniyorum. Okula gidiyorum. Dersimiz saat 10.00’da başlıyor. Saat 12.00’de dersimiz bitiyor.

Arkadaşlarımla öğle yemeği yiyorum. Sonra otobüsle eve gidiyorum. Evde ders çalışıyorum. Anneme yardım ediyorum. Akşam yemeğini ailemle yiyorum. Akşam televizyon izliyorum, kitap okuyorum. Saat 23.30'da yatıyorum.

EK 10. “Fatih’in Bir Günü” Adlı Metnin Soruları (A1 Seviyesi)

1. Eşleştiriniz:

- a) 08.00
- b) 09.00
- c) 10.00



- 1. Dersimiz başlıyor.
- 2. Yatıyorum.
- 3. Dersimiz bitiyor.

- d) 12.00
e) 23.30

4. Kalkıyorum.
5. Otobüse binıyorum.

a	b	C	d	e

2. Fatih kaç yaşında?

.....

3. Fatih kaçınıcı sınıf öğrencisi?

.....

4. Fatih'in..... kardeşi var.

5. üniversitesinde okuyorum.



EK 11. “Bir Meslek” Metni (A1 Seviyesi)

Nalan Ünlü – Öğretmen

Nalan Ünlü Ankara’da, Atatürk Lisesinde çalışıyor. O müzik öğretmenliği yapıyor. Hafta içi yedide kalkıyor. Kahvaltısını yapıyor. Sonra okula gidiyor. Dersi bitiyor ve eve gidiyor. Nalan gece saat yirmi üçte yatıyor. O her gün dokuz saat çalışıyor. Haftada beş gün işe

gidiyor. Hafta sonu evde dinleniyor. Müzik dinlemeyi ve trk söylemeyi çok seviyor. O baēlama alıyor.

EK 12. “Bir Meslek” Metninin Soruları

Dinleyin. Metinde geçen kelimelere (√) işaretini, metinde geçmeyen kelimelere (x) işaretini koyun. (A1 Seviyesi)

<i>Kelimeler</i>	<i>√</i>	<i>X</i>
-------------------------	-----------------	-----------------

<i>Lise</i>		
<i>Şarkı</i>		
<i>Akşam</i>		
<i>Öğretmen</i>		
<i>Müzik</i>		
<i>Altı</i>		
<i>Saat</i>		
<i>Kahvaltı</i>		
<i>Gitar</i>		
<i>Ders</i>		



EK 13. “Kim Ne Yapıyor?” Metni (A1 Seviyesi)

Polis, karakolda çalışır. Polis, güvenliği sağlar.

Öğretmen, okulda çalışır. Öğreten, öğrencilere ders anlatır.

Doktor, hastanede çalışır. Doktor, hastaları muayene eder.

Eczacı, eczanede çalışır. Eczacı, ilaç satar.

Akademisyen, üniversitede çalışır. Akademisyen, öğrencilere ders anlatır.

Aşçı, lokantada çalışır. Aşçı, yemek yapar.

Hemşire, hastanede çalışır. Hemşire, hastalara yardımcı olur.

Garson, lokantada çalışır. Garson, servis yapar.

Hâkim, mahkemede çalışır. Hâkim, adaleti sağlar.

Sunucu radyo ve televizyonda çalışır. Sunucu, program sunar.

EK 14. “Kim Ne Yapıyor?” Metni İle İlgili Eşleştirme (A1 Seviyesi)

Eşleştirin:

Meslek	Yaptığı İş
1. Polis	a. İlaç satmak

Benim adım Musa. 22 yaşımdayım. Ben Türk'üm ve Ankara'da yaşıyorum. Ben üniversite öğrencisiyim. Üçüncü sınıfta okuyorum. Türkçeyi çok seviyorum. Benim küçük bir ailem var. Annemin adı Ebru. Annem 52 yaşında ve avukat. Annem gezmeyi çok seviyor. Babamın adı Ali. Babam da 53 yaşında. Babam akademisyen. Kardeşimin adı Beyza. O, lisede öğrenci. Derslerinde çok başarılı. Her akşam ders çalışıyor. Beyza da üniversiteye gitmek istiyor. Beyza, doktor olmak istiyor. Ben ailemi çok seviyorum. Bizim güzel bir evimiz var. Evimizde dört yatak odası, bir salon, bir mutfak ve bir banyo var.

EK 16. “Benim Ailem” Metni İle İlgili Çoktan Seçmeli Sorular (A1 Seviyesi)

1. Musa kaç yaşındadır?

- a) 53
- b) 22
- c) 52
- d) 16

2. Beyza'nın annesinin adı nedir?

- a) Ayşe
- b) Funda
- c) Ebru
- d) Ezgi

3. Ali'nin kaç çocuğu var?

- a) 2
- b) 3
- c) 4
- d) 5



4. Evde kaç yatak odası var?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4

5. Ebru'nun mesleği nedir?

.....

6. Beyza olmak istiyor.

7. Musa yaşıyor.

EK 17. “Ailem” Metni (A1 Seviyesi)

Benim adım Mustafa. Ben İzmirliyim. Kırk yaşındayım. Ben öğretmenim. Eşimin adı Rabia'dır. Rabia, ev hanımıdır. Otuz dokuz yaşındadır. Benim iki çocuğum var. Bir kız, bir erkek. Çocuklarımin ismi Berra ve Ömer. Berra 7 yaşında, Ömer 10 yaşında. Berra doktor olmak istiyor. Ömer ise pilot olmak istiyor.

EK 18. “Ailem” Metninin Soruları (A1 Seviyesi)

1. Mustafa mesleği
2. Onun çocuğu var.
3. ocuklarının ismi ve’dır.
4. Rabia kaç yaşında?
 - a) 38
 - b) 39
 - c) 40
 - d) 41
 - e) 42



5. Mustafa Bey’in kızı ne olmak istiyor?
 - a) Pilot
 - b) Öğretmen
 - c) Ev hanımı
 - d) Doktor
 - e) Mühendis

EK 19. “Okulda İlk Gün” Metni (A1 Seviyesi)

Akira : Merhaba!
Ted : Merhaba!
Akira : Benim adım Akira? Senin adın ne?
Ted : Benim adım Ted.
Akira : Nerelisin Ted?
Ted : Amerikalıyım. Ya sen nerelisin?
Akira : Ben Japonyalıyım. Kaç yaşındasın Ted?
Ted : 22 yaşındayım. Ya sen?
Akira : Ben 21 yaşındayım.
Ted : Tanıştığımıza memnun oldum.
Akira : Ben de memnun oldum.

EK 20. “Okulda İlk Gün” Metni İle İlgili Sıralama (A1 Seviyesi)

	Benim adım Akira? Senin adın ne?
	Tanıştığımıza memnun oldum.
1	Merhaba!
	Nerelisin Ted?
	Benim adım Ted.
	22 yaşımdayım. Ya sen?
	Amerikalıyım. Ya sen nerelisin?
	Ben de memnun oldum.
	Ben Japonyalıyım. Kaç yaşındasın Ted?
	Merhaba!
	Ben 21 yaşımdayım.

EK 21. “Okulda İlk Gün” Metninin Doğru Sıralaması (A1 Seviyesi)

3	Benim adım Akira? Senin adın ne?
10	Tanıştığımıza memnun oldum.
1	Merhaba!
5	Nerelisin Ted?
4	Benim adım Ted.
8	22 yaşımdayım. Ya sen?
6	Amerikalıyım. Ya sen nerelisin?
11	Ben de memnun oldum.
7	Ben Japonyalıyım. Kaç yaşındasın Ted?
2	Merhaba!
9	Ben 21 yaşımdayım.

EK 22. “Ali Baba’nın Çiftliği” Şarkısı (A1 Seviyesi)

Ali Baba’nın Çiftliği

Ali Baba'nın bir çiftliği var
Çiftliğinde inekleri var
Möö möö diye bağırır
Çiftliğinde Ali Baba'nın

Ali Baba'nın bir çiftliği var
Çiftliğinde kuzuları var
Mee mee diye bağırır
Çiftliğinde Ali Baba'nın

Ali Baba'nın bir çiftliği var
Çiftliğinde tavukları var
Gıt gıt gıdak gıt gıt gıdak diye bağırır
Çiftliğinde Ali Baba'nın

Ali Baba'nın bir çiftliği var
Çiftliğinde eşekleri var
Ai ai ai ai diye bağırır
Çiftliğinde Ali Baba'nın

Ali Baba'nın bir çiftliği var
Çiftliğinde köpekleri var
Hav hav hav diye bağırır
Çiftliğinde Ali Baba'nın

Ali Baba'nın bir çiftliği var
Çiftliğinde çocukları var
Hah hah hah diye bağırır
Çiftliğinde Ali Baba'nın

EK 23. “Ali Baba'nın Çiftliği” İle İlgili Boşluk Doldurma
Ali Baba'nın Çiftliği

Ali Baba'nın bir çiftliği

Çiftliğinde inek..... var

Möö möö diye bağırır

Çiftliğinde Ali Baba'nın

Ali Baba'nın çiftliği var

Çiftliğinde kuzuları var

Mee mee diye bağırır

Çiftliğinde..... Ali Baba'nın

Ali Baba'nın bir çiftliği var

Çiftliğindeları var

Gıt gıt gıdak gıt gıt gıdak diye bağırır

Çiftliğinde Ali Baba'nın

Ali Baba'nın bir var

Çiftliğindeleri var

Ai ai ai ai diye bağırır

Çiftliğinde Ali Baba'nın

Ali Baba'..... bir çiftliği var

Çiftliğinde köpekleri var

Hav hav hav bağırır

Çiftliğinde Ali Baba'nın

Ali Baba'nın bir çiftliği var

Çiftliğinde var

Hah hah hah diye bağırır

Çiftliğinde Ali Baba'nın

EK 24a. “Kendimi Tanıtıyorum” Etkinliğindeki Direktifler (A1 Seviyesi)

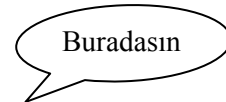
1. Kâğıtta yüz işaretinin yanına **adınızı ve soyadınızı** yazınız.
2. Kâğıdın ortasına, dünya haritasının altına **ülkenizi** yazınız.
3. Kâğıdın sağ alt köşesine **cinsiyetinizi** yazınız.
4. Kâğıtta “bir” resminin bulunduğu yere **yaşınızı** yazınız.
5. Sınıf fotoğrafının üstüne **sınıfınızı** yazınız.
6. Bayrak resimlerinin altına **doğum yerinizi** yazınız.
7. Doğum pastasının bulunduğu yere **doğum tarihinizi** yazınız.
8. Kâğıdın sağ üst köşesine **öğrenci numaranızı** yazınız.
9. Dünya haritasının soluna okuduğunuz **TÖMER**’in adını yazınız.

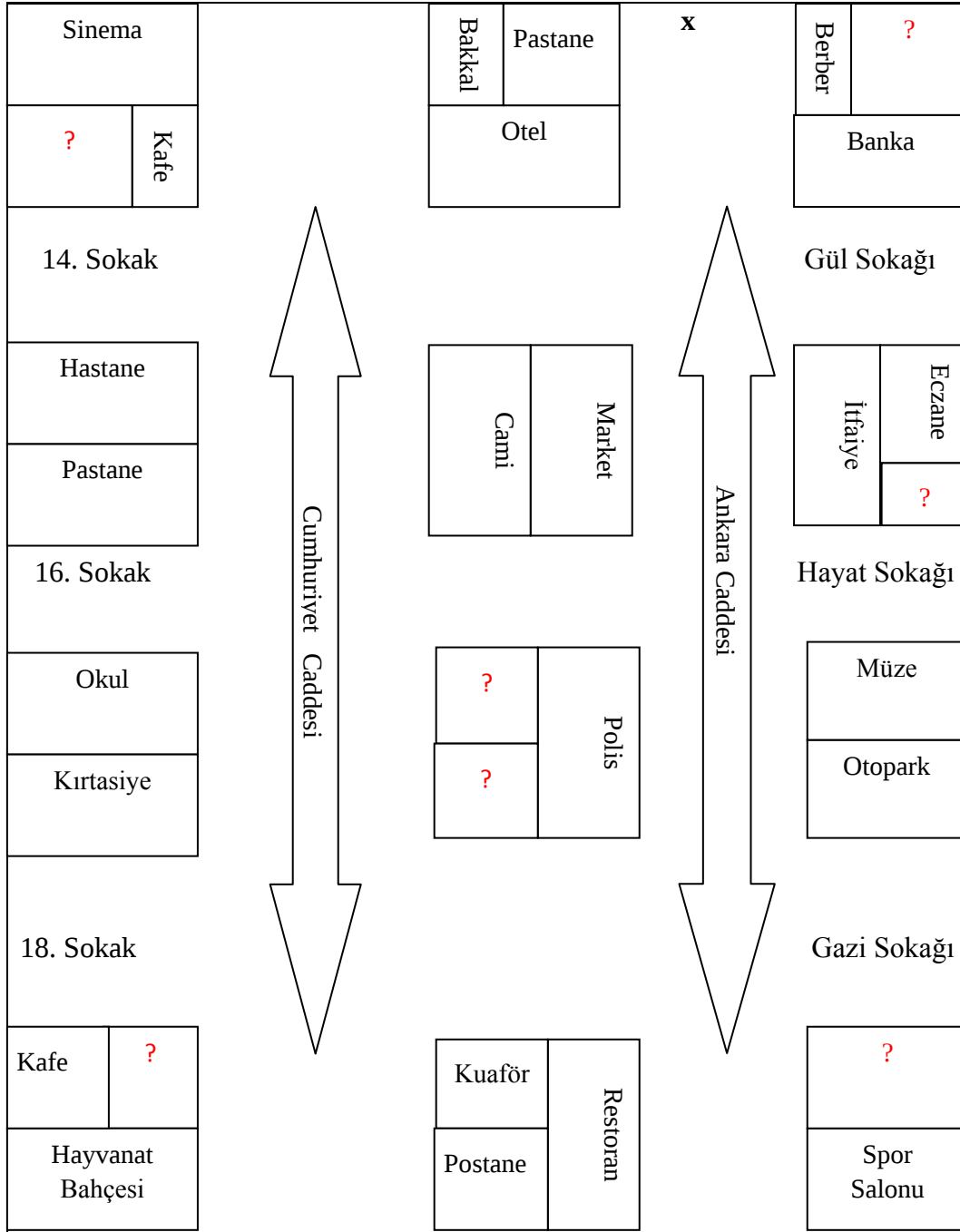


EK 25. “Kendimi Tanıtıyorum” Etkinliği Sonunda Oluşacak Şekil (A1 Seviyesi)

Yaş	Doğum Yeri	Öğrenci Numarası
TÖMER	Ülke	Doğum Tarihi
Adı Soyadı	Sınıf	Cinsiyet

EK 26. “Yer-Yön Tarifi” Krokisi (A1 Seviyesi)





EK 27. “Yer-Yön Tarifi” İle İlgili Yönergeler (A1 Seviyesi)

1. Gazi Sokağında, otoparkın karşısında öğrenci yurdu var.
2. Hayat Sokağında, müzenin karşısında otel var.
3. Cumhuriyet Caddesinde, okulun karşısında manav var.
4. Bulunduğunuz yerden düz gidin. Üçüncü sokaktan sağa dönün. Biraz yürüyün.
Sağda kırtasiyenin karşısında bakkal var.
5. Sinemanın önünde, kafenin yanında restoran var.
6. Bankanın arkasında, berberin yanında postane var.
7. Cumhuriyet Caddesinde, kafenin önünde, kuaförün karşısında park var.

Karada yaşayan en büyük hayvan fildir. Afrika'da ve Hindistan'da yaşar. 70 sene yaşar. Kulakları çok büyüktür. Otlarla beslenirler. Filin yüksekliği 3 veya 4 metre vardır.

Ayı karada yaşar. Et ile beslenir. Genelde ormanlarda ve kutuplarda yaşar. Kış uykusuna yatar. Beyaz veya kahverengidir.

Dünyanın en büyük ikinci kedisidir. Aslanlar Afrika'da yaşar. Erkek aslanlar daha büyük ve ağırdırlar. Çok güçlü ve cesurdurlar.

1. Özelliklerini dinlediğiniz hayvan aşağıda **yoktur?**

- a) Deve
- b) Aslan
- c) Fil
- d) Ayı

2. Aşağıdaki hangi hayvan yaklaşık 70 yıl yaşar?

- a) Ayı
- b) Aslan
- c) Fil
- d) Balina



3. Aşağıdaki hangi hayvan güçlü ve cesurdur?

- a) Aslan
- b) Fil
- c) Ayı
- d) Kaplan

4. Kutuplarda yaşayan hayvanın adı nedir?

.....

5. Filin yüksekliği veya metredir.

6. Dünyanın en büyük kedisidir.

EK 30. “Nesne ve Varlıklar” Metni (A1 Seviyesi)

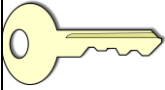
1. atal
2. Bıçak
3. Bardak
4. Tabak
5. ay
6. Kahve
7. Su
8. Kaşık
9. Kitap
10. Defter
11. Silgi
12. Kalem
13. Sıra
14. Masa
15. Sandalye
16. Tahta
17. Televizyon

18. Kâğıt
19. anta
20. iek
21. Mutfak
22. Balkon
23. Misafir odası
24. Yemek odası
25. Çalışma odası
26. Yatak odası
27. Kitaplık
28. Lamba
29. Buzdolabı
30. Cep telefonu
31. Anahtarlık
32. Para
33. Gözlük

EK 31. “Nesne ve Varlıklar” Metninin Soruları (A1 Seviyesi)

Duyduğunuz nesneler arasında isimleri geçenleri işaretleyiniz. (X)

Bıçak			Gözlük		
Bardak		X	Masa		
Bilgisayar			Banyo		
Kahve			Kitap		
Belgegeçer			Kumanda		
Defter			Kaşık		
Tahta			Kâğıt		
Yazıcı			Koltuk		
Televizyon			Sıra		
Öğrenci			Mutfak		
Kapı			Kulaklık		

Ayna			Lamba		
Yemek Odası			Anahtarlık		
Askılık			Harita		
Yatak Odası			Para		
Anahtar			Sandalye		

EK 32. “Hasan Alışverişte” Metni (A2 Seviyesi)

Hasan Alışverişte

Ebrar : Buyurun efendim, hoş geldiniz.
Hasan : Hoş bulduk. Bir gömlek almak istiyorum.
Ebrar : Nasıl bir gömlek istiyorsunuz?
Hasan : Çizgisiz, sade bir gömlek istiyorum.
Ebrar : Peki ne renk istiyorsunuz?
Hasan : Mavi veya beyaz olsun.
Ebrar : Tamam. Kaç beden giyiyorsunuz?
Hasan : 2 beden yani orta beden giyiyorum.
Ebrar : Buyurun efendim. Bu olur mu?
Hasan : Evet, bu çok güzel, bunu beğendim. Fiyatı ne kadar?
Ebrar : 40 TL
Hasan : Tamam alıyorum. Buyurun ücretiniz.
Ebrar : İyi günlerde kullanın.
Hasan : Teşekkür ederim.

EK 33. “Hasan Alışverişte” Metni İle İlgili Sorular (A2 Seviyesi)

1. Hasan ne almak istiyor?

2. Hasan veya renkleri tercih ediyor.

3. Hasan kaç beden elbise giyiyor?

4. Hasan elbiseye lira veriyor.

5. ***Hasan nasıl bir elbise istiyor?***

- a) Sade ve düz elbise istiyor.
- b) Çizgisiz ve siyah renk elbise istiyor.
- c) Beyaz renk ve sade elbise istiyor.
- d) Sade ve çizgisiz elbise istiyor.
- e) Büyük beden ve mavi renk elbise istiyor.



EK 34. “Hakan Bey Alışverişte” Metni (A2 Seviyesi)

Manav : Buyrun, hoş geldiniz.

Hakan : Hoş bulduk. Meyve ve sebze alacağım.

Manav : Hangi meyvelerden, kaç kilo almak istiyorsunuz?

Hakan : İki kilo elma, bir kilo portakal almak istiyorum. Fiyatları ne kadar?

Manav : Elma ve portakalın kilosu 2 lira.

Hakan : Tamam alıyorum.

Manav : Peki sebzelerden ne alacaksınız?

Hakan : Fasulye ve domates ne kadar?

Manav : Fasulye 2 lira ve domates 1 lira.

Hakan : 1 kilo fasulye ve 2 kilo domates almak istiyorum.

Manav : Buyurun efendim, borcunuz 10 lira.

Hakan : Buyurun 20 lira.

Manav : Teşekkürler. 10 lirayı alın, paranızın üstü.

Hakan : İyi günler. Kolay gelsin.

Manav : İyi günler. Afiyetle yiyin efendim.

EK 35. “Hakan Bey Alışverişte” Metninin Soruları (A2 Seviyesi)

1. Doğru mu yanlış mı? (D-Y)

- () Portakalın kilosu 50 kuruş.
() Hakan 2 kilo domates aldı.
() Fasulyenin kilosu 2 lira.
() Hakan Bey bir kilo elma aldı.

2. Hakan Bey sebzelerden ne aldı?

- A. Patates, fasulye
B. Portakal, domates
C. Elma, portakal
D. Fasulye, domates
E. Portakal, patates



3. Eşleştirin

- | | |
|---------------------------------|--------------------------------------|
| 1. Buyurun, hoş geldiniz. | a. Elma ve portakalın kilosu 2 lira. |
| 2. Kaç kilo almak istiyorsunuz? | b. Hoş bulduk. |
| 3. İyi günler. Kolay gelsin. | c. 1 kilo fasulye ve 2 kilo domates. |
| 4. Fiyatları ne kadar? | d. İyi günler. Afiyetle yiyin. |

1	2	3	4

EK 36. “Bir Günüm” Metni (A2 Seviyesi)

Bir Günü

Ben her sabah saat sekizde uyanırım. Elimi, yüzümü yıkarım. Kahvaltımı yaparım. Evden çıkarım. Otobüse binerim. Okula giderim. Saat dokuzda ders başlar. Dersten önce kız arkadaşım ile otururum. Çay içeriz, konuşuruz. Sonra sınıfa gideriz. Ders iki saat sürer. Ders biter, kütüphaneye gideriz. Kütüphanede bir saat ders çalışırız. Kütüphaneden sonra yemekhaneye gideriz. O gün yemekte ne varsa onu yeriz. Öğleden sonra da dersimiz var. Dersten sonra kız arkadaşım ile bir kafeye gideriz. Bir saat otururuz. Sohbet ederiz. Sonra otobüse binerim ve eve giderim. Biraz televizyon izlerim. Yemek hazırlarım. Yemekten sonra müzik dinlerim veya ders çalışırım. Saat yirmi üçte uyurum.

EK 37. “Bir Günü” Metni İle İlgili Boşluk Doldurma Soruları (A2 Seviyesi)

1. Her sabah kalkırım.

2. Ders saat başlar.
3. otururum.
4. Ders sürer.
5. bir saat ders çalışırız.
6. Dersten sonra kız arkadaşım ile gideriz.
7. Kız arkadaşım ile ederiz.
8. Sonra binerim.
9. Biraz izlerim.
10. Saat uyurum.
11. Kütüphaneden sonra nereye gidiyor?
 - a) Derse
 - b) Eve
 - c) Yemekhaneye
 - d) Kafeye
12. Okula ne ile gidiyor?
.....



EK 38. “Hava Nasıl?” Metni (A2 Seviyesi)

Mehmet : Alo. Duygu, ben Mehmet. Nasılsın?

Duygu : Teşekkür ederim, iyiyim. Sen nasılsın?
Mehmet : Ben de iyiyim, teşekkürler. Ordu’da mısın?
Duygu : Evet, tatil yapıyorum.
Mehmet : Duygu, orada hava nasıl?
Duygu : Bugün hava yağmurlu. Sıcaklık 12 derece. Sen neredesin?
Mehmet : Ben hâlâ Adana’dayım.
Duygu : Mehmet, orada hava nasıl?
Mehmet : Güneşli. Çok sıcak burası. Sıcaklık 34 derece.
Duygu : Orada neler yapıyorsun Mehmet?
Mehmet : Denize gidiyorum, yüzüyorum. Sen ne yapıyorsun?
Duygu : Genelde evde dinleniyorum. Bazen yürüyüş yapıyorum.
Mehmet : Peki sana iyi tatiller.
Duygu : Teşekkür ederim. Sana da iyi tatiller.

EK 39. “Hava Nasıl?” Metninin Soruları (A2 Seviyesi)

Aşağıda sorusu verilen ifadelerin cevabını dinlenilenden hareketle bulunuz.

- B. Evet, tatil yapıyorum.
- C. Sıcaklık 34 derece.
- D. Sana da iyi tatiller.

EK 40. Yol Tarifi Krokisi (A2 Seviyesi)



EK 41. “Yol Tarifi” Krokisi İçin Yönerge (A2 Seviyesi)

Arkadaşlar, şimdi size bir hastane tarif edeceğim. Elinizdeki krokide çarpı işaretinin (x) olduğu yerde bulunuyorsunuz. Benim tarifime göre çizgi çizerek yolu takip edin. En sonunda bulunduğunuz evin üzerine çarpı (x) işareti koyun.

1. Bulunduğunuz yerden ileri yürümeye başlayın.
2. Mzeyi geçin ve ilk soldan dnn.
3. Düz devam edin.
4. Okulu geçin ve sağa dnn.
5. Düz ilerleyin ve caddenin karşısına geçin.
6. Karşıya geçin ve sola dnn.
7. Birinci değil, ikinci sokaktan sağa dnn.
8. Karşıda niversite var. İlerleyin.
9. Üniversitenin yanına gidin ve sağa dnn.
10. Düz devam edin. İleride büfe var.
11. Bfeyi geçin ve sola dnn.
12. Karşınızda hastane var.
13. Bu hastanenin üzerine çarpı (x) işareti koyun.

EK 42. “Yanlış Kelimeyi Bul” Metni (A2 Seviyesi)

Kaç yıl oldu saymadım köyden göçeli
Mevsimler geldi geçti görüşmeyeli
Hiç haber göndermedin o günden beri
Yoksa bana küstün mü unuttun mu beni

Dün yine seni andım gözlerim doldu
O tatlı günlerimiz bir anı oldu
Ayrılık geldi başa katlanmak gerek
Seni çok çok özledim arkadaşım eşek

Arkadaşım eş arkadaşım şek arkadaşım eşek

Yaban tayları çayırdı tepişiyor mu
Çilli horoz kedilerle dövüşüyor mu
Sarıköz minik buzağıyı süttten kesti mi
Kuzularla oğlaklar sevişiyor mu

Uzun kulaklarını son bir kez salla
Tüm eski dostlarımdan bir haber yolla
Ayrılık geldi başa katlanmak gerek
Seni çok çok özledim arkadaşım eşek
Arkadaşım eş arkadaşım şek arkadaşım eşek

EK 43. “Yanlış Kelimeyi Bul” Etkinliği (A2 Seviyesi)

Kaç yıl oldu saymadım şehirden göçeli
Aylar geldi geçti görüşmeyeli
Hiç mesaj göndermedin o günden beri
Yoksa bana küstün mü unuttun mu seni

Dün yine seni andım ağzım doldu
O acı günlerimiz bir anı oldu
Ayrılık geldi başa katlanmak gerek
Seni çok çok özledim kardeşim eşek

Arkadaşım eş arkadaşım şek arkadaşım inek

Yaban atları çayırda tepişiyor mu
Çilli tavuk kedilerle dövüşüyor mu
Sarıkız küçük buzağıyı süttten kesti mi
Koyunlarla oğlaklar sevişiyor mu

Uzak kulaklarını son bir kez salla
Tüm eski arkadaşlarıma bir haber yolla
Ayrılık gitti başa katlanmak gerek
Seni çok çok özledim arkadaşım eşek
Arkadaşım eş arkadaşım şek arkadaşım inek

EK 44. “Bakiye Sorgulama” Metni (A2 Seviyesi)

Bakiye sorgulama ve lira yükleme merkezine hoş geldiniz. Hattınızda şu an 13 Türk Lirası 20 kuruş bakiye bulunmaktadır. Ayrıca 256 kısa mesajınız ve 786 dakika hediye konuşma süreniz vardır. Hattınızın aramalara kapanmaması için 25 Haziran 2013 tarihine kadar lütfen yükleme yapınız. Bu mesajı tekrar dinlemek için 2’yi, işlem yapmak için 4’ü, çıkmak için 8’i tuşlayınız.

EK 45. “Bakiye Sorgulama” Metninin Soruları (A2 Seviyesi)

A) Aşağıdaki bilgileri kontrol ediniz. “DOĞRU” veya “YANLIŞ” ise “X” işaret koyunuz.

	DOĞRU	YANLIŞ
Hattınızda şu an 20 (yirmi) Türk Lirası vardır.		
256 (iki yüz elli altı) kısa mesajınız vardır.		
786 (yedi yüz seksen altı) dakika hediye konuşma süreniz vardır.		
20 Haziran 2013 tarihine kadar lütfen yükleme yapınız.		

B) Aşağıdaki boşluklar doldurunuz.

Bu mesajı tekrar dinlemek için’yi tuşlayınız.

İşlem yapmak için’ü tuşlayınız.

Çıkmak için’i tuşlayınız.



EK 46. “Terminal” Metni (A2 Seviyesi)

Emine : Merhaba.

Görevli : Merhaba.

Emine : Ben bilet almak istiyorum.

Görevli : Tabi efendim. İsminiz nedir?

Emine : Emine ÖZTÜRK.

Görevli : Nereye gideceksiniz?

Emine : İstanbul’a bilet almak istiyorum.

Görevli : Ne zaman gitmek istiyorsunuz?

Emine : Bu akşam otobüs saat kaçta?

Görevli : Akşam saat 20.30’da.

Emine : Bilet ücreti ne kadar?

Görevli : 25 lira.

Emine : Bir bilet lütfen! Sağ tarafta, cam kenarında olsun lütfen!

Görevli : Buyurun, koltuk numaranız 16. Hayırlı yolculuklar.

Emine : Teşekkür ederim. Hoşça kalın.

Görevli : Güle güle.

EK 47. “Terminal” Metninin Soruları (A2 Seviyesi)

1. Emine nereye gidiyor?
2. Emine ne ile seyahat ediyor?
3. Emine saat kaçta gidiyor?
4. Emine bileti liraya aldı.
5. Emine kenarında gidiyor.
6. Emine..... numaralı koltukta gidiyor.
7. Yolcunun adı ve soyadı Emine



EK 48. “Tatil” Metni (B1 Seviyesi)

Ali : Merhaba Ömer. Tatilde nereye gideceksin?

Ömer : Merhaba Ali. Antalya’ya gideceğim. Sen nereye gideceksin?

Ali : İzmir’e gideceğim. Tatilde ne yapmayı düşünüyorsun?

Ömer : Denize gireceğim, bol bol yüzeceğim. Arkadaşlarımla pikniğe gideceğim. Balık tutacağım. Sen ne yapacaksın tatilde?

Ali : Ben de bol bol yüzeceğim, tarihî yerleri gezeceğim, kitap okuyacağım, spor yapacağım.

Ömer : Kaç gün tatil yapacaksın?

Ali : Bir hafta tatil yapacağım. Ya sen?

Ömer : Ben 10 gün tatil yapacağım.

Ali : Peki o zaman sana iyi tatiller.

Ömer : Teşekkür ederim. Sana da iyi tatiller.

EK 49. “Tatil” Metninin Soruları (B1 Seviyesi)

A. Ali, tatilde aşağıdakilerden hangilerini yapacak?

YAPILACAKLAR	ALİ
Pikniğe gitmek	
Tarihî yerleri gezmek	
Balık tutmak	
Yüzmeye gitmek	
Kitap okumak	
Fotoğraf çekmek	
Spor yapmak	

B. Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre cevaplayınız.

1. Ömer tatili nerede geçirecek?

.....

2. Ali tatili nerede geçirecek?

.....

3. Ömer kaç gün tatil yapacak?

.....

4. Ömer tatilde neler yapacak?

.....



EK 50. “Hastaneden Randevu Almak” Metni (B1 Seviyesi)

Sekreter : Alo! Doktor İbrahim Bey’in muayenehanesi.

Hasta : İyi günler. Randevu alabilir miyim?

Sekreter : Evet. Adınız ve soyadınız, lütfen.

Hasta : Elif Türkoğlu.

Sekreter : Şikayetiniz nedir?

Hasta : Dişim çok ağrıyor. Yarın sabah gelebilir miyim?

Sekreter : Bir saniye lütfen... Evet. Sabah 09.30’da gelebilirsiniz

Hasta : Teşekkür ederim.

Sekreter : İyi günler, Elif Hanım.

Hasta : İyi günler.

EK 51. “Hastaneden Randevu Almak” Metninin Soruları (B1 Seviyesi)

Dinlediğinizden hareketle formu doldurun.

Hastanın adı :	
Hastalık :	
Randevu Günü :	
Randevu Saati :	
Doktorun Adı :	



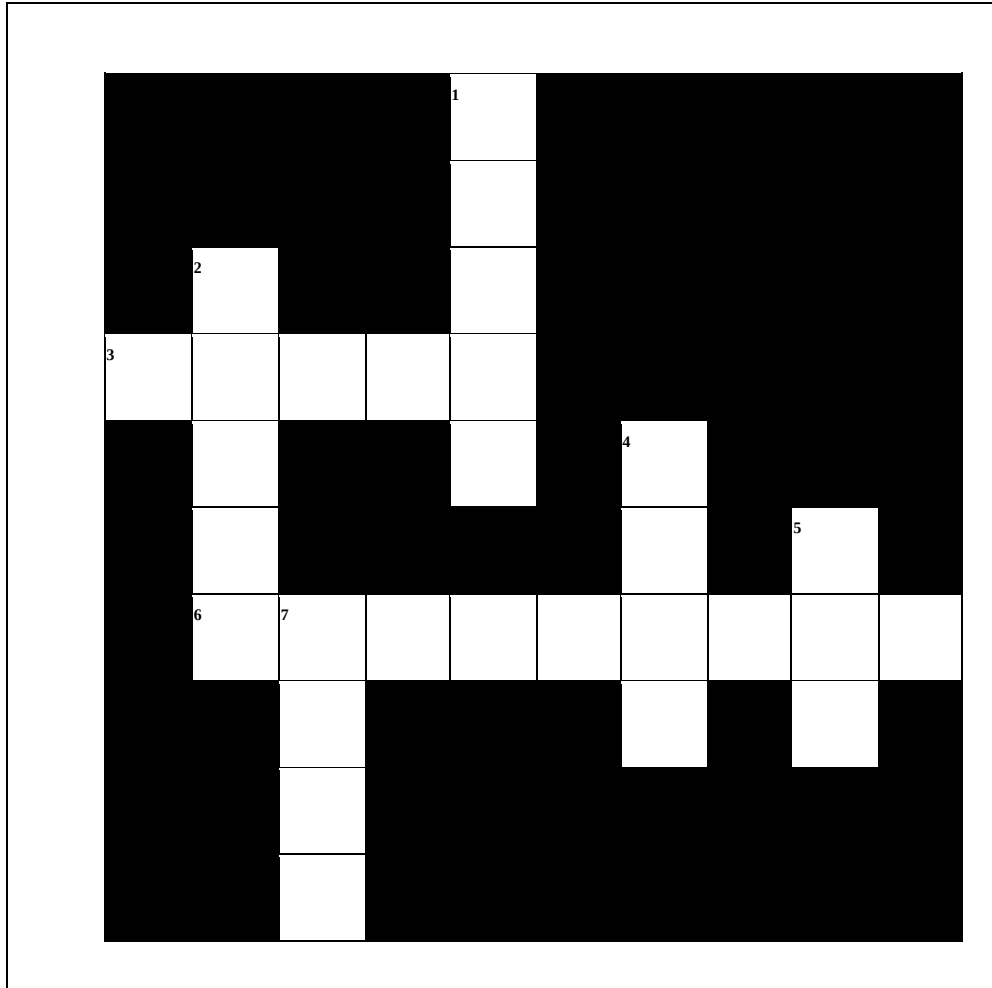
EK 52. “Bir Ozanın Hayatı” Metni (B1 Seviyesi)

Âşık Veysel Şatıroğlu, 1894’te Sivas ilinin Şarkışla ilçesine bağlı Sivrialan köyünde dünyaya gelmiş. O dönemde çiçek hastalığı yaygınmış. Âşık Veysel yedi yaşına kadar her çocuk gibi koşmuş, eğlenmiş. Kendisinden önce iki kız kardeşi çiçek hastalığından ölmüş. Yedi yaşında çiçek hastalığından iki gözlerini kaybetmiş. Artık görme engelli olmuş. Âşık Veysel, dokuz yaşındayken babası ona bir hediye getirmiş. Bu hediye saz adı verilen bir çalgı aletiymiş. Bununla dertlerini dile getirmiş. Edebiyat öğretmeni Ahmet Kutsi Tecer onu keşfetmiş. Veysel, türlü acılar çeken bunları saz eşliğinde türkü olarak söylemiş. 21 Mart 1973 tarihinde, sabaha karşı saat 3.30’da doğduğu köy olan Sivrialan’da ölmüş. Âşık Veysel, saz eşliğinde türkü söylediği için ozan derler. O ünlü bir halk ozanıdır. Türkülerinden bazıları şunlardır: Kara Toprak, Uzun İnce Bir Yol, Dostlar Beni Hatırlasın

EK 53. “Bir Ozanın Hayatı” Metni İle İlgili Bulmaca (B1 Seviyesi)

A) Dinlenen metinden hareketle sorulan soruların cevabını kare bulmacadaki yerlerine yazınız.

1. *Âşık Veysel’in saz eşliğinde söylediği nedir?*
2. *Âşık Veysel’in yaşadığı ilin adı nedir?*
3. *Âşık Veysel, gözlerini hangi hastalıktan kaybetmiş?*
4. *Âşık Veysel’e ne derler?*
5. *Âşık Veysel’e babası ne hediye etmiştir?*
6. *Âşık Veysel’in yaşadığı köyün adı nedir?*
7. *Âşık Veysel’in kaç kız kardeşi ölmüştür?*



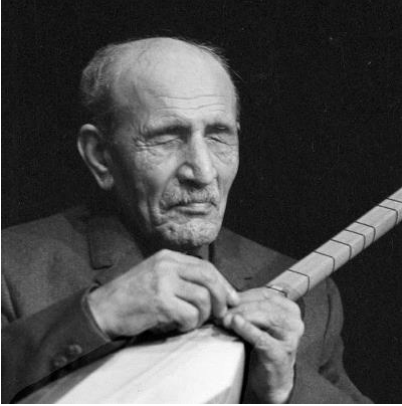
B) Aşağıdaki boşlukları dinlediklerinizden hareketle doldurun.

1. Âşık Veysel yılında doğdu.
2. yaşında hasta oldu ve gözlerini kaybetti.

C) Aşağıdaki testi dinlediklerinizden hareketle cevaplayın.

Aşağıdakilerden hangisi Âşık Veysel'in türkülerinden değildir.

- a) Kara Toprak
- b) Dostlar Beni Hatırlasın
- c) Dost Yolu
- d) Uzun İnce Bir Yol



EK 54. “Çay İçelim!” Metni Deşifresi (B1 Seviyesi)

ÇAY İÇELİM!

Hararet bastığında ya da yorgunluk çöktüğünde akla ilk gelen çözüm, iyi demlenmiş bir çaydır. Damakları şenlendiren çaylar yapabilmek için, bilmeniz gereken şeyler var.

1. Adım

Demliğe çay koyun

Demliğe, bardak başına bir çay kaşığı çay koyun.

İpucu: Çayınızın taze kalmasını ve iyi demlenmesini istiyorsanız porselen demlik kullanın.

2. Adım

Çayı yıkayın

Çayın üstüne çok az miktarda ılık ya da soğuk su koyarak, demliği çalkalayın ve suyunu süzün. Bu işlem, çayı nemlendirerek, pişmesini engeller ve daha berrak olmasını sağlar.

3. Adım

Suyu kaynatın

Çaydanlığa su koyun. Demliği çaydanlığın üzerine yerleştirerek ocağın altını yakın. Su kaynarken, demlik de çaydanlığın üzerinde ısınmalıdır.

4. Adım

Çayı demleyin

Kaynayan suyu, demliğe boşaltarak çayı demleyin. Arzu ederseniz demliğe birkaç parça karanfil atarak, çayınızın lezzetini daha farklı hale getirebilirsiniz.

İpucu: Demliğe bir adet kesme şeker atarsanız, çayınızın rengi daha güzel olur.

5. Adım

Kısık ateşte demleyin

Demliği çaydanlığın üzerine oturtun ve ocağın altını kısarak 10-15 dakika demlenmesini bekleyin. Kısık ateşte demlenen çay, daha lezzetli olacaktır.

6. Adım

Çayın yatışmasını bekleyin

Demliğin kapağını açarak, çayın dibe çöküp çökmediğine bakın. Çay, suyun yüzeyinde duruyorsa demini almamış demektir. Biraz daha sabretmenizde fayda var.

En güzel manzaralar, en güzel kahvaltılar, en güzel sohbetler yanında iyi demlenmiş bir çay yoksa eksiktir.

EK 55. “Çay İçelim” Metninin Soruları (B1 Seviyesi)

Dinlediklerinizi Sıraya Koyunuz.

1. Çaydanlığa su koyun.
2. Misafirlerinize ikram edin.
3. Suyu kaynatın.
4. Demliğe çay koyun.
5. Kısık ateşte 10-15 dakika demleyin.
6. Çayı demleyin.
7. Çayın yatışmasını bekleyin.
8. Çayı yıkayın



--	--	--	--	--	--	--	--

EK 56. “Hava Durumu” Metni (B1 Seviyesi)

İyi günler sayın dinleyiciler. Şimdi dünyada bazı önemli şehirlerdeki hava durumu. İlk olarak Ankara’da bugün hava güneşli ve sıcak. Tokyo’da hava bulutlu ama yağmurlu değil. Hava ılık. Sydney’de bugün hava soğuk ve karlı. Son olarak Rio’da hava yağmurlu ve rüzgârlı. Hava durumunu dinlediniz. Mutlu günler.

EK 57. “Hava Durumu” Metni Soruları (B1 Seviyesi)

1. Dinlediğiniz haber ne ile ilgilidir?

.....

2. Haberde hangi şehir isimleri geçmektedir?

.....

3. Soğuk ve karlı olan şehir hangisi?

.....



4. Ankara’da hava nasıl olacak?

.....



5.’e yağmur yağacak

6. Bulutlu olan ama yağmurlu olmayan şehir hangisidir?

.....



EK 58. “Radyo Haberi” Metninin Deşifresi (B1 Seviyesi)

Muhabir: Günaydın, sayın seyirciler! İzmir’den sevgiler, selamlar. Uluslararası İzmir Fuarı’nda konserler devam ediyor. Dün gece ünlü Türk Halk Müziği sanatçısı Ali Rıza Arslan fuarda muhteşem bir konser verdi. Konser saat 20.30’da başladı ve 22.30’da sona erdi. Konserde yaklaşık 8 bin coşkulu seyirci vardı. Sanatçımız Ali Rıza Arslan, Ege, İç Anadolu ve Trakya türküleri söyledi. Ünlü türkücünün yarın akşam Manisa’da bir konseri daha var. Fuarda ise konserler devam ediyor. Bugün saat 18.00’de Grup Orion Gemisi’nin Rock müzik konseri var. Saat 20.30’da ise Sezin Avcı’nın Pop müzik konseri var. Fuarda görüşmek üzere. İyi günler.

EK 59. “Radyo Haberi” Metninin Soruları (B1 Seviyesi)

1. Sunucu şu an nerede?
2. Sanatçı saat kaçta konsere başladı?
3. Konseri kaç kişi izledi?
4. Türkücü yarın akşam nerede konser verecek?
5. *Aşağıdaki tabloda numara ile verilen isimleri, harf ile verilen müzik tarzı ile eşleştirin.*

	İsimler		Müzik Dalları
1.	Orion Gemisi	a.	Pop Müzik
2.	Sezin Avcı	b.	Türk Halk Müziği
3.	Ali Rıza Arslan	c.	Rock Müzik

1	2	3



EK 60. “TV Haberi” Metninin Deşifresi (B1 Seviyesi)

Sunucu: Amerika’da bir hayvan sever, sevginin engel tanımadığını gösterdi. Gözleri görmeyen yavru kedisi için özel bir oyuncak yaptı. Kedinin oyuncakla oynadığı anları internette paylaştı. Video bir **mama** firmasının düzenlediği “En İyi Kedi Videosu” yarışmasında birinci seçildi.

Muhabir: Gözleri görmüyor. Ama bu onun mutluluğuna engel değil. Amerika’nın Los Angeles kentinde bir **mama** firmasının düzenlediği “En İyi Kedi Videosu” yarışmasında birincilik, gözleri görmeyen “Oscar” adlı bu minik yavru kedinin oldu. Oscar’ın internette 4 (dört) milyon kez tıklanan bu videosu 1400 (bin dört yüz) video arasından birinci seçildi. 15.000 (on beş bin) dolarlık ödülün sahibi oldu. Sahibi oyuncak topunun içine küçük bir zil yerleştirmiş. Böylece Oscar topun sesini takip edebiliyor. Ve tüm kediler gibi oyun oynayabiliyor. Oscar’ın sahibinin amacı insanlara özel ihtiyaçları olan bu kedileri sahiplenmeleri için cesaret vermek.

EK 61. “TV Haberi” Metninin Soruları (B1 Seviyesi)**Eşleştirin:**

1	Amerika’da bir hayvan sever...	a.	“En İyi Kedi Videosu” yarışmasında birinci seçildi
2	Gözleri görmeyen yavru kedisi	b.	bu kedileri sahiplenmeleri için cesaret vermek
3	Video bir mama firmasının düzenlediği	c.	bu videosu 1400 (bin dört yüz) video arasından birinci seçildi
4	Gözleri görmeyen “Oscar” adlı	d.	ödülün sahibi oldu
5	Oscar’ın internette 4 (dört) milyon kez tıklanan	e.	küçük bir zil yerleştirmiş
6	Sahibi oyuncak topunun içine	f.	için özel bir oyuncak yaptı
7	15.000 (on beş bin) dolarlık	g.	sevginin engel tanımadığını gösterdi
8	Oscar’ın sahibinin amacı insanlara özel ihtiyaçları olan	h.	bu minik yavru kedinin oldu

1	2	3	4	5	6	7	8

EK 62. “Bir Ülke” Metni (B1 Seviyesi)

İskoçya, Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden biridir. Britanya adasındadır ve Başkenti Edinburg’dur. İskoçya bağımsız bir ülke değildir. Ama bir bayrağı, başkenti ve parlamentosu vardır. Başkent Orta Çağ’dan kalma kalelere, tarihî binalara ve doğal güzelliklere sahiptir. İskoçların “Gayda” adını verdikleri müzik aleti vardır. Ayrıca yerel kıyafetleri olan “Kilt” adında bir etek giyerler.

Brewhart yani Cesur Yürek filmi İskoçya’nın ulusal kahramanı William Walles’ı anlatır. Bu filmde William Walles’ı Amerikalı aktör Mel Gibson canlandırmıştır.

Telefonu icat eden Alexander Graham Bell, penisilini keşfeden Alexander Fleming bu ülkedendir.

EK 63. “Bir Ülke” Metnin Soruları (B1 Seviyesi)

1. İskoçların yerel kıyafetinin adı nedir?

.....

2. İskoçya hangi “ada”dadır?

.....

3. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) İskoçya bağımsız bir ülkedir.
- b) İskoçya’nın başkenti Glasgow’dur.
- c) Bayrağı ve parlamentosu vardır.
- d) İskoçların “Gayda” adında elbiseleri vardır.



4. William Waller’ı Amerikalı aktör canlandırmıştır.

5. Aşağıdaki bilgileri eşleştirin.

1.	Alexander Graham Bell
2.	Müzik aleti
3.	Alexander Fleming

A.	Penisilin
B.	Telefon
C.	Gayda

1	2	3

EK 64 “Otel Rezervasyonu” Metni (B1 Seviyesi)

- Sekreter** : Alo. Buyrun Ada Otel.
- Erol** : İyi günler. Oda ayırtmak istiyorum.
- Sekreter** : Tabi. Adınız ve soyadınız, lütfen.
- Erol** : Erol İncir.
- Sekreter** : Geliş tarihiniz ne zaman olacak?
- Erol** : 03 Ağustos 2013 Cumartesi.
- Sekreter** : Kaç gün kalacaksınız efendim?
- Erol** : Bir hafta kalacağız. Bir sonraki cumartesine kadar.
- Sekreter** : Yani dönüş tarihiniz 10 Ağustos 2013 Cumartesi.
- Erol** : Evet.
- Sekreter** : Kaç kişilik oda istiyorsunuz?
- Erol** : İki kişilik. Oda ücreti ne kadar?
- Sekreter** : Bir gecelik fiyatımız iki kişilik oda için 200 TL.
- Erol** : Pekâlâ bir oda ayırın lütfen.
- Sekreter** : Ödeme şekliniz nasıl olacak efendim? Kartla mı yoksa nakit mi?
- Erol** : Kartla yapacağım.
- Sekreter** : İki yüz liralık depozito ücreti var efendim. Otel hesabımıza yatırmanız gerekiyor.
- Erol** : Tamam. Az sonra bankadan parayı yatırırım.
- Sekreter** : Telefon numaranızı alabilir miyim?
- Erol** : 0506 312 52 46
- Sekreter** : İşleminiz yapılmıştır, teşekkür ederiz. İyi günler, Erol Bey.
- Erol** : İyi günler.

EK 65. “Otel Rezervasyonu” Metninin Soruları (B1 Seviyesi)

Dinlediğinizden hareketle aşağıdaki formu doldurunuz.

..... OTELİ REZERVASYON FORMU	
Adı-Soyadı	
Geliş Tarihi	
Ayrılış Tarihi	
İstenilen Oda Tipi	
Oda Ücreti	
Depozito	
Ödeme Şekli	
Telefon Numarası	

EK 66. “Genç Bakış” Videosunun Soruları (B1 Seviyesi)

1. İzlediğiniz programın adı nedir?

.....

2. Programın kaç konuğu vardır?

.....

3. Programın sunucusunun adı nedir?

.....

4. Programa katılan konuklardan birinin adını yazınız.

.....

5. Program hangi üniversiteden yapılmaktadır?

.....

6. Programın başında gösterilen küçük videoda aşağıdaki sorulardan hangisi **ver**
almaz?

- a) Tarihi şahsiyetlerin özel hayatına saygı gösterilmeli mi?
- b) Bu yapımların tarihle ilişkisi nasıl olmalı?
- c) Tarih kurgu ile yozlaşır mı, popülerleşir mi?
- d) Bu diziler, filmler izlenmeli mi?
- e) Diziler, filmler, romanlar gerçeği anlatıyor mu?

7. Programın başında gösterilen küçük videoda, kırmızı yazıyla yazılmış aşağıdaki kavramlardan hangisi **yer almaz?**

- a) Kurgu
- b) Gerçekler
- c) Merak
- d) Fantezi
- e) Popülarite

8. Programa katılan konukların meslekleri nelerdir?

- I.
- II.
- III.



GAZİ GELECEKTİR...